

THE MINISTRY OF REGIONAL DEVELOPMENT,
CONSTRUCTION, HOUSING
AND COMMUNAL SERVICES

СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ЛЮБЕЦЬКОЇ ОБ'ЄДНАНОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ 2018–2027 роки

Любеч

Перелік скорочень

ОТГ – об'єднана територіальна громада
SWOT-аналіз – аналіз сильних, слабких сторін, а також сприятливих можливостей і загроз
ДФРР – Державний фонд регіонального розвитку
ПЗР – план заходів із реалізації
ВВП – валовий внутрішній продукт
ЄС – Європейський Союз
ГО – громадська організація
ЗМІ – засоби масової інформації
АЕС – атомна електростанція
СОК – сільськогосподарський обслуговуючий кооператив
ЦНАП – Центр надання адміністративних послуг
ФОП – фізична особа-підприємець
ФАП – фельдшерсько-акушерський пункт
ФП – фельдшерський пункт
ЗОШ – загальноосвітня середня школа
ДНЗ – дошкільний навчальний заклад
ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю
СТОВ – сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю
ПОП – приватне орендне підприємство
МПО – місцева пожежна охорона
АПК – агропромисловий комплекс
ДП – державне підприємство
КП – комунальне підприємство
ПП – приватне підприємство
УМГ – управління магістральних газопроводів
ІАМК – історико-архітектурний музейний комплекс
ПВТП – приватне виробничо-торгівельне підприємство
ПрАТ – приватне акціонерне товариство
МТД – міжнародна технічна допомога
ЖКГ – житлово-комунальне господарство
ТПВ – тверді побутові відходи

ЗМІСТ

Перелік скорочень

Зміст

Вітальне слово селищного голови

I Вступ: необхідність створення Стратегії, методологія, учасники

II Аналіз розвитку громади:

1. Соціально-економічний аналіз
2. Результати соціологічного дослідження – основні висновки
3. SWOT-аналіз – висновки
4. SWOT-матриця Любецької громади.
5. Порівняльні переваги, виклики та ризики
6. Сценарії розвитку Любецької громади

III Стратегічне бачення, цілі розвитку та завдання

1. Стратегічне бачення
2. Цілі розвитку – стратегічні та операційні. Завдання
3. Узгодження між стратегією розвитку та іншими стратегічними документами

IV План заходів із реалізації Стратегії

1. Часові рамки та засоби реалізації
2. Територія впливу проектів Плану заходів із реалізації Стратегії
3. Індикатори продуктів та результатів реалізації Стратегії
4. Орієнтовний фінансовий план
5. Джерела реалізації завдань
6. Припущення, ризики, рекомендації

V Система впровадження, моніторингу та реалізації Стратегії, актуалізації його змісту

VI Каталог технічних завдань та проектів місцевого та регіонального розвитку на 2018–2020 рр.

Дорогі земляки!

Любецька об'єднана територіальна громада утворена 2017 року у відповідності до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», перші вибори відбулися 29 жовтня. Її поява – результат сполучення зусиль багатьох мешканців кількох рад, які прагнуть власноруч будувати своє майбутнє та відродити велич рідного краю. Аби так сталося ми маємо разом визначити головні напрями розвитку нової територіальної спільноти – Любецької громади, її пріоритети, цілі та засоби їх досягнення. Тобто йдеться про різноманітні послуги, про стан інфраструктури у всіх її значеннях, а головне – про розвиток підприємницької активності, отже – й створення нових робочих місць.

Для досягнення баженого розробляється Стратегія. Вона не є чарівницею, але дозволяє свідомо реагувати на виклики сьогодення та, голоне, бачити на кілька років наперед. Завдяки Стратегії громада зможе розраховувати свої сили, місцеві ресурси, а також залучати зовнішні, концентрувати їх на визначених напрямках, аби поступово, малими кроками наблизитися до поставлених цілей. Так Любецька громада ствердить себе на карті України та Європи.

Стратегія розвитку Любецької об'єднаної територіальної громади до 2027 року (далі – Стратегія) розроблена за ініціативою селищної ради та за сприяння проекту U-LEAD з Європою. Вона спирається на результати аналітичного дослідження соціально-економічного розвитку громади (січень – лютий 2018 р.), результати роботи робочої групи (була утворена розпорядженням селищного голови). Крім того, вона враховує пропозиції представників зацікавлених сторін.

Стратегія – необхідний аргумент для залучення зовнішніх ресурсів для розвитку. Наявність такого плану – одна з ключових умов діяльності для середнього та великого бізнесу, а також значних міжнародних донорів.

Головна мета Стратегії – запровадження нового способу планування розвитку громади за умов що змінилися, нова якість життя, що досягається через зміни в управлінні, підвищенні конкурентоздатності економіки громади, раціональне використання ресурсів, узгодження різноманітних інтересів – за рахунок визначення та використання досі мало задіяних потенціалів Любецької громади.

Стратегія визначає цілі та пріоритети її розвитку: завдання, проекти, спрямовані на структурні зміни в економіці та соціальній сфері, поступове розв'язання наявних проблем. Її поява стала можливою завдяки налагодженню партнерства між представниками бізнесу, селищною радою, активних громадян. Розробники прагнули, аби документ став надбанням усіх залучених сторін та отримав суспільну підтримку.

Формуючи та створюючи головний стратегічний документ розвитку нашої територіальної спільноти, ми намагались залучити якомога ширше коло жителів громади до співпраці, обговорення, дискусії, до живого діалогу задля написання максимально реального та якісного соціально-економічного плану розвитку територіальної громади. Люди різних професій, віку, політичних поглядів, віросповідання пропонували своє бачення спрямування зусиль влади та приймали виважені рішення щодо пріоритетів та векторів розвитку населених пунктів, у яких вони проживають. Щиро вдячний усім, хто активно долучився до створення та написання Стратегії розвитку Любецької громади – нашого спільного дому.

Плануючи та працюючи разом ми реалізуємо все задумане, власними руками створимо громаду нашої мрії.

Успіхів нам, наснаги та віри у свої сили!

***Любецький селищний голова
Сергій Пінчук***

I. ВСТУП: НЕОБХІДНІСТЬ СТВОРЕННЯ СТРАТЕГІЇ, МЕТОДОЛОГІЯ, УЧАСНИКИ

Стратегія Любецької громади – прогностичний та програмний документ її соціально-економічного розвитку. В основі методики створення – вимоги законодавства України, насамперед, Закону України «Про державну регіональну політику», а також враховані положення низки підзаконних нормативно-правових актів: «Порядок розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів» (затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 931), «Методичні рекомендації щодо формування і реалізації прогностичних та програмних документів соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30 березня 2016 року № 75.

Відповідно до зазначених документів термін реалізації Стратегії Любецької громади має бути не менше семи років. Стратегія що розроблена розрахована на десять років. Здійснюється вона шляхом розробки та виконання плану заходів із реалізації (ПЗР) на два з половиною (перший), три (другий) та чотири (третій) роки. Стратегія Любецької громади за своїм змістом узгоджена зі Стратегією сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 р. (схвалена розпорядженням голови облдержадміністрації від 14 травня 2015 р. № 216 та затверджена сесією обласної ради 28 травня 2015 р.), зокрема – з планом заходів її реалізації у 2018–2020 рр. Причому перший ПЗР Стратегії Любецької громади зорієнтований на другий ПЗР Стратегії Чернігівської області. Згідно чинного законодавства під час підготовки нової регіональної стратегії органи державної влади мають враховувати пропозиції органів місцевого самоврядування. Отже, зміст стратегії Любецької громади – це одночасно наші пропозиції до розробки нової державної та обласної стратегії розвитку. Вочевидь, що після їхнього ухвалення Стратегія Любецької громади може зазнати змін у частині реалізації завдань та проектних ідей (але не стратегічних та операційних цілей). А головне – положення нових державного та обласного документів безпосередньо вплинуть на підготовку та реалізації другого та третього ПЗР Стратегії Любецької громади.

Для створення Стратегії Любецької громади використовувався інтегрований підхід, який передбачає поєднання секторальної (галузевої), територіальної (просторової) та управлінської складових. Враховувалися також екологічна складова (з огляду на її нинішній стан та існуючі загрози), гендерний підхід (зокрема – щодо бюджетування), інтереси людей з особливими потребами (неповносправних).

Стратегія Любецької громади визначає стратегічне бачення її розвитку, стратегічні та операційні цілі, індикатори (показники) їх досягнення,

завдання для її сталого економічного та соціального розвитку. Вона ґрунтується на результатах SWOT-аналізу, проведеного робочою групою, та враховує залежності, виявлені під час складання SWOT-матриці.

Структура Стратегії Любецької громади поєднує вимоги до державної та обласної стратегій з вимогами до середньострокових планів (програм) соціально-економічного розвитку (останні розраховані на 3–5 років). Відповідно вона складається з шести основних частини: вступу, аналітики, стратегічного бачення цілей розвитку, основних завдань, моніторингу (включно з індикаторами) та механізму внесення змін. Розглядаються фінансові джерела реалізації завдань Стратегії. Крім того, зроблено аналіз ступеня узгодженості Стратегії Любецької громади з відповідним обласним документом, а також іншими довгостроковими, середньостроковими та короткостроковими прогностичними й програмними документами.

Розробка Стратегії здійснювалася з дотриманням таких принципів:

- об'єктивності – використовувалися (за можливістю) дані органів державної статистики, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади та реальні індикатори (показників), яких реально досягти та які можливо оцінити;
- обґрунтованості та доцільності – документ розроблявся на основі чітко визначених цілей розвитку та економічно обґрунтованих завдань і проектів, що сприяють їх досягненню із використанням світового досвіду у сфері програмування економічного й соціального розвитку;
- відкритості та прозорості – громадськості та підприємцям було забезпечено безперешкодний доступ до засідань робочої групи, вони залучалися до розробки цілей та завдань Стратегії, інформувалися про досягнуті результати для планування власної діяльності;
- недискримінації та рівного доступу – під час розробки Стратегії дотримувалися права та враховувалися інтереси різних суб'єктів об'єднаної територіальної громади, в тому числі – господарювання всіх форм власності;
- ефективності – визначення та забезпечення функціонування механізму досягнення цілей, виконання завдань, реалізації проектних ідей у встановлені терміни;
- історичної спадкоємності – враховувалися та використовувалися позитивні надбання попереднього розвитку громад;
- етнокультурного розвитку – відродження етнічної самосвідомості та збереження духовної й матеріальної культури етнокультурних груп, що проживають на теренах громади, сприяння їх розвитку;
- сталого розвитку – забезпечення розвитку громади для задоволення потреб нинішнього покоління з урахуванням інтересів майбутніх поколінь.

Під час підготовки Стратегії Любецької ОТГ було застосована партисипативна модель стратегічного планування, що означало:

- залучення до роботи над стратегічним документом широкого представництва місцевого середовища (представників різних установ, громадських організацій, фермарів, церкви, місцевих лідерів);
- діяльність із перспективи сталого розвитку – аналітичні дослідження та рішення, які ухвалювалися під час розробки Стратегії, охоплювали три сфери: економічну, соціальну й екологічну; це означає, що враховувалися умови, пов'язані з кожною з зазначених сфер (але не у кожному випадку вони мають бути однаково важливими);
- підготовку звіту про стан громади, який базується на аналізі поточної ситуації (аналіз фінансових даних, демографічних, про ринок праці та економіку, екологічних аспектів, стану інфраструктури);
- проведення соціального аналізу, який охоплював аналіз поточної ситуації та проведення соціологічного досліджень мешканців громади (про якість життя та публічних послуг у громаді);
- перевірку напрацьованих рішень під час громадських консультацій;
- тісну співпрацю під час роботи над документом між зацікавленими сторонами (громадянами та інституціями), працівниками органу місцевого самоврядування та радником Чернігівського відокремленого підрозділу Центру розвитку місцевого самоврядування програми U-Lead з Європою.

Бачення розвитку громади, напрацьоване у зазначений спосіб, спирається на цінності, які висловлюються та шануються мешканцями громади. Воно відображає їхні прагнення та містить в узагальненому варіанті основні напрями (сфери) майбутнього розвитку ОТГ. В свою чергу вони також не є випадковими, адже виявлені з усього комплексу проблем, порушених під час засідань робочої групи, зацікавлених сторін (SWOT-аналіз), наступних консультацій. Відповідно всі завдання, представлені в Плані, – це результат поєднання членів робочої групи та збору ідей мешканців громади.

Таким чином, Стратегія дає відповіді на ключові питання, що стоять перед громадою: збереження її середовища, підвищення ступеня комфортності, формування безпечного простору для життя та ведення бізнесу, стимулювання громадянської та підприємницької активності, розвиток власних продуктивних сил, зокрема – туризму, урізноманітнення його форм, модернізація інфраструктури, розширення пропозиції робочих місць. Це перший довгостроковий план розвитку Любецької громади. Отже, вона переходить від короткострокового планування розвитку до середньо- та довгострокового, що цілком відповідає як її інтересам, так і засадам державної регіональної політики.

В процесі розробки Стратегії взяли участь члени стратегічної робочої групи Любецької ОТГ (на різних етапах у цілому):

№	ПІБ учасника робочої групи	Посада
	<i>Голова робочої групи:</i>	
1.	Пінчук Сергій Іванович	Селищний голова
	<i>Заступник голови робочої групи:</i>	
2.	Буракова Лілія Олександрівна	Заступник селищного голови з соціальних питань
	<i>Секретар робочої групи:</i>	
3.	Слободська Алла Іванівна	Секретар селищної ради
	<i>Члени робочої групи:</i>	
4.	Костюк Наталія Миколаївна	Діловод
5.	Власко Альона Григорівна	Депутат
6.	Маринець Валентина Миколаївна	Начальник відділу культури та туризму
7.	Костюк Світлана Іванівна	Начальник відділу соціального захисту, депутат
8.	Голобурда Ніна Іванівна	Староста Малинівського старостинського округу
9.	Левченко Олена Віталіївна	Староста Смолигівського старостинського округу
10.	Симонова Олена Володимирівна	Староста Тарасо-Шевченківського старостинського округу
11.	Дятел Микола Васильович	Директор Тарасо-Шевченківської ЗОШ
12.	Грищенко Тетяна Миколаївна	Начальник відділу освіти, молоді та спорту
13.	Даниленко Тетяна Михайлівна	Вчитель Павлівської ЗОШ
14.	Тищенко Петро Михайлович	Депутат, слюсар Любецької газової дільниці
15.	Снітко Марія Миколаївна	Депутат, пенсіонер
16.	Семешко Володимир Федорович	Вчитель Любецької ЗОШ
17.	Шерепа Юрій Григорович	Директор ТОВ «Штиль»
18.	Безлюдний Сергій Олександрович	Оператор ЕОМ
19.	Крилов Василь Костянтинівич	Лікар
20.	Ребега Наталія Валентинівна	Сімейний лікар
21.	Мещенинець Наталія Андріївна	Вчитель Любецької ЗОШ
22.	Шаповал Галина Михайлівна	Заступник директора з навчально-виховної роботи
23.	Безлюдна Марія Вікторівна	Начальник загального відділу

Склад робочої групи з розробки Стратегії любецької ОТГ було затверджено розпорядженням селищного голови від 23 січня 2018 р. №2 «Про затвердження Положення та складу Робочої групи з розробки Стратегічного плану розвитку Любецької об'єднаної територіальної громади на період до 2025 року». Крім того, до роботи зі Стратегією залучалися представники зацікавлених сторін, а саме:

№	ПІБ представника	Посада
1.	Кореньяк Сергій Михайлович	Директор КП «Любецьке»
2.	Заліський Сергій Володимирович	Директор ІАМК «Древній Любеч»
3.	Стельмах Юлія Дмитрівна	Депутат
4.	Максименко Олександр Олексійович	Депутат
5.	Шалупня Наталія	Діловод
6.	Атрощенко Вікторія	Оператор КН
7.	Пінчук Галіна	Методист ВК та Т

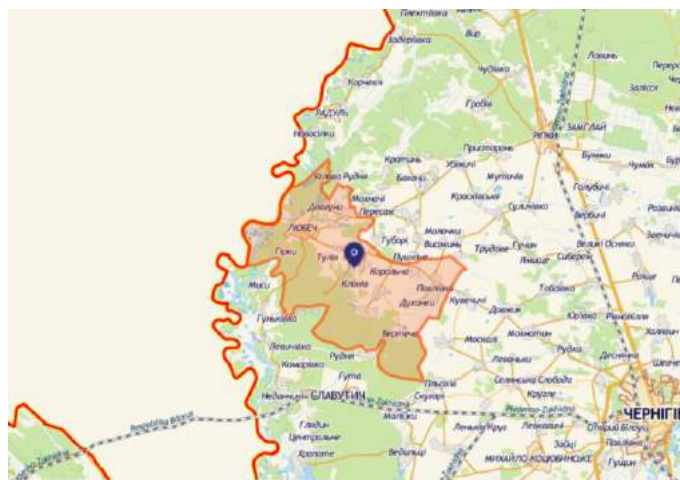
II. АНАЛІЗ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

1. Соціально-економічний аналіз

Коротка характеристика громади

Любецька громада – відомий історико-культурний центр України на півночі Чернігівської області. Перші вибори відбулися 29 жовтня 2017 року. З січня наступного року Любецька ОТГ перейшла на прямі міжбюджетні відносини. До складу Любецької селищної ради увійшло п'ять рад (одна селищна, чотири сільські), 22 населених пунктів, що нині об'єднанні в чотири старостинські округи в центром у селищі Любеч, а саме: Малинівський, Павлівський, Смолигівський, Тарасо-Шевченківський. Після допроєднання в 2018 р. Мохначівської сільської ради кількість населених пунктів становитиме 28.

Громада розташована безпосередньо на річці Дніпро поблизу кордону з Республікою Білорусь (найближчий обласний центр – Гомель, 113 км). Відстань автошляхами до районного центру Ріпки – 35 км, до Славутича – 33 км, до Чернігова – 52 км, до Києва – 194 км. Залізничі немає (найближча станція – Славутич).

Площа громади на час створення – 289,0402 кв. км., з них 40% – ліси (105,220298 кв. км), сільгоспугіддя – 81,018969 кв.км, у т. ч. 44,259509 кв. км – орних земель. Рельєф – рівнинний.

Населення (станом на 01.01.2017) – 3736 чоловік, після допроєднання Мохначівської сільської ради – 3850, в тому числі адміністративного центру – 2086 мешканців.

Загальна довжина річок в становить 25 км. Найбільша водна артерія – Дніпро (21 км). На теренах громади також є озера та ставки, загальна площа дзеркала води яких складає 739,10 га.

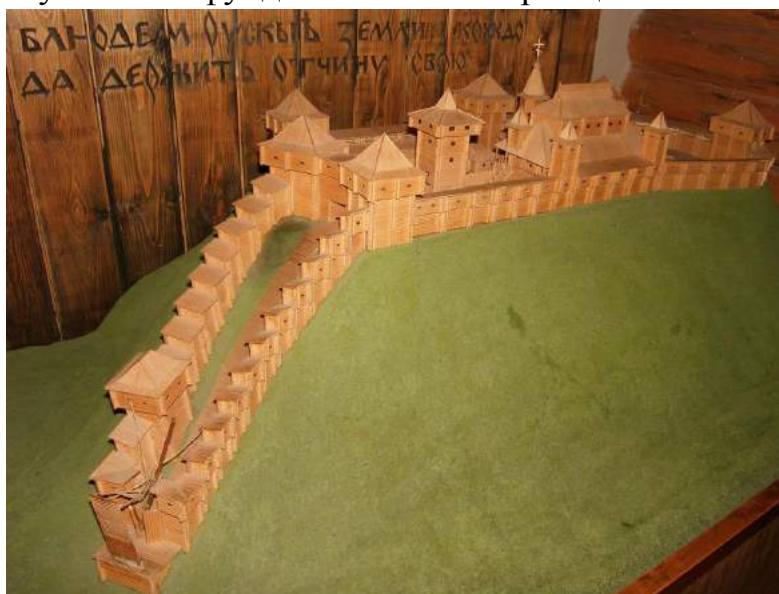
Основні галузі виробництва – сільське господарство та лісництво. Є корисні копалини місцевого значення – пісок, глина, торф, але розробка не ведеться.

Порівняння громади, району, області

Адмін.-тер. Одиниця	Площа, км ²	Площа у % до загальної площі області	Населення, чоловік	Населення у % до загального області
Любецька ОТГ	289,0402	0,92%	3850	0,38%
Ріпкинський район	2105,00	6,6%	27449	2,74%
Чернігівська область	31900,00	-	1000056	-

Історична довідка

Територія нинішньої Любецької громади належить до земель, де виникла Русь-Україна. Тут проходив головний маршрут шляху з варяг у греки, зупинялися на відпочинок скандинавські лодії. Перша письмова згадка датується 882 р., тобто за літописом – це найдавніший населений пункт Чернігово-Сіверщини. Значне торгівельне місто, батьківщина матері хрестителя Русі, великого внязя київського Володимира Святославича – Малуші, а також легендарно (але реального) воєводи та богатиря Добрині Нікитича. В 1016 р. тут відбулася Любецька битва, за результатами якої Ярослав Володимирович переміг Святополка Ярополчича та здобув київський великокнязівський стіл. Місце проведення Любецького з'їзду князів 1097 р., на якому було ухвалено фундаментальний принцип взаємин Рюриковичів: «Каждо да держит отчину свою». Тут Антонієм Печерським було засновано один із найдавніших печерних монастирів на території України. Любеч відомий своїм замком, що височів над Дніпром та захищав водний шлях до Києва з півночі. За часів Київської Русі Любечем володіли чернігівські Ольговичі, центр удільного князівства.

Зруйновано під час монголо-татарської навали, але згодом – відновлено. У 50-ті – 60-ті рр. XIV ст. Любеч, разом із іншими землями Чернігів-Сіверщини, перейшов під владу великих литовських князів Гедиміновичів, з 1471 р. – центр волості Київського воєводства. З 1569 р. (Люблінська унія) – у складі Корони Польської Речі Посполитої, центр староства. З початку XVI і до початку XVII ст. Любецький замок став прикордонною фортецею зазначеної держави (спочатку литовської, а потім польської її складової) з Московією, неодноразово нею спалювався. За часів Гетьманщини – центр Любецької сотні Чернігівського полку. Після ліквідації Російською імперією Української козацької держави з 1781 р. та до радянської доби – Любецька волость Городнянського повіту Чернігівської губернії. Містечко належало Милорадовичам. З 1921 й до початку 1958 р. – Любецький район Чернігівської області, потім – частина Ріпкинського району. З 22 лютого 2017 р. – Ріпкинська об'єднана територіальна громада.

Інформація про громади-сусіди

Основні громади-сусіди (конкуренти) Любецької ОТГ станом на 2018 рік є:

№	Показники	Михайло-Коцюбинська	Ріпкинська (план)	Іванівська
1.	Територія, кв. км	434,29	1017,629	306,69
2.	Населення, чол.	8491	16657	5605
3.	Порівняння у % до Любецької громади	150/220	352/438	106/147

Із зазначених дві ОТГ вже створені (Михайло-Коцюбинська та Іванівська), одна – планується (Ріпкинська). Дві з трьох громад суттєво більші за Любецьку за населенням, за територією, за економічним потенціалом, а також мають кращі можливості для залучення кваліфікованих кадрів. Співмірною (але все одно більшою, до того ж – з кращим географічним розташуванням стосовно обласного центру) є Іванівська ОТГ. У громад-конкурентів кращі землі та стан інфраструктури в цілому. За своєю господарською спеціалізацією, наявними ресурсами, кліматичними умовами найбільш схожа майбутня Ріпкинська громада, яка, вочевидь, потенційно є найбільшим конкурентом. Це робить необхідним налагодження насамперед із нею (із залученням Михайло-Коцюбинської та Іванівської громад) міжмуніципального співробітництва з метою реалізації спільних проектів та надання послуг їх мешканцям. У зв'язку з цим вкрай бажане є також співпраця з розташованим поруч містом обласного значення Славутич Київської області, який володіє для цього необхідним досвідом та ресурсами, однак йому бракує простору.

Зовнішні обставини – це потужний виклик для Любецької громади. Причому він зростатиме з утворенням Ріпкинської ОТГ, очікуваним збільшенням Михайло-Коцюбинської та Іванівської громад. Аби витримати тиск та дати адекватну відповідь Любецька громада має докорінно переглянути свою внутрішню організацію та максимально використати наявні природні (ліс, Дніпро), географічні переваги (кордон з Білоруссю) та історичну унікальність.

Просторове планування

Нових схем планування територій на місцевому рівні в Любецькій громаді фактично немає. Наявні генеральні плани створювалися протягом 60 – 70 рр. минулого століття. Попри наступні продовження очевидно, що вони безнадійно застаріли. Те саме стосується зонінгу та планів забудови. Це майже унеможливорює нове будівництво на їх теренах, щонайменше – дуже серйозно його обмежує. Водночас через незавершеність формування території громади її просторове планування нині здійснювати недоцільно. Очікується, що це питання постане на порядок денний після 2020 р. З метою підготовки до нового планування в 2018 р. очікується інвентаризація земель.

Земельні, водні ресурси та клімат

Любецька громада – унікальна навіть для півночі Чернігівщини. Площа лісів на її теренах перевищує сільгоспугіддя та становить більшу частину території громади. Це придніпровські мішані ліси – як листвені, так і хвойні, частково заболочені. Для порівняння – в українському Поліссі сільгоспугіддя в цілому становлять 68,9%, з них третина – кормові угіддя, решта рілля. В Любечі рілля – це 54,63% від загального обсягу сільгоспугідь, а від площі громади в цілому – лише 15,31%. Тобто показник господарського використання земель у Любецькій громаді – один із найменших в Україні, а вплив господарської діяльності людини відносно малий. Інша особливість – значні водні площі території громади – ставки, озера. Крім того, західна межа громади проходить по Дніпру, 27 км. Одночасно – це українсько-білоруський кордон, що ускладнює використання цього водного ресурсу. Також привертає увагу мізерність відсутку земель під забудовою – вона вдвічі менше, ніж площа водного дзеркала, що є виключенням навіть для Чернігівської області (остання в свою чергу нетипова для України в сенсі значних обсягів лісових та водних ресурсів). Тобто, йдеться про малонаселену територію з великою кількістю лісів та водяних ресурсів. В цілому, співвідношення земельних, водних ресурсів та території громади відображені в таблиці та діаграмі.

№ з/п	Територія Любецької селищної ради	Площа, га	Оренда, га
	Територія, всього в тому	28904,02	1548,9044
1.	Сільськогосподарські угіддя	8101,8969	943,313
	<i>в. т.ч рілля</i>	<i>4425,9509</i>	<i>1443,0954</i>
2.	Ліса та інші лісопокриті площі	10522,0298	
3.	Забудовані землі	341,4925	13,8276
4.	Ставки, які знаходяться	739,10	89
	на території місто	7	
	за територією міста	732,10	

Якість земель що обробляються – посередня. Переважно – ґрунти дерново-підзолясті, Вони сприятливі для садівництва та вирощування технічних культур, менше – зернових.

Є корисні копалини місцевого значення – глина, пісок (с. Голубівка), торф. Втім, розробки свого часу були зупинені через нерентабельність, а видобуток піска та глини здійснюється у напівлегальний спосіб.

В 90-ті рр. ХХ ст. на значній частині площ земель що оброблялися (до половини) сільгоспвиробництво припинилося, вони заросли чагарником, але

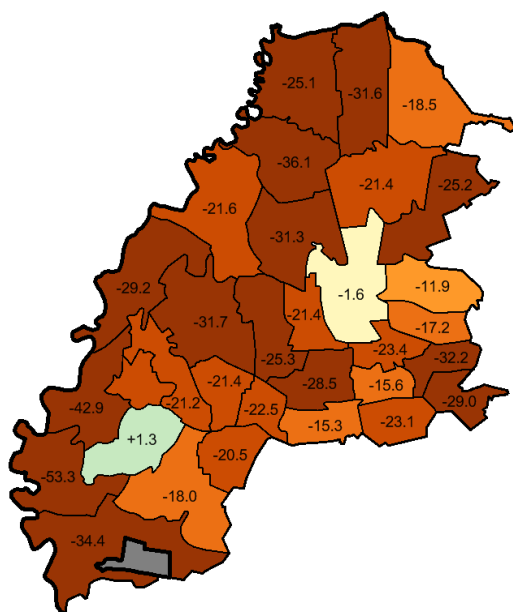
призначення від того не змінювалося. Пожвавлення аграрної сфери, що спостерігається протягом останніх років, привело до розчищення колись занедбаних площ та повернення їх до сільгоспобробки. Нині біля третини ріллі знаходиться в оренді у сільгосппідприємств. Ця тенденція триває, отже, варто очікувати відновлення майже всіх земель, що колись оброблялися.

Клімат у Любецькій громаді помірковано континентальний зі значною кількістю опадів, що дозволяє мінімізувати необхідність поливу для вирощування овочевих культур, а зернові його не потребують взагалі. На смузі біля Дніпр відчутний його вплив на формування локальних особливостей, насамперед, більшої вологості.

Демографія та трудові ресурси

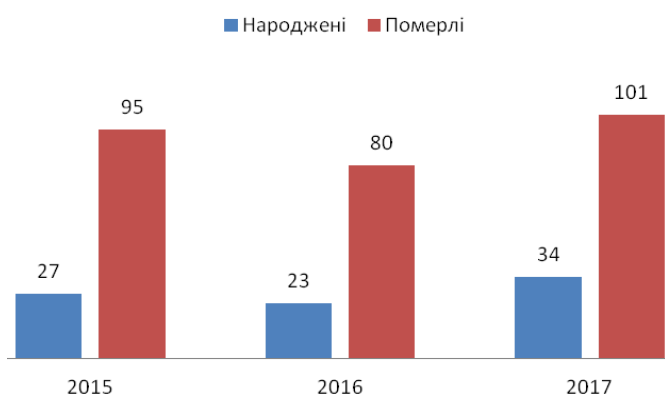
Демографічні тенденції в Любецькій громаді типово-негативні для Чернігівської області. Негативний приріст населення на її теренах спостерігався ще в 70-ті рр. минулого століття та триває й досі. Як свідчать дані динаміки чисельності населення міських та селищних рад Ріпкинського району за 1989–2001 рр. один із найгірших показників – саме на території дореформеної Любецької селищної ради (-42,9%). На цьому тлі інші показники демонструвала Смолигівська сільська рада, що нині у складі Любецької селищної ради. У неї було +1,3% приросту населення (єдиний на той час випадок у Ріпкинському районі). Ймовірно, це пов'язано з діяльністю ТОВ «Маяк» (робочі місця), що станом на червень 2018 р. знаходилося в стані припинення.

Динаміка населення Ріпкинського району за 1989 - 2001 рр., %

Водночас останніми роками на території нинішньої Любецької селищної ради спостерігається підвищення народжуваності. Але все одно вона втричі менше від смертності. Офіційні показники трудової міграції

Показники природного приросту населення

позитивні. Однак вони не враховують напівлегальних поїздок на роботу (скажімо, до Польщі та Києва), до того ж є незначними – лише кілька десят чоловік. В цілому, станом на 2018 р. немає жодного населеного пункту громади, які б мали позитивні демографічні показники.

Єдиний крупний населений пункт громади – її адміністративний центр. Найбільше село в десять разів менше від нього. 5 з 22 населених пунктів мають населення менше десяти чоловік, отже є такими що зникають, ще дев'ять – до ста чоловік, лише в семи випадках бачимо перевищення цього показника. В цілому, для Любецької громади характерні малі населені пункти, що розташовані на великій відстані один від одного.

Території	2015	2016	2017
селище Любеч	2098	2091	2071
с. Кукарі	9	9	8
с. Гірки	2	2	2
с. Малинівка	110	110	108
с. Маньки	121	123	115
с. Довгуни	53	52	51
с. Коробки	117	110	108
с. Голубівка	44	45	41
с. Пищики	4	4	4
с. Смолигівка	95	97	96
с. Скитьки	99	96	96
с. Березівка	44	44	40
с. Розсудів	38	37	36
с. Клонів	9	9	9
с. Тулія	9	9	9
с. Корольча	71	69	68
с. Т.Шевченка	271	269	267
с. М.Велички	153	150	148
с. Вертеча	57	57	60
с. Павлівка	395	389	383
с. Шумани	61	56	53
с. Духанки	12	12	11
Всього	3872	3840	3784

Ще один тривожний показник – віковий розподіл. Чисельність працездатного населення менше загальної кількості мешканців громади і лише незначно перевищує чисельність людей непрацездатного віку, а саме: 44% на 42%. Діти дошкільного та шкільного віку становлять 14% населення. Між іншим це означає, що всі середні навчальні заклади громади зрештою об'єднуються в одну опорну школу, до головної споруди якої треба буде звозити старшокласників із усієї громади.

В Любецькій громаді відносна більшість її мешканців, старше 18 років, має професійно-технічну освіту – 32,%. Вищу – лише 10,4%, що є підставою більше для розвитку робітничих професій. Загальні дані щодо рівня освіти населення у віці понад 18 років відображені в таблиці (станом на 2017 р.).

Показники	Кількість, осіб	% до загальної кількості населення
Професійно-технічна	1226	32,2
Базова вища	530	13,9
Повна вища	398	10,4
Інше		

Офіційний рівень зареєстрованого безробіття відносно незначний – 1,5%. Однак він не повинен вводити в оману – більшість мешканці ніде не реєструються, домінує самозайнятість.

Економіка

Провідні галузі економіки Любецької громади – сільське господарство та лісництво, що доповнюються мисливством. Тут працює сім сіб'єктів господарської діяльності. Ще одне – в рибальстві. В зазначених сферах – найбільша чисельність офіційно працюючих – 350 чоловік. Як видно з нижче наведених даних, на відміну від загальноукраїнських показників та по області, на теренах Любецької громади середня зарплата у сфері виробництва нижча, ніж у бюджетній – освіті та охороні здоров'я. В цілому, вона є однією з найнижчих в Україні, що призводить до вимивання й без того не надто значних трудових ресурсів та в свою чергу негативно впливає на розвиток економіки.

Найбільша чисельність суб'єктів господарської діяльності – в оптовій та роздрібній торгівлі, транспортними засобами та їхньо ремонті – 24 (з них 14 – промисловими товарами, 10 – продуктовими). Головним чином, це фізичні особи-підприємці. Зарплата тут виглядає дуже недооціненою. Так само – в будівництві. Втім це може свідчити й про інше – значне ухиляння підприємців від податків та тіньову зарплату.

За цими даними значно більша проблема – в громаді зареєстровано всього 43 ФОПи. Це означає, що легальна економічна активність є

незначною. Вочевидь, це вимагатиме проведення роз'яснювальної роботи, а також надання переваг та консультативно-дорадчої допомоги індивідуальним підприємцям-початківцям.

Привертають увагу відсутність даних щодо зарплати за двома показниками – щодо

промисловості (zareєстровано чотири суб'єкти в обробній промисловості та три – в у виробництві електроенергії, газу і води) та у кафе, готелях, ресторанах. І якщо перший показник легко пояснити об'єктивними обставинами що склалися, то нульові показники других для потенційно туристичного Любеча виглядають абсурдом. Вочевидь, йдеться про досі невикористану можливість для розвитку громади. В цілому зайнятість за видами діяльності в громада відображена в таблиці (станом на 2017 р.).

Галузі та види діяльності	Чисельність зайнятих	Середня зарплата
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	350	4011
Промисловість	-	-
Будівництво	30	3200
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту.	84	2834
Готелі та ресторани	-	-
Транспорт і зв'язок	55	3200
Фінансова діяльність	4	1202
Операції з нерухомістю, здавання під найом та послуги юридичним особам	-	-
Державне управління	19	3117
Освіта	80	4217
Охорона здоров'я та соціальна допомога	42	4100
Колективні, громадські та особисті послуги	35	3200

Найбільшими роботодавцями на території Любецької селищної ради є (станом на 2017 р.):

Підприємство, організація, установа	Вид діяльності (основний)	Чисельність працівників
СТОВ «Придніпров'є»	сільське господарство	51
ТОВ «Маяк»	сільське господарство	42
ТОВ «Шевченко»	сільське господарство	120
Мекшунівське лісництво	лісове господарство	22
ПП ЛУЧ		13
ВАТ Чернігівгаз		28
ПП Дрозд	деревообробка	дані відсутні
ПП Шморгун	деревообробка	дані відсутні
Любецьке лісництво	лісове господарство	27
Відділ освіти		101

Частину продукції, а саме – деревина та вироби з неї, йде на експорт. В 2017 р. – 18,456 тис. доларів США. Все – до Китаю.

Найбільшими платниками податків теренах громади є:

	Назва	ПДФО	Акциз	Плата за землю	Податок на нерухомість
1	ПТПП	1711356	-	-	-
2	Чернігівська молочно-індустріальна компанія	-	-	170800	34872
3	ТОВ «Маяк»	321700	-	724140	
4	ТОВ «Шевченко»	877100	-	215700	
5	СТОВ «Піднепров»	222132	-	165200	278100

Стан навколишнього природного середовища

На території Любцької громади немає значних забруднювачів довкілля. Однак вона розташована недалеко (через Дніпро) від Чорнобильської АЕС. До аварії 1986 р. навколишні території були, фактично, курортно-відпочинковою зоною для мешканців великих міст. Радіоактивні викиди нанесли цій галузі непоправного удару. З плином часу небезпека та негативний вплив на людей та природне середовище суттєво зменшилися, що має бути враховано під час планування розвитку. Втім найбільш небезпечних відходів, I – III класу, немає. Лише IV – V, тобто – виключно побутові. Їх щорічний обсяг – приблизно 89 тис м³.

Чи не найбільша небезпека для екології громади – це поводження з твердими побутовими відходами та каналізаційними стоками. В Любечі є умовно сертифіковане, але не облаштоване сміттєзвалище. По селах – лише стихійні, що не лише псують зовнішній вигляд території потенційної рекреації, але й створюють додаткові ризики для здоров'я мешканців та гостей громади. До того ж, в селищі Любеч майже немає водовідведення (за виключенням кількох багатоквартирних будинків у центрі селища Любеч), натомість садиби облаштовані вигрібними ямами. В літній період поширеним явищем є їхнє переповнення, внаслідок чого частина стоків може потрапляти на вулиці, що псує вигляд селища та створює додаткові небезпеки.

Спостерігається замулення водних ресурсів – навіть русла Дніпра в районі Любеча. Пов'язана з цим проблема національної ваги – підмивання лівого берегу Дніпра, що створює загрозу втрати частини території України на користь Республіки Білорусь. Також занепокоєння викликає стан колодязів, інших джерел води, падіння рівня води в озерах.

З огляду на значні лісові простори помітне значення для громади має поширення хвориби дерев. Насамперед, короїду, що набув особливого поширення в останні роки. Ця проблема вимагає поєднання зусиль держави, громади, приватних підприємців.

Існуючі та потенційні туристичні об'єкти

Ближня печера Антонія Печерського. Найстаріша культова споруда Любеча, XI ст. Розташована на верхівці лівого корінного берега Дніпра в межах колишньої садиби графів Милорадовичів. Була зруйнована за часів монголо-татарської навали, за часів Речі Посполитої печера перебувала в

запустінні. В 1694 р. відновлена ченцями Інокентієм Щирським та Іоною Можневським, входила до складу Любецького Антонієвського монастиря. В 1786 р. монастир указом Катерини II ліквідується, обитель занепада. Лише в середині XIX ст. родина графів Милорадовичів відновлює печеру.

Дальня печера Антонія Печерського. Знаходиться на околиці Любеча, над Слобідкою. Печера була винайдена та відновлена любечанами в 1892 р. В середині печери була облаштована капличка, де 23 липня в день пам'яті преподобного Антонія проходили богослужіння. Печера добре збереглася.

Спасо-Преображенський храм збудовано в 1811–1817 рр. в стилі класицизму з червоної цегли місцевого виробництва Григорієм Милорадовичем як родинну усипальницю.

Замкова гора. Розташована на лівому берега Дніпра, площа – 0,35 гектара, тут знаходився стародавній дитинець. На думку академіка Бориса Рибаківа, який вважав дитинець замком, його заснував наприкінці XI ст. чернігівський князь Володимир Мономах на місці давнього городища. На цій горі стояли замки князів Литовських, Речі Посполитої. Остання забудова була за гетьманства Івана Мазепи. Тому гора називалася: «Замкова гора», «Замок», «Мазепина гора».

Кам'яниця Павла Полуботка — пам'ятка мурованої цивільної архітектури кінця XVII – першої половини XVIII ст. Розташована на краю корінної тераси лівого берега Дніпра. Вважається, що її збудували на замовлення гетьмана Івана Мазепи, а з 1709 р. вона входила до маєтку чернігівського полковника Павла Полуботка. У другій половині XVIII ст. кам'яниця перейшла до родини Милорадовичів. Мала господарське призначення.

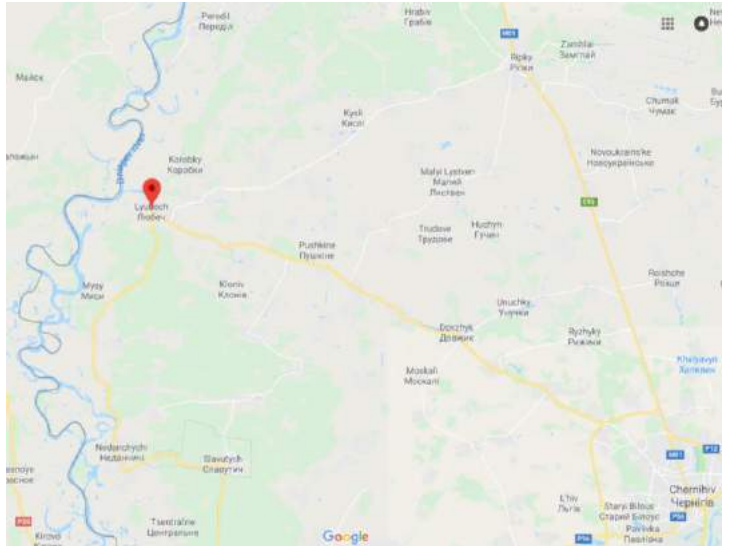
Урочище Монастирище (сучасна назва – Цвинтар). В XI – XII ст. тут існував Любецький чоловічий Антонієвський монастир. В 1694 р. він був відновлений Іваном Щирським, а 1786 р. за наказом Катерини II – закритий. У монастирі був складений «Любецький Синодик», який зберіг унікальну інформацію з історії Чернігово-Сіверської землі.

Замкова гора, а також Антонієві печери відомі кожному громадянину України зі шкільного курсу історії. Також брендовою (через відоме прізвище та трагічну долю чернігівського полковника і наказного гетьмана) є кам'яниця Павла Полуботка. Менш впізнавані Монастирище та Спасо-Преображенський храм. Інформація про них зібрана на сайті музейно-археологічного комплексу Чернігівської обласної ради «Древній Любеч»: <http://liubech-grad.ucoz.net> Зазначений комплекс створювався з метою перетворення Любеча на помітний туристичний центр, однак досі цього зробити не вдалося. Нині всі зазначені об'єкти мають спільну ваду – навіть за наявності реконструкції (кам'яниця, ближня Антонієва печера) вони погано облаштовані для туристів, інфраструктура, часто й підходи захаращені. Ситуацію можна змінити об'єднавши зусилля Чернігівської обласної ради, її комунального музейного закладу, Чернігівської

облдержадміністрації, в управлінні якої він знаходиться, Любецької селищної ради щодо мобілізації власних ресурсів та залучення міжнародних донорів.

Дороги та транспорт

Територією Любецької громади проходить дорога обласного значення Т2506, що пов'язує її з обласним центром, Черніговом (50,5 км) та містом обласного значення Київської області Славутичем (32,5 км), а також Т2537, що йде до райцентру Ріпок (35,2 км) й зрештою перетинається з європейським автомобільним маршрутом Е95. Тобто, територія селищної ради дещо віддалена від основних автошляхів, але не критично. Зрештою, до Кивса з Любеча на автомобілі можна доїхати за три години. У 70 – 80 рр. XX ст. (до аварії на Чорнобильській АЕС) шлях до столиці України був значно коротшим – по Дніпру ходило пасажирське річкове судно на підводних крилах серії «Ракета».

Місцеві автомобільні дороги в переважній більшості (85%) — це чорні шосе. Сільські дороги на 5% складаються з чорних шосе, на 5% — з білих щебених, гравійних, на 3% — з асфальтобетонних, решта доріг має ґрунтове покриття. Під час весняних паводків, що перевищують середньорічні показники, існує загроза підтоплення доріг.

У кращому стані перебувають ділянки дороги Любеч – Ріпки та Чернігів – Любеч. Значна їх частина з бетонним покриттям, що погіршує комфорт поїздки, але покращує надійність експлуатації. В гіршому стані дорога на Славутич. Хоча відстань до нього значно менше, ніж до Чернігова, але час у дорозі – приблизно однаковий. Те саме стосується стану доріг між населеними пунктами самої громади.

Всі діючі автобусні маршрути зорієнтовані або на Ріпки, або на Чернігів. Інтереси ОТГ вони враховують мало. В результаті мешканцям громади простіше добратися до зазначених населених пунктів, ніж у середині громади. Вони вимушені користуватися попутним транспортом, що не завжди зручно. Тобто налагодження регулярного транспортного сполучення між адмінцентром громади та старостинськими округами – важлива складова інтеграції та її життєдіяльності громади.

Комунальні послуги, пошта та зв'язок

До утворення ОТГ на нинішніх її теренах не існувало спеціалізованого підприємства, що б надавало комунальні послуги. Тобто треба було

звертатися до районного. Так само відсутні заклади побутового обслуговування, немає ритуальних послуг. Або послуги надавалися напівлегально (і надаються дотепер) приватними особами. В 2018 р. було утворено та зареєстровано КП «Любецьке». Здійснюється закупівля техніки для нього, що дозволить змінити ситуацію як щодо надання комунальних послуг, так і благоустрою населених пунктів.

Централізовані водогони діють у трьох населених пунктах громади: селищі Любеч, селах Смолигівка, Тарасо-Шевченкове. Водовідведення – лише в Любечі. Докладніше – у таблиці:

Показники	Любеч	Малинівка	Смолигівка	Т.Шевченко	Павлівка	разом
Протяжність мереж водопостачання, км.	12,175	-	8,7	9	-	9.875
Протяжність водовідведення, км	1,75	-	-	-	-	1,75
Споживання питної води, тис.м ³ – всього, у тому числі:	31,2	-	0,611	-	-	31,811
- населення	28,2	-	-	-	-	28,2
- підприємства	3,0	-	-	-	-	3,0

В інших населених пунктах вода береться або з колодязів, або із приватних свердловин. Якість такої водо контролювати складно. На практиці дуже часто вона не відповідає санітарним нормам та становить приховану небезпеку для здоров'я мешканців громади.

Централізованого тепlopостачання на теренах громади немає. У зв'язку з значними площами лісів популярним видом місцевого палива є дрова. Водночас відходи сільгоспвиробництва використовуються мало.

Газопостачання є в таких населених пунктах громади:

Показники	Любеч	Малинівка	Смолигівка	Т. Шевченко	Павлівка	разом
Протяжність мереж, км.	38,421	10,9	5,894	8,330	14,440	77,985

Поштові послуги на теренах Любецької громади надає лише ДП «Укрпошта». Інші, приватні підприємства, не мають своїх представництв, пояснюючи це малими обсягами послуг. В Любечі працює стаціонарне відділення «Укрпошти». В рамках її реформи планується, що в старостинських округах послуги надаватимуться за допомогою пересувних сервісних точок. Ця зміна викликає серйозне занепокоєння мешканців громади та вимагає узгодження змін що відбувається з соціальними потребами.

Якість електронного зв'язку викликає нарікання мешканців громади. До Любеча не протягнута оптоволоконна лінія, відповідно тут є або мобільний (3G) Інтернет зі швидкістю 0,1 – 0,3 Мбіт/с, або провідний – через телефонну лінії зі швидкістю 0,1 – 2 Мбіт/с. До того ж сигнал часом нестійкий. Ситуація покращилася з появою 4 G інтернету. Але в багатьох

селах громади його поширення є проблемним. Це нагальна проблема, без розв'язання якої в громаді неможливо запровадити електронне врядування, зокрема – електронний документообіг. Тобто вона впливає на якість адміністративних послуг що надаються та є першочерговою для розв'язання.

Крім того, на теренах громади, прилеглих до Дніпра, сигнал білоруських мобільних операторів часто сильніше за українські. Це створює незручності для місцевих мешканців та відвідувачів через неоічкуваність послуг у роумінгу.

Те саме стосується теле- та радіосигналу – на значній частині території громади білоруський є кращим за українським. Відповідно таким чином здійснюється трансляція російських інформаційних ресурсів, що помітно впливає на суспільні настрої. А це вже питання національної безпеки, адже йдеться про прикордонні території. Розв'язання цієї проблеми потребуватиме державної підтримки, ймовірно – за допомогою субрегіонального проекту, спрямованого на гарантування технічних можливостей для інформаційної безпеки на півночі Чернігівської області.

Освіта, охорона здоров'я, соціальні та адміністративні послуги, сфера культури

Гуманітарна сфера Любецької громади – це дитячі садочки та школи, заклади охорони здоров'я, будинки культури та клуби, бібліотеки, Молодіжний центр. Найбільшою є мережа закладів освіти. Вона є такою:

Показники	2016	2017	2018
Кількість дошкільних закладів, одиниць	1	1	1
Кількість дітей в дошкільних закладах, осіб	57	60	47
Кількість загальноосвітніх закладів, одиниць	4	4	4
Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	213/60/47/45	199/57/51/40	205/60/48/39
Кількість вчителів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	27/18/9/15	26/18/9/14	29/18/9/14

Отже, на території громади діє один дитячий садочок «Пролісок». Кількість дітей у ньому в 2018 р. – 47, проектна потужність – 160. Тобто теоретично цього мало б вистачати. Але це не так. Всього дошкільнят у громаді – 186. Тобто дошкільною освітою забезпечені лише мешканці Любеча та найближчих сіл. В інших вона відсутня, що в майбутньому вимагатиме відповідних дій селищної ради.

Мережа середніх загальноосвітніх шкіл – доволі компактна, їх всього чотири. Водночас існує дуже суттєвий розрив між чисельністю учнів у Любецькій школі та школах, розташованих у старостинських округах: від 5

до майже 3,5 разів. Це призводить до суттєвої різниці навчання одного учня та негативно впливає на показники успішності випускників під час здаї ЗНО у сільських школах. Наявні дані (за загальної чисельності школярів – 351) свідчить про можливість та обґрунтованість існування лише однієї опорної школи в Любецькій громаді, що дозволить надавати більш якісну освіту.

Загальні проблеми всіх навчальних закладів громади – їх наповнюваність та фізична й моральна зношеність приміщень:

	Назва та місце розміщення	Рік побудови чи капремонту	Проектна Потужність	Наповненість
1	Любецький дошкільний навчальний заклад «Пролісок» 15041, селище Любеч, вул. Преображенська, 13	1982	160	47
2	Любецька загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів ім. 12-ї гвардійської стрілецької Пінської Червонопрапорної ордена Суворова дивізії Ріпкинської районної ради Чернігівської області 15041, селище Любеч, вул. Преображенська, 31	1986	392	205
3	Тарасо-Шевченківська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів Ріпкинського району Чернігівської області 15054, с. Тараса Шевченка, вул. Шевченка, 12	1991	102	56
4	Малинівська загальноосвітня школа І–ІІ ступенів Ріпкинського району Чернігівської області 15043, с. Малинівка, вул. Центральна 24	1999	50	51
5	Павлівська загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів Ріпкинського району Чернігівської області 15053, с. Павлівка, вул. Шкільна, 15	1987	192	39

Тобто цілком раціонально використовуються наявні площі лише в Малинівській загальноосвітній школі І–ІІ ступенів. Це ж – найновіше приміщення. В усіх інших випадках чисельність учнів значно менша за проекту потужність, навіть у Любецькій школі. Капітальні ремонти не проводилися, отже, жодна зі шкіл не сформована на засадах нового освітнього простору, а будинки, вочевидь, вимагають термосанації та часткового перепрофілювання.

Мережа закладів охорони здоров'я Любецької громади на час розробки стратегії перебувала в стані змін – у зв'язку з проведенням в Україні реформи охорони здоров'я. Станом на її початок ситуація виглядала так:

	Назва та місце розміщення	Рік <u>побудови</u> чи капремонту	Проектна потужність/ ліжок/ відвідувачів	Основна проблема
1	Любецька амбулаторія загальної практики	1994	65	Комп'ютеризація кабінетів

	сімейної медицини селища Любеч, вул. Добринінська, 60			
2	Тарасо- Шевченківський ФП с. Тараса Шевченка, вул. Шевченка, 2а	1991	40	Опалення
3	Малинівський ФП с. Малинівка, вул. Центральна, 9-а	1988	8	Стан приміщення
4	Павлівський ФАП с. Павлівка, вул. Нова, 8	1983	20	Опалення
5	Смолигівський ФП с. Смолигівка, вул. Чернігівська, 10а	1970	20	Стан приміщення
6	Коробківський ФП с. Довгуни вул. Чкалова, 2	1965	10	Стан приміщення, опалення
7	Незаможнянський ФП	1970	20	Стан приміщення

Тобто з закладів охорони здоров'я у найкращому стані – Любецька амбулаторія загальної практики сімейної медицини. Щоправда, її проектна потужність набагато перевищує нинішні потреби громади. Це вимагає часткового перпрофілювання приміщення, а також – оснащення сучасним обладнанням, створенням комфортних умов для пацієнтів та лікарів. Щодо приміщень ФАПів чи ФП – немає жодного у цілком задовільному стані. Тобто громаді не уникнути оптимізації їхньої мережі, аби мати можливість модернізувати найбільші.

До зазначених проблем на початку 2018 р. додалася ще одна – рішенням Ріпкинської Центральної районної лікарні, без узгодження з громадою, в Любечі було закрито паліативне відділення зазначеного закладу охорони здоров'я. Таким чином, зникла вкрай важлива соціальна функція.

Тепер соціальні послуги надаються безпосередньо селищною радою, необхідні трансферти перераховуються до районного бюджету. Власного територіального Центру надання соціальних послуг немає, але можливо його заснування на базі приміщень що, звільняються в результаті медичної реформи. Або заключення договору про співробітництво з однією із сусідніх об'єднаних територіальних громад.

Адміністративні послуги на території громади надаються безпосередньо селищною радою. Центру надання адміністративних послуг немає, що стримує можливість збільшення адмінпослуг за рахунок тих, що надаються територіальними органами центральних органів влади. Виїзні прийоми проводить Пенсійний фонд. Але цього замало. Тож громада має або відкрити власний ЦНАП, або задовольнитися відповідним обслуговуванням у сусідів.

Спортивна інфраструктура в громаді є такою:

Об'єкт	Рік побудови або капітального ремонту	Площа, м ²	Кількість місць	Кількість працівників
Стадіон	1991	23000	600	-
Шкільний стадіон с. Тараса Шевченка	1991	9300	-	-

В громаді працює така мережа закладів культури:

Об'єкт	Рік побудови або капітального ремонту	Площа, м ²	Кількість місць	Кількість працівників
Любецький будинок культури	1956	548	300	4
Тарасо-Шевченківський сільський клуб	1991	190	181	2
Малинівський клуб-бібліотека	1978	230	100	2
Павлівський сільський клуб	1983	438	250	3
Смолигівський сільський клуб	1970	129	50	2

Всі вони світоглядно (в тому числі щодо формування внутрішнього простору) відображать бачення розвитку масової культури радянської доби, морально та фізично застаралі. Саме тому звичайних ремонтів, що відтворюватимуть минулі підходи, буде замало. Необхідне їх переформатування на центри соціальної комунікації з елементами ділової та громадянської активності. В свою чергу це призведе до нових конструктивних рішень.

На окрему увагу заслуговує діяльність Молодіжного центру в Любечі. Досі в адміністративному центрі громади знаходилися лише філії районних закладів позашкільної освіти. З огляду на розміри громади має сенс їхня концентрація на базі зазначеного центру із розширенням функцій. Мета – перетворити Молодіжний центр на вільний простір для дітей та молоді, їхнього культурно-есетичного та патріотичного виховання (з реконструкцією приміщень відповідно до нових потреб, на засадах концепції нового освітнього простору).

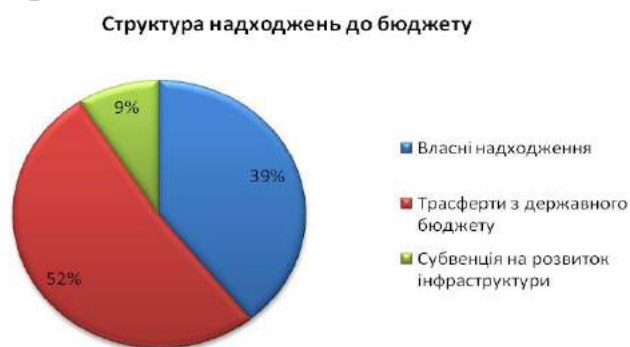
Найбільший масовий захід, що проходить в Любецькій громаді, це щорічний фестиваль традиційної слов'янської культури та бойових єдиноборств «Київська Русь». Втім його формат потребує оновлення та збільшення тривалості. Має сенс проведення також менших культурно-мистецьких акцій – як з метою привернення уваги до громади, так і її інтеграції.

Крім того, Любецька громада відома своїми самодіяльними художніми колективами. Їхня родзинка – це поліська говірка українсько-білоруського прикордоння, що створює неповторний колорит виконання пісень та звичайних розмов. Так само – в танцях, вишивці, архітектурі. Раніше ці

особливості добре простежувалися в народних промислах – різьбі по дереву, гончарстві, що потребують відродження.

Бюджет громади

За плановими показниками 2018 р. (перший рік переходу на прямі міжбюджетні взаємини з державним бюджетом та новий спосіб бюджетування) загальна сума надходжень до бюджету Любецької селищної ради склала 23,2 млн. грн. Основні складові надходжень були такими (в тис. грн.):

Власні надходження	9,1
Трасфери з державного бюджету	12
Сукупний дохід	21,1
Частка власних надходжень	0,43
Субвенція на розвиток інфраструктури	2,1

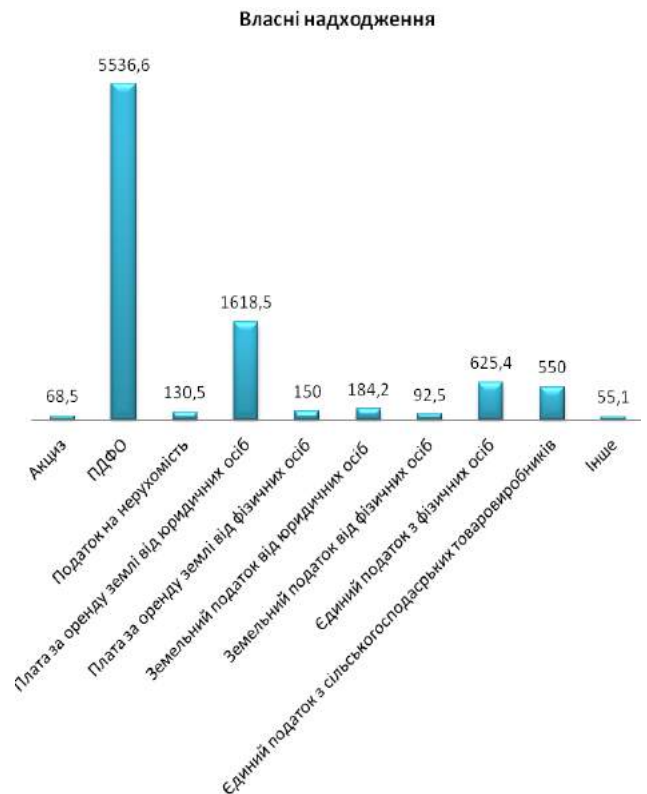
Тобто трансфери з державного бюджету (з урахуванням державної інфраструктурної субвенції) становлять 61% всіх надходжень, але навіть без неї – більшість. Структура офіційних трансфертів з державного бюджету в 2018 р. виглядає так:

Додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам на здійснення переданих з державного бюджету видатків з утримання закладів освіти та охорони здоров'я	1226,4
Разом дотації	1226,4
Освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	7796,1
Медична субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам	2929,6
Разом субвенції	10725,7
ВСЬОГО	11952,1

Крім того, субвенція з державного бюджету на інфраструктурні проекти для Любецьк ОТГ становитиме 2114,800 тис. грн. Таким чином загальна сума трансфертів – 14066,9 тис. грн.

Відносно мала доля власних надходжень у структурі бюджету Любецької ради проблемна для забезпечення розвитку громади. Отже, багато що залежатиме від вміння залучати зовнішні ресурси та спроможності збільшити обсяги власних.

Структура власних надходжень традиційна для сільської місцевості північної Чернігівщини та залежить, насамперед, від наявності робочих місць. Найбільше коштів до бюджету громади – від ПДФО (61,44%), 23,7% – сума платежів за землю (з них майже три чверті – плата за оренду землі від фізичних осіб), надалі – єдиний податок з фізичних осіб (6,94%). Власне, це особливість – в більшості випадків на цьому місці – акциз, але на теренах Любецької громади немає бензозаправок, отже підакцизні товари – це горілка та тютюн, доля яких мізерна – менше одного відсотку у власних надходженнях загального фонду. Ще одне помітне джерело надходжень –

єдиний податок з сільськогосподарських товаровиробників (6,1%). Доля податку на нерухомість мала – 1,45%. Зазначений показник – типовий для України, але не для країн із розвинутим місцевим самоврядуванням. Власне, це всі надходження до бюджету Любецької громади. Податку не прибуток підприємств немає – через їхню відсутність (або ж – реєстрації). Тобто обсяг ПДФО – переважно оподаткування штатних працівників бюджетних установ. Вони, а не виробництво є бюджетоутворюючими для Любецької громади. Спеціальний фонд – мізерний. Відносно до загального його обсяг – 1,1%, прочому майже 87% – це власні надходження бюджетних установ. Вочевидь, цей показник, що явно не відповідає наявному потенціалу надання платних послуг – відповідно до визначеного законодавством переліку.

Витрати бюджету громади мають яскраво виражений соціальний характер. Планується, що в 2018 р. вони будуть такими:

37,77% загального фонду – це середні школи. До них треба додати 5,76%, витрачені на дитячі садочки. На другому місці з великим відривом – видатки на утримання адміністрації громади 21,06%. На третьому місці за обсягом – медична субвенція, що передавалася до районного бюджету (13,92%). Потім – інші субвенції (5,06%). Вочевидь, йдеться про функції, які громада ще не здійснювала безпосередньо на момент затвердження бюджету. Доля видатків на сферу культури та житлово-комунальне господарство – незначна та не відповідає прагненню Любеча стати туристичним центром.

На цьому тлі виділяється внески до статутного капіталу суб'єктів господарювання за рахунок спеціального фонду бюджету Любецької селищної ради. Вочевидь, йдеться про створення та початок функціонування комунального підприємства «Любецьке». Потенціно воно спроможне не лише розширити перелік комунальних послуг та позитивно вплинути на благоустрій території громади, але й суттєво збільшити обсяги надходжень до спеціального фонду – за рахунок надання платних послуг.

В 2018 р. ні за загальним, ні за спеціальним фондами не планувалося фінансування низки видатків, що критично важливі для розвитку території, а саме: реалізації заходів із інвестиційного розвитку, охорона та раціональне використання природних ресурсів, проведення заходів із землеустрою, утилізація відходів, місцева пожежна охорона, а також спортивні організації. Не передбачалося й субвенції з місцевого бюджету державному бюджету на виконання програм соціально-економічного та культурного розвитку регіонів. Так могло бути під час першого року існування нової громади, коли основна увага приділяється організаційному становленню та поточним видаткам і про відтворення, а тим більше – розвиток, не йдеться. Однак вже на найближче майбутнє ситуація вимагатиме перегляду – за рахунок оптимізації поточних видатків та збільшення власних надходжень.

Громадянське суспільство та інформаційні ресурси

Існує лише одна громадська організація, юридична адреса якої – в Любечі. Це «Об'єднання споживачів смт. Любеч “Соціальна ініціатива”». Вочевидь, на її теренах працюють також ГО, зареєстровані в селищі Ріпки, обласні та загальноукраїнські.

Так само відсутні органи самоорганізації населення – вуличками або інші подібні юридичні особи.

Тобто, в цілому, йдеться про незначний рівень організованої громадської активності. Найбільшим його проявом є масова участь мешканців громади у щорічному фестивалі традиційної слов'янської культури та бойових єдиноборств «Київська Русь». Водночас досі не було реалізовано жодної місцевої ініціативи з розвитку території.

Власних друкованих ресурсів в громаді немає. Водночас діє популярна сторінка у фейсбуці: <https://www.facebook.com/gromadaliubecha>. На час збору даних за нею стежили 652 людини. З початку 2018 р. працює офіційний сайт громади: <http://liubech-gromada.gov.ua>

2. Результати соціологічного дослідження – основні висновки

Соціологічне дослідження проводилося в Любецькій громаді у лютому – березні 2018 р. Для опитування мешканців використовувалася google-форма, створена для відповідної анкети. Заповнили її 255 респондентів, з них близько 40% –

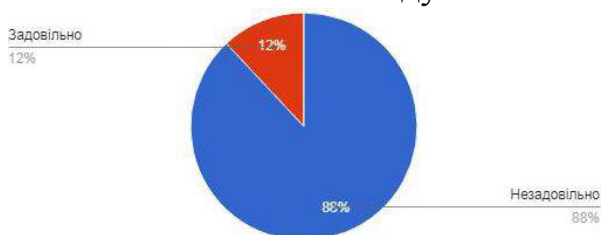
мешканці селища Любеча, близько 60% – мешканці сіл громади. Жінок серед опитаних лише 20% (тобто, в дослідженні представлена головним чином чоловіча точка

зору). Найманих працівників – 44%, студентів – 20%, безробітних – лише 8%. Насправді пропорція інша й безробітних в рази більше. 60% опитаних – люди найбільш працездатного віку, тобто 25 – 40 років. Значна частка студентського віку – 32% (до 25 р.). Понад 60 р. – лише 4%. Це означає, що ступінь критичної налаштованості в дійсності більше, ніж показують результати дослідження. 40% опитаних не є власниками нерухомості. Це не репрезентативне дослідження, показники якого фіксують не стільки наявний стан, скільки погляд більш соціально активної частини мешканців громади та відображають загальні тенденції, не претендуючи на точність чисел.

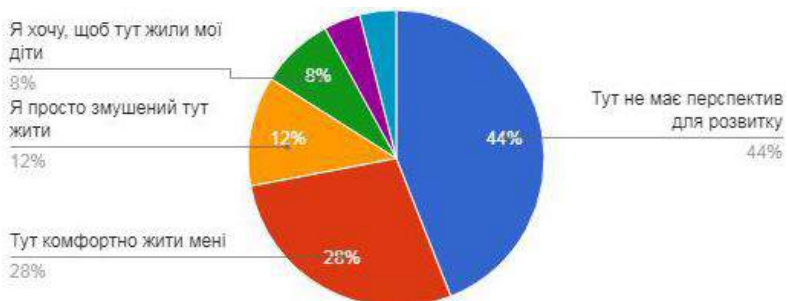
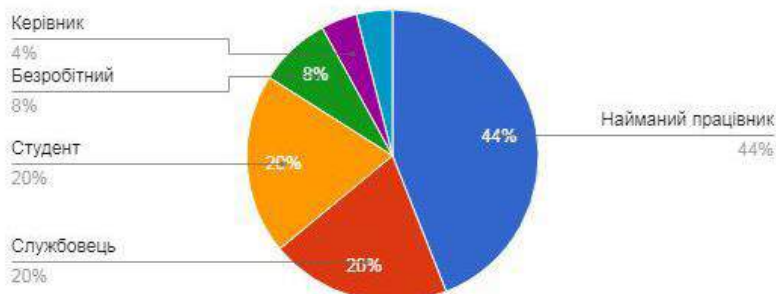
Лише менше третини (28%) респондентів вважають, що жити в Любецькій громаді комфортно, 8% хочуть, аби тут жили їхні діти. Між тим на думку 44% тут немає перспектив для

розвитку. Це дуже критичний погляд, який, на нашу думку, не відображає реальний стан справ, але є дзеркалом пануючих суспільних настроїв. Показово, планує придбати тут нерухомість 4% опитаних, що засвідчує низький рівень її привабливості та власне є опосередкованою оцінкою сприйняття майбутнього в громаді.

Такі настрої цілком знаходять своє підтвердження та конкретизацію в оцінках рівня нинішнього стану окремих показників громади. Причому найбільше негативних думок викликає ключовий показник – можливості

працевлаштування та, відповідно, створення нових робочих місць. Незадовільних оцінок тут 88%. Такі показники співвідносяться з відповідями на інше питання – стосовно умов започаткування та

ведення власного бізнесу. Приблизно порівну опитаних вважає їх задовільними та незадовільними – 44% та 40% відповідно, а хорошими – лише 16%. Відмінні оцінки відсутні.

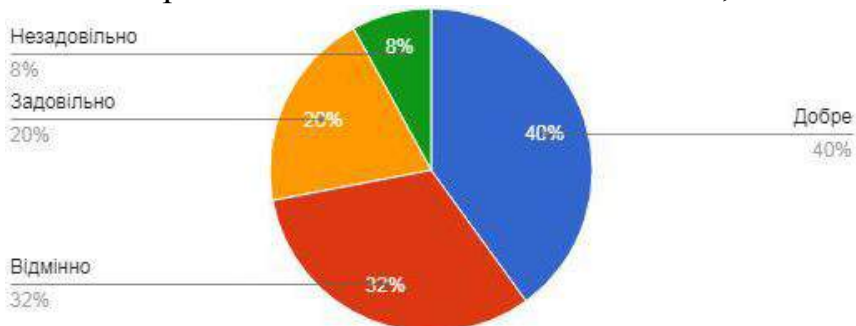
Стан доріг та тротуарів отримав однаково погані оцінки – 76% незадовільних. Якість комунальних послуг на задовільно оцінили 36% респондентів, 4% – на добре, всі інші – на незадовільно. Самокритично любеччани підійшли до рівня інфраструктури та дозвілля на теренах громади – 52% опитаних оцінили їх негативно, 36% – задовільно, 8% – добре.

Дещо краще суспільна думка налаштована щодо культури та охорони здоров'я. 36% опитаних вважають, що рівень задоволення їх культурних потреб незадовільний, але ж для 48% – задовільний. Поміркований оптимізм посилюється 12% добрих оцінок та 4% – відмінних. Незадоволених медичними послугами ще менше – 24%, задоволених – 72%, добрих оцінок 4%. В сумі за обома соціально значимими галузями – тверда трійка, але принципово краще, ніж в економіці.

На цьому тлі суттєво відрізняються оцінки у сфері освіти (шкільної та дошкільної). Рівень надання освітніх послуг в середніх школах добрим вважають 72% респондентів, 24% – задовільним, є 4% відмінних оцінок, а незадовільні відсутні. Подібно стосовно дитячих садочків – добре 56%, задовільно – 28%, відмінно – 16%. Негативних думок немає.

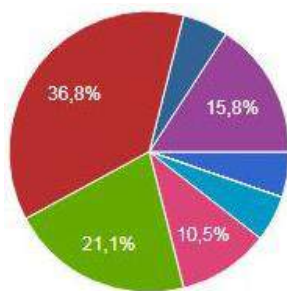
Ще один оптимістичний напрямок – стан довкілля. Він єдиний, де біля третини відповідей (32%) – відмінні, а ще 40% – добрі. Тобто в сумі – майже три чверті позитивних думок та 28% – задовільних (за цілковитої відсутності негативних). Останній на тлі відповідей на інші питання так само варто віднести скоріше до позитивних (хоча й не зовсім об'єктивних).

Найбільше розділилися думки любеччан під час відповіді на запитання, що найбільше заважає розвитку громади. Одна, домінуюча причина не називається. Найбільше (20%) набрала відповідь «безробіття», 14,5% – засміченість довкілля, 12% – недостатня громадська активність, забрудненість питної води, 8,4% – забрудненість питної води, 7,2% –

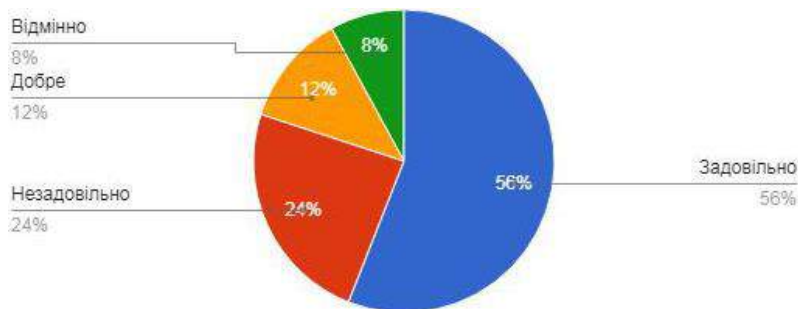
поширення злочинності, алкоголізм, а також відсутність можливостей для самореалізації.

Більше визначеності стосовно основного ресурси громади. На думку 36,8% респондентів – це цікаві туристичні об'єкти, 21,1% – вільні промислові приміщення, 15,8% – місцеві підприємства та підприємці, 10,5% – вільні земельні ділянки у громаді.

- Вигідне географічне положення
- Хороша доступність до основних...
- Корисні копалини на території гро...
- Активність/підприємливість мешк...
- Місцеві підприємства і підприємці
- Іноземні інвестори
- Вільні земельні ділянки у громаді
- Вільні промислові приміщення
- Цікаві туристичні об'єкти
- Приваблива природа
- Прогресивна та дієва місцева влада

Рівень безпеки на теренах громади оцінений суперечливо. 24% респондентів поставили оцінку незадовільно, задовільно – 56%, добре – 12% та відмінно – 8%. Ймовірно, що такі оцінки – відображення загальної критичної налаштованості любеччан. Водночас такий громадської думки стан потребуватиме відповідної реакції зі сторони влади, адже в іншому разі розв'язати інші питання, насамперед, привабливості громади, складно.

У цілому, варто звернути на таке:

- відчутна більшість мешканців громади оцінюють її як місце проживання негативно, тобто якість життя залишає бажати кращого;
- суспільний настрій в громаді є мінорним, що лише частково відповідає дійсності, деякі оцінки явно більш критичні, ніж реальний стан справ; це означає, що зусилля зі зміни пануючих настроїв здатні справити суттєвий позитивний ефект на її розвиток;
- джерело таких настроїв, насамперед, брак робочих місць, що негативно впливає на оцінки інших складових; отже, громада вкрай потребує прикладів позитивних змін у сфері розвитку бізнесу;
- дуже негативним є оцінка рівня комунальних (і не лише їх) послуг, однак їхню майже цілковиту відсутність можна досить швидко перетворити на позитив – через запровадження та широку рекламу нових можливостей громади у цій сфері;
- стан доріг та тротуарів викликає помітне невдоволення її мешканців, тобто тут потрібні хоча б часткові зрушення;
- мешканці громади розуміють свої переваги та потенціали (екологія, історико-культурна спадщина), об'єктивно їх оцінюють та дуже цінують; тобто це чинники, навколо яких необхідно згуртовувати

- громаду як територіальну спільноту, вони здатні громадське піднесення та бажання працювати заради спільного успіху;
- до позитивних оцінок діяльності закладів освіти варто підходити обережно – це загальноукраїнська тенденція, вона відображає загальне позитивне ставлення українців до такої діяльності; водночас мала кількість відмінних оцінок насторожує – тобто насправді мешкацні громади сумніваються в якості освіти, які вони надають;
 - хоча робота закладів культури оцінена на загальному тлі дещо краще, ніж інші складові, але фактичний рівень оцінок свідчить – вони потребують суттєвого перегляду функцій, модернізації, оптимізації;
 - мешканців громади відчують значний рівень небезпеки; навряд він є зовнішнім, в малих містах та сільських населених пунктів провідним, як правило, є внутрішній чинник, ґрунтується він на рівні довіри земляків один до одного; як наслідок їм бракує відчуття локальної ідентичності та спільності територіальних інтересів, формування яких потребуватиме значних зусиль всіх зацікавлених сторін.

3. SWOT-аналіз – висновки

Результати SWOT-аналізу Любецької ОТГ отримані за допомогою двох сполучених способів. Перше – це дані попереднього аналізу, проведеного в рамках діяльності Чернігівського відокремленого підрозділу Центру розвитку місцевого самоврядування. Вони мали переважно дослідницький характер. Друге джерело – це семінар із членами робочої групи та представниками зацікавлених сторін безпосередньо під час розробки Стратегії. Тоді фокус-групам було запропоновано здійснити галузевий SWOT-аналіз за такими напрямками: адміністрація громади, інфраструктура та просторове планування, економіка, природне середовище та туризм. Отримані результати були узагальнені та представлені робочій групі у вигляді зведеного SWOT-аналізу. Чисельність факторів коливалась від чотирнадцяти («загрози») до двадцяти одного («слабкі сторони»). Робоча група висловила свою думку щодо факторів, які мають більший або менший вплив, таким чином відбулося їхнє рейтингування. Після обговорення ті фактори, що зайняли найнижчі місця (після п'ятнадцятого), були видалені з таблиці SWOT-аналізу як несуттєві. Таким чином, їхня чисельність скоротилася.

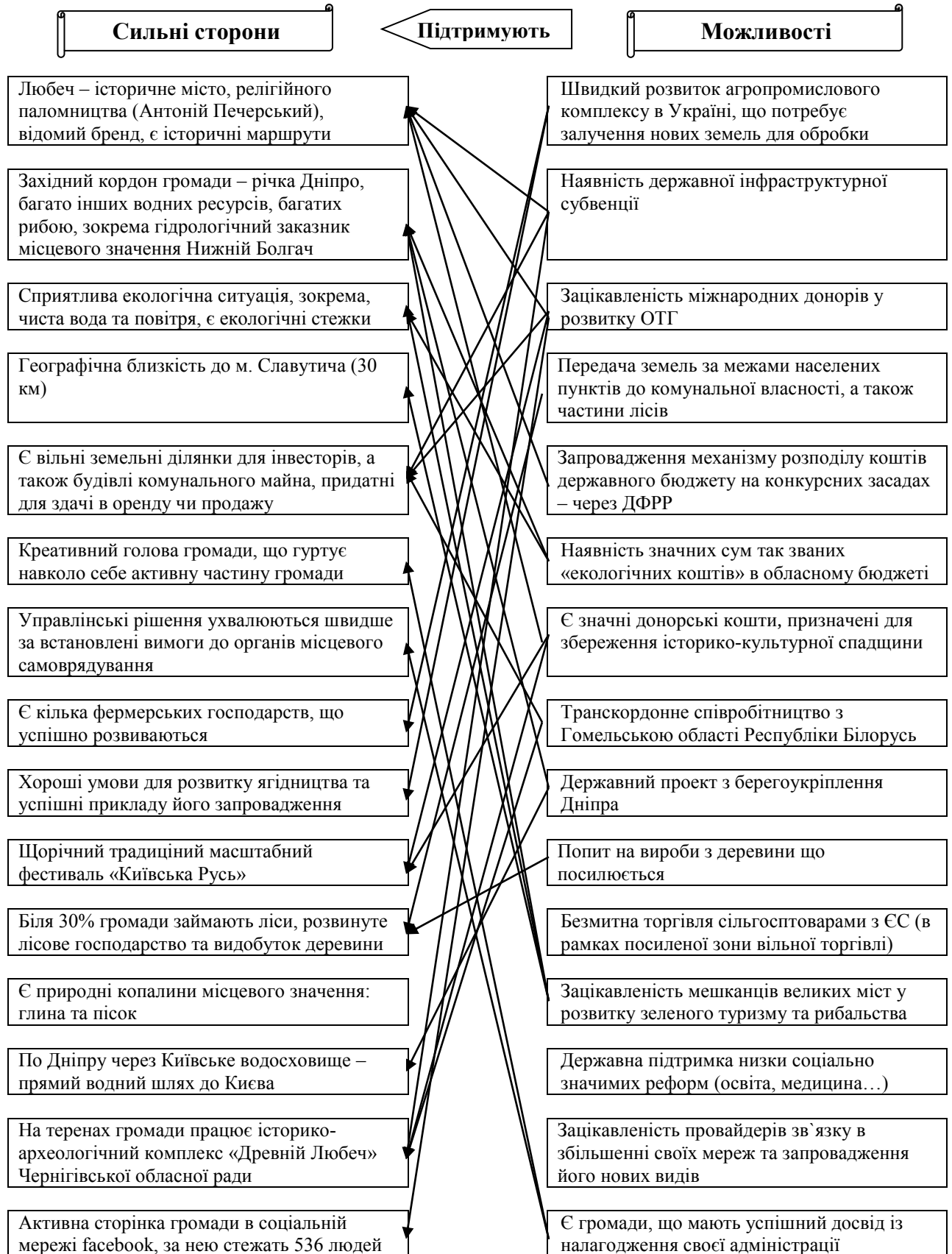
В цілому процес підготовки SWOT-аналізу проходив у кілька етапів за участю представників неурядових організацій, комунальних інституцій, а також мешканців, які представляють різні соціальні групи (підприємці, фермери, пенсіонери).

Таблиця № 1. SWOT-аналіз

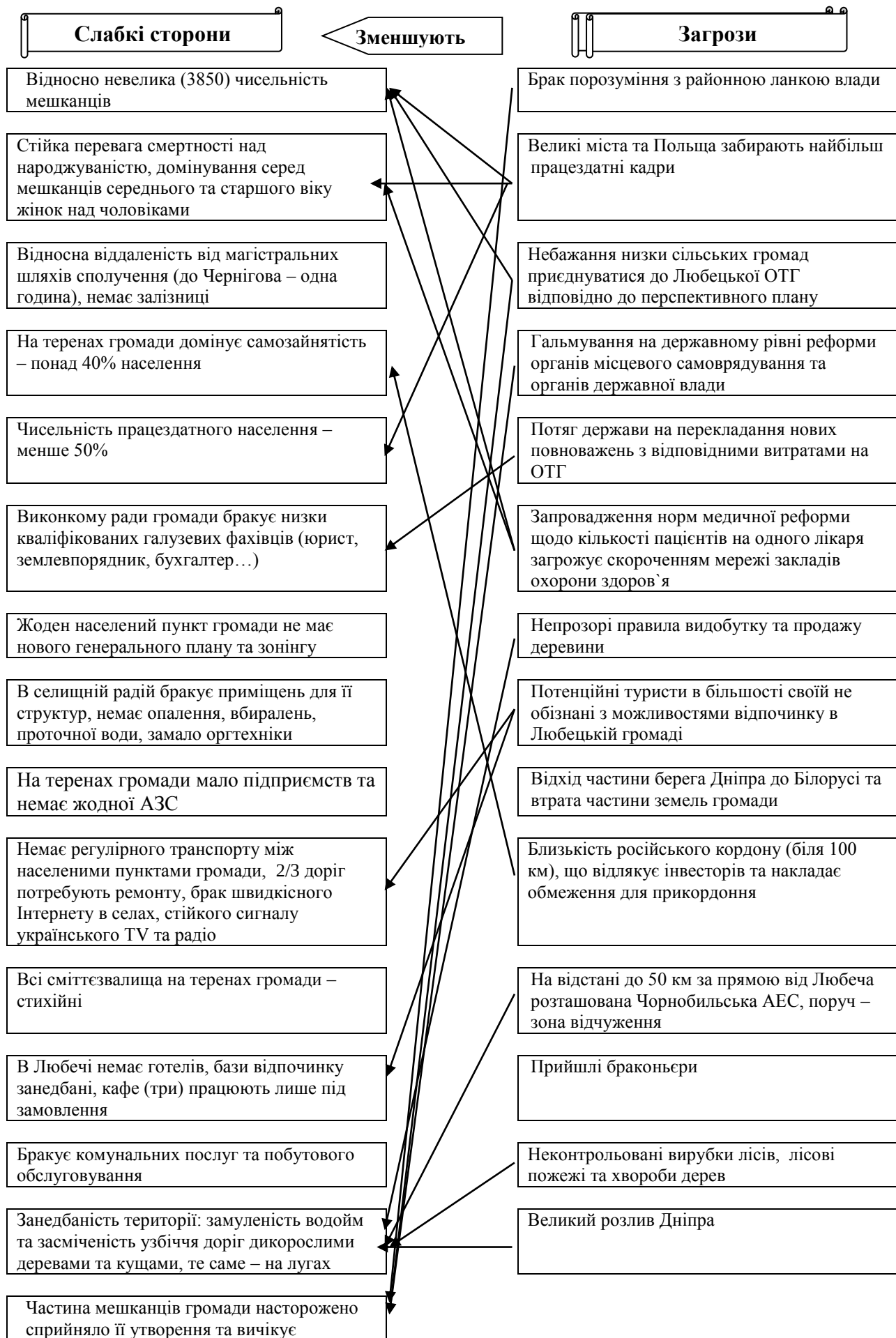
Сильна сторони	Слабі сторони
1.Любеч – історичне місто, релігійного паломництва (Антоній Печерський), відомий бренд, є історичні маршрути 2.Західний кордон громади – річка Дніпро, багато інших водних ресурсів, багатих рибою, зокрема гідрологічний заказник місцевого значення Нижній Болгач 3.Сприятлива екологічна ситуація, зокрема, чиста вода та повітря, є екологічні стежки 4.Географічна близькість до м. Славутича (30 км) 5.Є вільні земельні ділянки для інвесторів, а також будівлі комунального майна, придатні для здачі в оренду чи продажу 6.Креативний голова громади, що гуртує навколо себе активну частину громади 7.Управлінські рішення ухвалюються швидше за встановлені вимоги до органів місцевого самоврядування 8.Є кілька фермерських господарств, що успішно розвиваються 9.Хороші умови для розвитку агідництва та успішні прикладу його запровадження 10.Щорічний традиційний масштабний фестиваль «Київська Русь»	1.Відносно невелика (3850) чисельність мешканців 2.Стійка перевага смертності над народжуваністю, домінування серед мешканців середнього та старшого віку жінок над чоловіками 3.Відносна віддаленість від магістральних шляхів сполучення (до Чернігова – одна година), немає залізниці 4.На теренах громади домінує самозайнятість – понад 40% населення 5.Чисельність працездатного населення – менше 50% 6.Виконкому ради громади бракує низки кваліфікованих галузевих фахівців (юрист, землевпорядник, бухгалтер...) 7.Жоден населений пункт громади не має нового генерального плану та зонінгу 8.В селищній радій бракує приміщень для її структур, немає опалення, вбиралень, проточної води, замало оргтехніки 9.На теренах громади мало підприємств та немає жодної АЗС 10.Немає регулярного транспорту між

11. Біля 30% громади займають ліси, розвинуте лісове господарство та видобуток деревини 12. Є природні копалини місцевого значення: глина та пісок 13. По Дніпру через Київське водосховище – прямий водний шлях до Києва 14. На теренах громади працює історико-археологічний музейний комплекс «Древній Любеч» Чернігівської обласної ради 15. Активна сторінка громади в соціальній мережі facebook, за нею стежать 536 людей	населеними пунктами громади, 2/3 доріг потребують ремонту, брак швидкісного Інтернету в селах, стійкого сигналу українського TV та радіо 11. Всі сміттєзвалища на теренах громади – стихійні 12. В Любечі немає готелів, бази відпочинку занедбані, кафе (три) працюють лише під замовлення 13. Бракує комунальних послуг та побутового обслуговування 14. Занедбаність території: замуленість водойм та засміченість узбіччя доріг дикорослими деревами та кущами, те саме – на луках 15. Частина мешканців громади насторожено сприйняло її утворення та вичікує
Шанси (можливості)	Загрози
1. Швидкий розвиток агропромислового комплексу в Україні, що потребує залучення нових земель для обробки 2. Наявність державної інфраструктурної субвенції 3. Зацікавленість міжнародних донорів у розвитку ОТГ 4. Передача земель за межами населених пунктів до комунальної власності, а також частини лісів 5. Запровадження механізму розподілу коштів державного бюджету на конкурсних засадах – через ДФРР 6. Наявність значних сум так званих «екологічних коштів» в обласному бюджеті 7. Є значні донорські кошти, призначені для збереження історико-культурної спадщини 8. Транскордонне співробітництво з Гомельською областю Республіки Білорусь (насамперед, в рамках політики ЄС Східне партнерство) 9. Державний проект з берегоукріплення Дніпра 10. Попит на вироби з деревини що посилюється 11. Безмитна торгівля сільгосптоварами з ЄС 12. Зацікавленість мешканців великих міст у розвитку зеленого туризму та рибальства 13. Державна підтримка низки соціально значимих реформ (освіта, медицина...) 14. Зацікавленість провайдерів зв'язку в збільшенні своїх мереж та запровадження його нових видів 15. Є громади, що мають успішний досвід із налагодження своєї адміністрації	1. Брак порозуміння з районною ланкою влади 2. Великі міста та Польща забирають найбільш працездатні кадри 3. Небажання низки сільських громад приєднуватися до Любецької ОТГ відповідно до перспективного плану 4. Гальмування на державному рівні реформи органів місцевого самоврядування та органів державної влади 5. Потяг держави на перекладання нових повноважень з відповідними витратами на ОТГ 6. Запровадження норм медичної реформи щодо кількості пацієнтів на одного лікаря загрожуватиме скороченням мережі закладів охорони здоров'я 7. Непрозорі правила видобутку та продажу деревини 8. Потенційні туристи в більшості своїй не обізнані з можливостями відпочинку в Любецькій громаді 9. Відхід частини берега Дніпра до Білорусі та втрата частини земель громади 10. Близькість російського кордону (біля 100 км), що відлякує інвесторів та накладає обмеження для прикордоння 11. На відстані до 50 км за прямою від Любеча розташована Чорнобильська АЕС, поруч – зона відчуження 12. Прийшли браконьєри 13. Неконтрольовані вирубки лісів, лісові пожежі та хвороби дерев 14. Великий розлив Дніпра

4. SWOT-матриця Любецької громади.

5. Порівняльні переваги, виклики та ризики

Порівняльні переваги

(визначені в результаті аналізу сильних сторін і можливостей)

- Любецька громада впізнавана. Нині її просуванню сприяє значна кількість зовнішніх можливостей – розвиток в Україні внутрішнього туризму у всіх його можливих проявах, конкурсний розподіл кошти на проекти регіонального розвитку, увага міжнародних донорів.
- Наявні пам'ятки та пам'ятні місця минулого, насамперед, доби Київської Русі, привертають інтерес відразу кількох чинників – вітчизняних та міжнародних.
- Додатковою перевагою громади є природні можливості для розвитку різновидів активного туризму (родієвого, спортивного, зеленого) – цьому сприяє відносна близькість до значних міст.
- Безумовна перевага – на всій західній межі громади – річка Дніпро, де є численні місця відпочинку та значні рибні ресурси, що привалюють до себе мешканців міст, а також становлять інтерес і для потенційних інвесторів, і донорів. До того ж, це прямий водний шлях до Києва.
- Територія громади доволі велика, тут є вільні земельні ділянки для інвесторів, а також будівлі комунального майна, придатні для здачі в оренду чи продажу.
- На теренах громади сприятлива екологічна ситуація значні водні ресурси (крім Дніпра), немає великих забруднювачів, а вплив Чорнобильської станції поступово згасає, що є потенційною основою для розбудови в Любечі комфортного для життя середовища.
- Значний відсоток території громади складають ліси, де є деревина промислового значення для будівництва та виготовлення виробів із дерева, що становить неабиякий інтерес для бізнесу;
- Близкість до Білорусі, прикордонний статус громади приховують поки що майже нереалізований потенціал транскордонного співробітництва, насамперед, в рамках політики ЄС Східне партнерство.

Виклики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і можливостей)

- Відносна віддаленість від магістральних шляхів сполучення та відсутність залізниці для розвитку економіки може бути компенсована за допомогою налагодження транскордонного співробітництва з суміжними районами Республіки Біларусь, а також за рахунок посиленої уваги мешканців міст до сільського та зеленого туризму;
- Розвиток та запровадження на теренах громади сучасних аграрних технологій, інтенсифікація сільськогосподарського виробництва та переробки зможуть компенсувати нестачу робочих рук – за рахунок автоматизації та оптимізації виробничих процесів.
- Чисельність підприємств, насамперед малих, може збільшитися за рахунок розширення агровиробництва та повернення до його обігу

колись занедбаних земель, розширення можливостей транскордонної співпраці з Республікою Білорусь, підвищення попиту на вироби з дерева; зацікавленості мешканців міст у зеленому туризмі та рибальстві.

- Наслідки браку кваліфікованих галузевих фахівців у громаді можуть бути зменшені за рахунок залучення за рахунок допомоги міжнародних проектів, а також вивчення і застосування досвіду інших громад, що стикалися з подібними проблемами.
- Замученість водойм, захаращення узбіч доріг та інших публічних місць, стихійні сміттєзвалища, що серйозно загрожують стану довкілля в громаді, можуть бути ліквідовані, а система сортування, збору та утилізація сміття налагодження завдяки залученню «екологічних» коштів обласного бюджету, а також за допомогою проектів ДФРР та МТД.
- Розробка генеральних планів населених пунктів, дорожня та соціальна інфраструктури можуть бути покращені завдяки залученню коштів ДФРР, МТД, розвитку державно-приватного партнерства.
- Кількість комунальних послуг може суттєво збільшитися, а їх якість зрости за допомогою залучення коштів державної інфраструктурної субвенції, коштів субвенції на соціально-економічний розвиток, а також ДФРР.

Ризики

(визначені в результаті аналізу слабких сторін і загроз)

- Найбільший ризик (він же – виклик) – мала чисельність громади та стійкі несприятливі демографічні тенденції. Природні показники погіршуються трудовою міграцією до великих міст та Польщі. В результаті зменшуються можливості для розвитку, а утримання бюджетної інфраструктури дорожчає.
- Занедбаність території громади робить її непривабливою для потенційних туристів та бізнесу, що працює в сфері туризму та рекреації.
- Брак галузевих фахівців ставить під сумнів спроможність Любецької громади виконувати наданий їй обсяг повноважень, отже – її розвиткові можливості.
- Неабиякий ризик для громади – розвиток крупного сільгоспвиробництва на тлі занепаду малого та середнього. Таким чином унеможлиблюється становлення середнього класу господарів – основи демократії як такої, місцевої – зокрема. Подібна ситуація також негативно впливає на рівень доходів місцевого населення.
- Ризиком для громади є замулення річки Дніпро та підмивання її берегу, що загрожуює втратою частини території на користь Білорусі.
- Також – збереження нинішнього рівня громадської безпеки. Він не є критичним, однак викликає занепокоєння у місцевих мешканців.

Розв'язання цієї проблеми важливо як з точки зору комфорту життя, так і залучення туристів, відпочивальників.

6. Сценарії розвитку Любецької громади

Любецька громада перейшла на прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом 3 січня 2018 р. Отже, фактично саме ця дата є точкою відліку її існування як соціально-економічної цілості, а не лише з точки зору правової чи адміністративної (і то – частково). Більше того, більшість статистичних даних є приблизними через відсутність у державній статистиці такої одиниці обліку, як об'єднана територіальна громада (лише район чи окремий населений пункт). Тому повноцінне формування сценаріїв із точки зору впливу внутрішніх факторів розвитку є неможливим. До цього питання варто буде повернутися після виконання першого Плану заходів із реалізації Стратегії. Поки що наведені елементи відображають, насамперед, вплив на громаду зовнішніх факторів. Хоча не лише це.

Основними сценаріями розвитку є інерційний (песимистичний) та модернізаційний (реалістичний).

Інерційний сценарій розвитку

Інерційний сценарій базується на припущеннях, що баланс внутрішніх та зовнішніх факторів впливу на громаду як суспільне та соціально-економічне явище залишається незмінним, система змінюється за попереднім алгоритмом, тобто за інерцією. В цілому, суспільно-економічний стан країни та регіону є або нейтральним, або таким, що не сприяє розвитку громади.

Базові припущення інерційного сценарію (національний рівень):

- на сході України триває латентний військовий конфлікт, що відволікає значні ресурси, але широкомасштабних військових дій немає;
- російські війська й надалі перебувають в прикордонних областях Росії та Білорусі, але далі демонстрації сили справа не йде;
- результати президентських та парламентських виборів погіршують умови реалізації реформи місцевого самоврядування, але через набуття незворотного характеру вона триває під власним тиском;
- ВВП України повільно зростає (біля 2% на рік), переважно за рахунок сфери сервісу (торгівлі); промисловість та сільське господарство надалі стагнують, а інфляція балансує на межі;
- через стагнацію економіки України або дуже повільне її зростання збільшуються протестні настрої у суспільстві та інтенсифікуються пошуки винних;
- триває міжнародний тиск на державу України від її союзників, що стимулює запровадження нових регуляторних актів, які спрямовані на зменшення рівня корупції та покращення умови ведення бізнесу; втім відбувається це все вкрай повільно;

- Україна отримує лише частину із запланованої допомоги Європейського Союзу через постійні зриви у виконанні власних зобов'язань щодо реалізації положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС;
- зовнішньоторгівельне сальдо України залишається від'ємним на тлі постійних проблем із отриманням чергового траншу кредиту від МВФ та інших міжнародних донорів, відповідно фінансовий стан держави – загрозливим;
- через непрозорість більшості процедур привабливість України для інвесторів із розвинутих країн залишається доволі низькою, водночас зростає інтерес третіх країн, що активно розвиваються та виявляються більш адаптованими до українських умов;
- Українська держава виявляється неспроможною здійснити монетизацію пільг та субсидій, що призводить до збагачення одних та збідніння інших громадян України та росту паразитичних настроїв, отже негативно впливає на соціальну та економічну активність населення;
- в цілому в країні зберігається динамічний баланс серед різних політичних сил та суспільних настроїв, який створює доволі неспокійне суспільне тло, але країна уникає значних потрясінь.

Базові припущення інерційного сценарію – місцевий рівень:

- формуватиметься ідентичність громади, але головним критерієм самоідентифікації надалі залишатиметься населений пункт, село чи місто, проживання мешканця громади;
- після приєднання Мохначів інші сільські ради не виявлятимуть такого бажання та чекатимуть 2020 р.;
- частина працездатних мешканців громади поїде на заробітки за межі громади;
- робота історико-архітектурного музейного комплексу Чернігівської обласної ради «Древній Любеч» суттєвих змін не зазнає, концептуально він залишатиметься музеєм позаминулого століття, мало цікавим для сучасних туристів, отже їх число принципово не зміниться;
- туризм розвиватиметься переважно стихійно, рівень послуг та комфорту залишатиметься достатнім для невибагливого туриста та відпочивальника; майже вся зазначена діяльність знаходитиметься в «сірій зоні» економіки;
- розвиток рибальства так само матиме стихійний характер, успіхи окремих приватних господарів ніяк не впливатимуть на поповнення бюджету громади;
- русло Дніпра й надалі замулюватиметься, але процес цей триватиме повільно, тож протягом часу дії стратегії значних змін не відбудеться;

- щороку проходитиме фестиваль «Київська Русь», але поза них подієвий туризм та фестивальний рух не розвиватимуться;
- наявна структура економіки не зазнає принципових змін, вона спиратиметься на сільське господарство та лісництво;
- держава виконуватиме свої зобов'язання щодо надання державної інфраструктурної субвенції, але її обсяги постійно зменшуватимуться;
- більшість коштів державного бюджету, що спрямовуються на розвиток, надалі розподілятимуться не через ДФРР, а в «ручному режимі» – через субвенцію на соціально-економічний розвиток, громада зможе отримати незначну частину цього фінансування; це дозволить реалізувати кілька інфраструктурних проектів, але жодної значної проблеми не буде розв'язано;
- через брак кваліфікованих галузевих фахівців громада не зможе залучити крупні проекти міжнародної технічної допомоги, обмежившись малими та, частково, середніми, що будуть переважно «м'якими», а не інфраструктурними;
- наявна структура комунальних організацій соціальної та гуманітарної сфер у цілому зберігатиметься;
- покращиться рівень надання адміністративних послуг, але через низький рівень підготовки місцевих мешканців лише незначний їх відсоток зможе скористатися цією перевагою;
- дещо покращиться рівень зв'язку (мобільний, Інтернет), однак його розвиток стримуватиметься малою чисельністю населення, а прийом українського теле- та радіо-сигналу залишатиметься поганим, натомість хорошим – сигнал із Білорусі;
- рівень громадянської активності в обумовлених законодавством формах залишатиметься на низькому рівні;
- рівень підприємницької активності не зміниться, надходження від такого роду діяльності незначно зростуть, але й надалі місцеві підприємці масово уникатимуть сплати податків та акцизів.

Результат інерційного сценарію:

- ✓ триватиме старіння населення, його помітне скорочення в селах; в селищі відбуватимуться схожі процеси, але його чисельність триматиметься краще за рахунок переселення з сіл та незначної трудової міграції до Любеча;
- ✓ більшість мешканців громади майже не впливатимуть на ухвалення її управлінських рішень; водночас протестні настрої серед них зростатимуть (в тому числі під впливом російської пропаганди з сусідньої Білорусі);
- ✓ доходи до бюджету громади від туризму та від пов'язаних із ним підприємств сервісу залишатимуться на низькому рівні та не становитимуть суттєвої частки власних надходжень;

- ✓ розвиток аграрної сфери дозволить залучити до сільськогосподарського обігу землі, що заросли чагарником, але при цьому сільгосппереробка майже не розвиватиметься, а серед сільського населення надалі пануватиме самозайнятість;
- ✓ значних інфраструктурних проектів на теренах громади не відбуватиметься, обмежуючись відносно локальними покращеннями;
- ✓ прагнення утримати наявну соціальну та гуманітарну інфраструктуру призводитиме до нераціонального використання бюджетних коштів;
- ✓ занедбаність території зростатиме, що негативно відбиватиметься на іміджі громади;
- ✓ дрібні товаровиробники сільськогосподарської продукції не зможуть вчасно забезпечити дотримання вимог законодавства України про безпеку та якість харчових продуктів, а сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи створені не будуть, що негативно вплине на обсяги продукції та рівень доходів дрібних домогосподарств, сприятиме їхньому витісненню з ринку;
- ✓ більшість населення громади надалі розраховуватиме більше на соціальні виплати (зокрема, субсидії), ніж шукатиме собі роботу, причому інтерес до перекваліфікації залишатиметься низьким.

Модернізаційний сценарій розвитку

Модернізаційний сценарій розвитку базується на припущеннях, формування дуже сприятливих зовнішніх (міжнародних, національних) та внутрішніх (в громаді) факторів впливу. Тобто громада максимально скористається можливостями стрімкого розвитку країни.

Базові припущення модернізаційного сценарію (національний та регіональний рівень):

- держава Україна ухвалює та запроваджує рішення, в результаті реалізації яких долається системна корупція, її обсяги суттєво також зменшаться на оперативному рівні; в цілому це призведе до суттєвого зростання доходів державного та місцевих бюджетів та коштів, якими оперує держава й громади для підтримки регіонального й місцевого розвитку;
- результати президентських та парламентських виборів дають новий поштовх до реформ в Україні – на галузевому, субрегіональному та регіональному рівнях;
- економіка України демонструватиме стійке зростання, що перевищуватиме 5% на рік, а інфляція не виходитиме за межі 10%;
- курс гривні залишатиметься в межах прогнозного, а кількість вільних кредитних ресурсів зростатиме, відповідно ціна запозичень зменшуватиметься, а їхня доступність для бізнесу й громадян зростатиме;

- Україна вчасно та в повному обсязі виконуватиме свої зобов'язання перед партнерами (насамперед, ЄС та США), що призведе до збільшення обсягів фінансової допомоги та дешевих кредитів;
- кошти, що спрямовуються на регіональний економічний розвиток, розподілятимуться прозоро, на конкурсних засадах, через ДФРР;
- дедалі зростатиме економічний ефект від децентралізації та пожвавлення місцевої економічної активності, що позитивно вплине на рівень життя в країні в цілому;
- переважна більшість українських заробітчан в країнах ЄС повертатимуться додому, де відтворюватимуть нову виробничу культури та ділових взаємин;
- на сході України запанує тиша, почнеться процес поступової реінтеграції окупованих територій, але триватиме він довго, тому в перші роки не вимагатиме значних капіталовкладень зі сторони України;
- українській державі вдасться монетизувати пільги та навести лад у наданні соціальної допомоги, що дозволить перерозподілити наявні ресурси та використовувати їх ефективніше;
- українська держава зможе забезпечити належний контроль державного кордону та захист внутрішнього ринку від контрабанди;
- Чернігівська область демонструватиме темпи розвитку, що випереджатимуть середньо українські показники та привертатимуть додатковий інтерес потенційних інвесторів;
- в області запроваджується конкурс із проектів місцевого розвитку; таким чином частина коштів обласного бюджету розподілятиметься між громадами на конкурсних засадах (на основі дольової участі).

Базові припущення модернізаційного сценарію – місцевий рівень:

- буде сформовано локальну ідентичність громади як територіальної спільноти зі спільними інтересами;
- громада інвентаризує всі свої наявні ресурси, зможе ними ефективно управляти, в тому числі щодо оподаткування;
- громада зможе сформувати фаховий склад виконкому ради громади за всіма напрямками своїх повноважень;
- місцевий бізнес позитивно відреагує на зміни що відбуваються, збільшиться його ступінь довіри до самоврядної влади;
- громада матиме достатню інституційну спроможність, аби постійно працювати над залученням зовнішніх джерел фінансування – на конкурсних засадах;
- громада сформує всі базові планові документи та, в цілому, буде їх дотримуватися;

- громаді вдасться доволі швидко навести лад щодо послуг, які нажаються: адміністративні, соціальні, комунальні, забезпечивши їх якість та охоплення всіх цільових категорій мешканців громади;
- малі сільськогосподарські товаровиробники зможуть об'єднатися в сільськогосподарські обслугоуючі кооперативи;
- громада знайде собі подібного партнера в одній з країн ЄС та зможе налагодити із ним інтенсивну співпрацю, обміни;
- вдасться налагодити транскордонну співпрацю з ближніми районами Гомельської області Республіки Беларусь;
- будуть розроблені та поширені інвестиційні пропозиції громади;
- за підтримки громади, науковців та музейних фахівців ІАМК Чернігівської обласної ради «Древній Любеч» зможе модернізувати свою діяльність, змінити її відповідно до очікувань сучасного туриста;
- громада зможе докласти чималих зусиль для розвитку туризму, рекреації, а також спорту;
- заклади соціальної та гуманітарної сфери будуть оптимізовані та модернізовані, їхня діяльність частково перепрофільована – відповідно до поточних потреб та наявних викликів; довіра стане визначальною для ділового клімату в громаді, що сприятиме поширенню та урізноманітненню підприємницької діяльності.

Результат модернізаційного сценарію:

- збільшується громадянська активність мешканців громади, вони разом відстоюють її інтереси та працюватимуть на її користь – через місцеві ініціативи та інші форми;
- більший ступінь довіри до місцевої влади дозволить зменшити «тінізацію» економіки та збільшити податкові надходження до бюджету громаду;
- туризм (відразу за кількома напрямками) та відпочинок починають приносити суттєві надходження до бюджету громади, а їхнє сполучення справляє помітний синергетичний ефект на економіку територіальної спільноти;
- зростає рівень доходів населення, відповідно – надходження до місцевого бюджету;
- підвищується ділова активність, на терени громади заходять інвестори, реалізуються стратегічні для Любецької громади бізнес-проекти;
- кожного року громада залучає значні зовнішні ресурси для свого розвитку – як з державного бюджету України, так і міжнародної технічної допомоги;

- дрібним товаровиробникам вдається відстоювати своє місце на ринку продовольчих товарів, що призводить до зростання зайнятості та доходів місцевого населення;
- нові ресурсні можливості дозволяють громаді значно покращити стан своєї інфраструктури та рівень послуг що надаються;
- громада втримує благополучну екологічну ситуацію, а наявні екологічні проблеми долає;
- доля витрат на утримання закладів соціальної та гуманітарної сфери в бюджеті громади зменшується, а відсоток коштів, що спрямовується на розвиткові проекти – збільшується;
- на сформованому в громаді сучасному спортивному комплексі та спортивних майданчиках проводяться крупні регіональні, національні та міжнародні змагання, масовий спорт та здоровий спосіб життя стають модними;
- життя в громаді стає комфортним та привабливим, а демографічна ситуація стабілізується.

III. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ, ЦІЛІ РОЗВИТКУ ТА ЗАВДАННЯ

1. Стратегічне бачення розвитку громади

Любецька громада – осердя Київської Русі, туристично приваблива з унікальною древньою історико-культурною спадщиною та екологічно чистою природою на березі Дніпра Чернігівського Полісся. Економічно спроможна громада з успішним лісовим та сучасним сільським господарством, сприятлива для розвитку малого та середнього бізнесу, промислів, розвинутою інфраструктурою (технічною та соціальною), спільнота освічених, добрих, щирих, гостинних людей, відкритих для гостей та інвесторів

Бачення сформульовано не академічним шляхом, а за допомогою участі активних мешканців громади, що брали участь у засіданнях робочої групи (друге засідання). Формулювання бачення проходило в кілька етапів. Йому передувало проведення SWOT-аналізу, але для кращого розуміння стану справ та його конкретизації робочій групі було запропоновано визначити ключові проблеми Любецької громади. Таких виявилось шістдесят одна. На підставі проведеного узагальнення проблем, їх систематизації та

запропонованих шляхів розв'язання було ідентифіковано сфери, пріоритетні для Любецької громади. Члени робочої групи у фокус-групах визначали наслідки для кожної з виявлених проблем. Надалі кожна фокус-група

запропонувала свою версію цінностей, яка, на їхню думку, домінують серед мешканців громади. Зрештою, результати були узагальнені, тобто зведені до одного списку.

Фокус-групи також спробували дати відповідь на запитання – якою я бачу Любецьку громадою у 2027 році. Як допоміжний інструмент для цього було використано конкурс дитячого малюнку з аналогічною назвою. На завершення учасники зібрання у двох фокус-групах спробували сформулювати стратегічне бачення, використовуючи для цього згадані компоненти: результати SWOT-аналізу, виявлені проблеми, цінності та прагнення мешканців громади, а також дані проведеного дослідження якості життя серед мешканців громади. В результаті було отримано два формулювання, на основі яких робоча група розробила одне. Сформульоване таким чином стратегічне бачення робоча група оприлюднила для обговорення та за його підсумками на третьому засіданні внесла деякі зміни до наявної редакції.

Наявне формулювання бачення оптимально враховує нинішній стан Любецької громади, відштовхується від наявних проблем та водночас пропонує позитивний варіант її розвитку. Кожна теза у баченні означає, що нині цієї складової бракує, але мешканці громади прагнуть змінити ситуацію, а саме: зберігати та використовувати історико-культурну спадщину Київської Русі, туризм у його різноманітті, захищати довкілля від негативних впливів, розвинути аграрне виробництво, підприємництво, промисли, залучити інвестиції, модернізувати інфраструктуру сформувати здорові соціальні відносини в громаді. Зрештою, на думку розробників, це призведе до зміни якості життя на краще.

Крім того, в баченні стисло відображені всі чотири стратегічні цілі, отже – також і оперативні цілі. Таким чином, бачення стало реальним концентрованим виразом усього змісту Стратегії.

2. Цілі розвитку – стратегічні та операційні. Завдання

Реалізація бачення Любецької ОТГ вимагає відповідної підготовки. З метою реалізації комплексного підходу до планування було проаналізовано ефекти, які вдалося досягнути в попередній період розвитку. У результаті проведених із робочою групою та представниками зацікавлених сторін аналізу та дискусії були сформульовані стратегічні та операційні цілі. В основі запропонованих цілей – результати, отримані завдяки SWOT-матриці, та аналізу виявлених проблем громади. Останні робоча група спробувала переформулювати на завдання. В процесі роботи з'ясувалося, що так можна зробити лише стосовно частини проблем. Інші вимагали значно ширшого підходу, тому стали основою для операційних цілей.

Робочою групою дебатовалося питання формулювання трьох або чотирьох стратегічних цілей. Йшлося про доцільність чи недоцільність виокремлення розвитку туризму та сфери рекреації – адже це вже суттєво джерело для розвитку підприємництва на теренах громади. Водночас вона

розраховує на суттєве збільшення надходжень від діяльності, пов'язаною з туризмом. З огляду на зазначені аргументи робоча група вирішила виділити чотири стратегічні цілі, при чому, що туризм – частина економіки.

Щодо інших операційних цілей, запропонованих робочою групою, змін не вносилося. В цілому, структура стратегічних та операційних цілей виглядає так:

Стратегічні цілі		
1. Створення сприятливих умов для розвитку громади	2. Розвиток туризму та локальної ідентичності	3. Покращення умов життя та збереження навколишнього середовища
Операційні цілі		
1.1. Покращення управлінського впливу громади на її розвиток	2.1. Ефективне використання наявних та створення нових туристичних можливостей громади	3.1. Покращення комунальних послуг та благоустрій населених пунктів
1.2. Сприяння розвитку виробничої діяльності та бізнесу на теренах громади	2.2. Розвиток туристичної інфраструктури	3.2. Забезпечення якісних медичних та соціальних послуг
1.3. Ефективне використання лісових та водних ресурсів в інтересах громади	2.3. Збереження та розвиток культурних традицій і локальної ідентичності мешканців громади	3.3. Модернізація системи освіти
		3.4. Розвиток інфраструктури
		3.5. Розвиток масового спорту
		3.6. Покращення безпеки життєдіяльності

Успішне досягнення цілей пов'язується з підготовкою та реалізацією відповідного їм набору завдань. Завдання до операційних цілей почали формуватися на основі виявлених проблем громади – тієї частини, яка на думку робочої групи, є достатньо вузькою, аби становити зміст саме завдання, а не операційної цілі. Таким чином було сформовано перелік, оприлюднений для загального обговорення мешканцями громади та внесення проектних ідей й технічних завдань до них.

Як з'ясувалося щодо частини завдань були висловлені сумніви з огляду на реалістичність їхнього виконання, приналежності до сфери компетенції міської ради та доцільності витрачання зусиль за відповідними напрямками в принципі. Тому під час засідання робочої групи з загального переліку завдань були виключені кілька завдань, інші завдання зазнали редакційних правок та або/та місця свого розташування, але в структурі залишилися.

Таким чином, обговорення, що мало на меті збір проектних ідей, вплинуло на перелік завдань, їхнє розташування в структурі цілей та формулювання. В цілому співвідношення стратегічних та операційних цілей із завданнями виглядає так:

Стратегічні, операційні цілі та завдання

Стратегічна ціль	Операційна ціль	Завдання
1. Створення сприятливих умов для розвитку економіки громади	1.1. Посилення управлінського впливу громади на її розвиток	1.1.1. Розвиток адміністративної спроможності громади, надання адміністративних послуг
		1.1.2. Розробка генеральних планів, зонінгу населених пунктів, просторового планування громади
		1.1.3. Розвиток електронного врядування
		1.1.4. Підтримка розвитку громадських організацій та місцевих ініціатив, зокрема – молоді
		1.1.5. Підготовка кадрів для громади
	1.2. Стимулювання розвитку виробничої діяльності та бізнесу на теренах громади	1.2.1. Підтримка розвитку сільськогосподарської кооперації
		1.2.2. Сприяння розвитку рибальства
		1.2.3. Підтримка розвитку малого та середнього бізнесу
		1.2.4. Створення умов для дрібнооптової торгівлі на теренах громади
		1.2.5. Розробка та просування інвестиційних пропозицій
	1.3. Ефективне використання лісових та водних ресурсів в інтересах громади	1.3.1. Запобігання замулення та розчистка річок, інших водоймищ та джерел води
		1.3.2. Формування свідомості мешканців громади у ставленні до лісових та водних ресурсів, протидія бракон`єству
		1.3.3. Розвиток інституційної спроможності щодо контролю використання лісних та водних ресурсів
2. Розвиток туризму та локальної ідентичності	2.1. Ефективне використання наявних та створення нових туристичних можливостей громади	2.1.1. Інформаційна підтримка розвитку туризму
		2.1.2. Розробка бренду громади та його просування
		2.1.3. Розробка та встановлення системи туристичних вказівників на теренах громади
	2.2. Розвиток туристичної інфраструктури	2.2.1. Сприяння розвитку сільського та зеленого туризму
		2.2.2. Модернізація та благоустрій історичної частини селища Любеч та центрів сільських населених пунктів
		2.2.3. Розвиток відео-спостереження в туристично привабливих місцях
	2.3. Збереження та розвиток культурних традицій і	2.3.1. Розвиток фестивального руху
		2.3.2. Збереження історико-культурної спадщини та її залучення як чинника розвитку громади

	локальної ідентичності мешканців громади	2.3.3. Оптимізація мережі закладів сфери культури з частковою зміною функцій
		2.3.4. Підтримка розвитку народної творчості та промислів
3. Покращення умов життя та збереження навколишнього середовища	3.1. Покращення комунальних послуг та благоустрій населених пунктів	3.1.1. Сприяння розвитку суб'єктів, що здійснюють надання комунальних послуг, їхнє технічне оснащення, розширення переліку комунальних послуг
		3.1.2. Розробка системи збирання, сортування, вивезення та екологічно чистої утилізації твердих побутових відходів у всіх населених пунктах громади
		3.1.3. Сприяння поширенню енергозберігаючих технологій та просування альтернативних джерел енергії
	3.2. Забезпечення якісних медичних та соціальних послуг	3.2.1. Оптимізація та модернізація організацій, що надають послуги з охорони здоров'я (первинний рівень) на теренах громади
		3.2.2. Створення інфраструктури надання соціальних послуг
	3.3. Модернізація системи освіти	3.3.1. Забезпечення надання якісної дошкільної освіти на теренах громади
		3.3.2. Розвиток опорної школи, її технічне та методично-дидактичне оснащення
		3.3.3. Запровадження навчальних курсів з основ підприємництва та проектної діяльності
		3.3.4. Підтримка позашкільної освіти дітей та молоді
	3.4. Розвиток інфраструктури	3.4.1. Покращення якості мережі доріг
		3.4.2. Збільшення надання транспортних послуг населенню
		3.4.3. Реконструкція наявних мереж водопостачання та водовідведення
		3.4.4. Модернізація вуличного освітлення населених пунктів громади
	3.5. Розвиток масового спорту	3.5.1. Модернізація спортивної інфраструктури
		3.5.2. Підтримка створенню та діяльності спортивних клубів
	3.6. Покращення безпеки життєдіяльності	3.6.1. Гарантування інформаційної безпеки на теренах громади
		3.6.2. Розвиток місцевої пожежної охорони та добровільних пожежних дружин

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ РОЗВИТКУ МІСЦЕВОЇ ЕКОНОМІКИ

Попри відомість Любецької громади як історичного центру головні її галузі економіки – лісове та сільське господарство. Це українське Полісся, отже – великі ліси та водні ресурси, але слабкі землі. Щодо останніх, то їхня менша (порівняно з чорноземами) родючість частково компенсується значною кількістю опадів. До того ж вони дуже придатні для технічних культур та садівництва. В 90-ті рр. XX ст. значна частина ріллі була кинута, роками не оброблялася та заросла чагарником. Натомість останні роки змінюють ситуацію – стрімкий розвиток великих господарств в аграрній сфері призвів до того, що вільних високородючих земель майже не залишилося. Але навіть на землях, подібних до любецьких, за сучасних сільськогосподарських технологій, норми прибутку є достатньо високими. Це означає, що колись занедбані землі тепер повертаються до свого призначення. Поряд з очевидним позитивом цей процес містить загрозу витіснення з ринку дрібних товаровиробників, які продовжують вести низькотехнологічне дрібнотоварне сільське господарство, падіння їхніх традиційних доходів, отже – подальшого знелюднення й без того знекроволеної території громади.

Проблема для розвитку лісництва на теренах громади – фактична відсутність важелів впливу на нього зі сторони ОТГ. Єдиний спосіб – це стимулювання малого бізнесу на загальних підставах, заохочення його реєстрації на теренах громади – за місцем фактичного здійснення. Також громада дуже зацікавлена не лише у видобутку сировини, а у створенні підприємств деревообробки. В разі успіху громада зможе одночасно збільшити та диверсифікувати джерела наповнення свого бюджету.

Наведені об'єктивні передумови можуть бути реалізовані лише за значних зусиль зі сторони громади для їх просування. Створення та функціонування об'єднаної територіальної громади надає для цього додаткові можливості – у бізнеса з'явився партнер у вигляді органу місцевого самоврядування, що адмініструє значні ресурси та має великі повноваження. Тепер громада має по-новому подивитися на свої можливості та задіяти їх для власного розвитку.

Досягнення стратегічної цілі пропонується через таку структуру операційних цілей та завдань.

Операційна ціль 1.1. Посилення управлінського впливу громади на її розвиток

Завдання 1.1.1. Розвиток адміністративної спроможності громади, надання адміністративних послуг.

Виконання завдання передбачає створення в Любечі Центру надання адміністративних послуг, який би забезпечував їхню якість, швидкість та максимально можливий перелік. Таким чином покращуватиметься імідж влади та опосередковано – умови для ведення підприємницької діяльності на

теренах громади. Крім того, необхідно облаштувати нове офісне приміщення для управлінських структур селищної ради, забезпечивши його всім необхідним для якісного виконання своїх функцій та обслуговування мешканців громади.

Завдання 1.1.2. Розробка генеральних планів, зонінгу населених пунктів, просторового планування громади.

Нових генеральних планів плани із зонінгом не має жоден населений пункт Любецької громади. Вона розпочне роботу зі створення відповідних документів для всіх населених пунктів, починаючи з найбільших, яка триватиме весь час реалізації Стратегії. До просторового планування громада перейде лише після завершення процесу створення ОТГ в Чернігівський області (очікується в часових межах дії Стратегії) та кооперуватиметься в цьому питанні із сусідніми громадами.

Завдання 1.1.3. Розвиток електронного врядування.

Нині спілкування мешканців громади та її гостей зі органом місцевого самоврядування переважно відбувається у традиційний спосіб – через відповідні особисті звернення, що не завжди є зручно, тим більше, коли йдеться про села. Сучасні інформаційні технології надають можливості, що здатні значно покращити комунікації як між складовими місцевої влади (рада – старости), так і між громадянами та радою, її виконавчими структурами.

Для цього необхідно:

- підключити всі старостинські округи до швидкісного Інтернету й забезпечити їх необхідним для зв'язку обладнанням та системою захисту інформації;
- розширити можливості сайту ради громади для надання низки адміністративних послуг дистанційно;
- запровадити систему електронного документообігу в самому виконкомі, включно зі старостами (за допомогою електронного підпису);
- провести навчання майбутніх користувачів.

Як окрема складова передбачається оснащення сесійної зали селищної ради стаціонарним обладнанням для прямих трансляцій її засідань через Інтернет. Тобто йдеться про реалізацію концепції SMART-громади.

Завдання 1.1.4. Підтримка розвитку громадських організацій та місцевих ініціатив, зокрема – молоді.

Для стимулювання активності мешканців громади в розв'язанні поточних, відносно невеликих за обсягом проблем, передбачається започаткувати систему внутрішнього грантіну громади – ініціативні групи, сформовані з місцевих мешканців, зможуть отримати помірковане фінансування безпосередньо з міського бюджету для реалізації власних ідей. Умовами реалізації буде особиста участь ініціаторів у втіленні

запропонованої ідеї, її підтримка мешканцями громади (конкурсне голосування на сайті громади) та відповідність витрат бюджетному законодавству. Таке право отримують як групи громадян, так і громадські організації (юридичні особи). Однак перелік можливостей для громадських організацій буде більший. Крім того, реалізація завдання передбачає створення та підтримку діяльності молодіжної ради громади.

Завдання 1.1.5. Підготовка кадрів для громади.

Виконання завдання покликано підвищити професійний рівень штатних співробітників апарату міської ради, її структурних підрозділів, керівників комунальних організацій для виконання покладених на них функцій, а також залучити до цього навчання депутатів селищної ради. Для реалізації завдання передбачається:

- створити Школу місцевого самоврядування;
- забезпечувати підвищення кваліфікації галузевих фахівців за межами територіальної громади;
- на засадах солідарного фінансування використовувати можливості дистанційного підвищення рівня професійної компетентності та підвищення кваліфікації для цільової аудиторії.

Операційна ціль 1.2. Стимулювання розвитку виробничої діяльності та бізнесу на теренах громади

Завдання 1.2.1. Підтримка розвитку сільськогосподарської кооперації.

Реалізація цього завдання є критично важливою для майбутнього дрібних товаровиробників, що працюють на теренах громади.

Передбачається:

- вивчення досвіду роботи успішних сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів (СОК) за межами громади;
- проведення навчально-інформаційної кампанії з метою популяризації ідеї створення СОКів та виявлення зацікавлених домогосподарств;
- формування та створення в населених пунктах громади ініціативних груп майбутніх кооперативів;
- надання консультативно-дорадчої допомоги засновникам кооперативів;
- сприяння створенню двох кооперативів: зі збору молока та зберігання овочів та їх технічного забезпечення.

Завдання 1.2.2. Сприяння розвитку рибальства.

Для реалізації цього завдання планується прийняти галузеву програму підтримки підприємців аквакультури. Також буде здійснюватися перевірка Сертифікатів походження риби (в разі продажів). Крім того, буде започатковано проведення на Дніпрі фестивалю рибалок – на Всесвітній день рибальства (27 червня).

Завдання 1.2.3. Підтримка розвитку малого та середнього бізнесу.

Для забезпечення виконання цього завдання передбачається реалізація проекту зі створення бізнес-центру (бізнес-інкубатора) при Центрі надання адміністративних послуг із виділенням необхідних площ для офісних приміщень підприємцям-почтаківцям, надання їх необхідної консультативно-дорадчої підтримки та навчання. Також його діяльність передбачатиме можливість надання молодим підприємцям мікро-грантів на реалізацію соціально значимих ідей.

Завдання 1.2.4. Створення умов для дрібнооптової торгівлі на теренах громади.

В Любечі проводиться періодичні ярмарки з продажу, насамперед, сільськогосподарських товарів. Є також місце, де можна щодня продавати свої вироби, але воно не облаштовано та не легалізовано. Для реалізації цього завдання передбачається облаштувати в селищі Любеч територію комунального ринку з можливостями дрібнооптової торгівлі та тимчасового зберігання товарів, а також низки торгівельних майданчиків у селах.

Завдання 1.2.5. Розробка та просування інвестиційних пропозицій.

Попри відомість як історичного центру зовнішній світ не обізнаний з інвестиційними можливостями Любецької громади. Тому для реалізації завдання передбачається:

- визначитися з пріоритетними напрямками видів економічної діяльності;
- розробити детальну процедуру купівлі/продажу комунального майна чи його оренди;
- визначити та оприлюднити перелік владних послуг і можливих преференцій для інвесторів;
- визначити території пріоритетного інвестиційного розвитку громади та їхню спеціалізацію;
- розробити кілька інвестиційних пропозицій, розмістити їх на сайті селищної ради (українською та англійською мовами);
- щонайменше раз на рік брати участь в інвестиційній виставці за межами громади.

Операційна ціль 1.3. Ефективне використання лісових та водних ресурсів в інтересах громади

Завдання 1.3.1. Запобігання замулення та розчистка річок, інших водоймищ та джерел води.

На головній артерії України, Дніпрі, в районі Любецької громади спостерігається помітне замулення русла, а також підмивання берега, що загрожує зміною лінії державного кордону. Тому передбачається розробити проект міжмуніципального співробітництва та залучити зовнішні джерела

для очистки найбільш засмічених частин її русла. Разом із тим виконання завдання передбачає проведення локальних заходів із розчистки водоймищ та джерел на теренах громади.

Завдання 1.3.2. Формування свідомості мешканців громади у ставленні до лісових та водних ресурсів, протидія бракон`єрству.

Реалізація завдання передбачає постійне проведення інформаційних кампаній, роз`ясень із відповідального ставлення місцевих мешканців і гостей громади до лісових, річкових та рибних ресурсів. Особлива увага приділятиметься шкільній молоді. Для протидії бракон`єрству селищна рада має намір підтримує створення та функціонування добровільних громадських формувань, що діятимуть спільно з профільними державними природоохоронними структурами, зокрема перевіряти Сертифікати походження риби.

Завдання 1.3.3. Розвиток інституційної спроможності щодо контролю використання лісних та водних ресурсів.

Виконуваність цього завдання є обмеженою. Вона залежить від рішення держави про передачу громадам в управління частини лісів, що нині знаходиться в обласній комунальній власності. Тим не менше такий крок вимагатиме від громади створення власної служби з управління та охорони лісовими ресурсами.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. РОЗВИТОК ТУРИЗМУ ТА ЛОКАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Відомість Любецької громади формує її минуле. Шість років тому назад була зроблена спроба на основі використання унікальної історико-культурної спадщини перетворити Любеч на значний центр туризму. Для цього було створено історико-архітектурний музейний комплекс «Древній Любеч» Чернігівської обласної ради та розпочаті реконструкції. Однак наступні зміни зовнішніх обставин не дозволили реалізувати задумане. Між тим основа задуму та об`єктивна необхідність його реалізації залишаються, адже йдеться про землі, що свого часу склали основу Русі у вузькому значенні цього слова – тут вона виникла, згодом поширивши свій вплив на інші землі, в тому числі колонізувавши північно-східні території (нині відомі як Росія). Тобто саме існування Любеча підкреслює історичну сталість та вкоріненість України.

Тому розвиток туризму та локальної ідентичності визначані стратегічною ціллю громади. Крім завдань та проектів, спрямованих на збереження та використання історико-культурної спадщини вона передбачає перетворення Любецької громади на комфортний, привабливий для мешканців значних міст відпочинковий центр із сучасним рівнем послуг що надаються. Тому сприятиме поступове згасання впливу аварії на Чорнобильській АЕС та очищення довколишнього середовища. Любеч розвиватиме туризм та відпочинок відразу за кількома напрямими,

сподіваючись на їх синергетичний ефект. Це означає, що фактично заново має бути створена вся інфраструктура туризму та рекреації.

Досягнення стратегічної цілі пропонується через таку структуру операційних цілей та завдань.

Операційна ціль 2.1. Ефективне використання наявних та створення нових туристичних можливостей громади

Завдання 2.1.1. Інформаційна підтримка розвитку туризму.

Для реалізації цього завдання необхідно здійснити низку проектів, що передбачатимуть:

- створення туристичного суб-сайту Любецької громади (з наголосом на відпочинкових можливості);
- розробку та встановлення туристичних вказівників на теренах громади, оснащених QR-кодами (об'єкти історико-культурної спадщини та рекреаційні);
- розробку та поширення туристичного довідника (туристичні об'єкти та місця відпочинку);
- заснування при публічній бібліотеці туристичного інформаційного центру;
- розробку та поширення листівок, буклетів, флаєрів (в тому числі – електронних) про туристичні принади Любецької громади (відомі та не дуже);
- підготовку та поширення інформації про нові туристичні маршрути;
- створення промо-роликів про туристичні та рекреаційні можливості громади;
- організацію та проведення прес-турів.

Завдання 2.1.2. Розробка бренду громади та його просування.

Існує затверджена символіка селища Любеч та деяких старостинських округів, але загальної символіки громади немає. Тому передбачається:

- оголосити та провести конкурс на розробку бренду (логотипу) громади;
- підтримати виготовлення пілотної партії брендovаних сувенірів, а також відповідної зовнішньої інформації;
- провести інформаційну кампанію з поширення бренду громади за її межами.

Завдання 2.1.3. Розробка та встановлення системи туристичних вказівників.

Існуючі вказівники дають дуже загальне уявлення про ймовірні туристичні маршрути. До того ж вони мають традиційний характер та не враховують об'єктів сфери сервісу. Тому для реалізації завдання передбачається встановлення креативних вказівників, що пропонуватимуть туристу кілька варіантів подорожі – в залежності від уподобань. Вони

супроводжуватимуться кьюар-кодами з інформацією про об'єкти, а за необхідністю – картами.

Операційна ціль 2.2. Розвиток туристичної інфраструктури

Завдання 2.2.1. Сприяння розвитку сільського та зеленого туризму.

Любецька громада має хороші природні можливості для розвитку сільського та зеленого туризму. Але самого факту їх наявності замало. Для стимулювання такого туризму передбачається надання допомоги бажаючим зайнятися цією справою – насамперед, фінансування, навчання й вивчення досвіду функціонування успішних зелених садиб в Чернігівській області та за її межами. Також інформація про зелені садиби розміщуватиметься на туристичному суб-сайті Любецької селищної ради.

Завдання 2.2.2. Модернізація та благоустрій історичної частини селища Любеч.

Реалізація завдання передбачає здійснення низки інфраструктурних проектів із реконструкції будинків, вулиць, тротуарів, бульвару та інших зон відпочинку, що мають на меті формування туристично привабливого обличчя Любеча, зокрема ойого насичення відомими історичними персонажами – Аскольдом та Діром, варяжськими вікінгами, Малушею, князем Малим, Добринею Никитичем, Володимиром Великим, Володимиром Мономахом, іншими учасниками двох Любецьких з'їздів князів та більш пізніми дійовими особами.

Завдання 2.2.3. Розвиток відео-спостереження в туристично привабливих місцях.

Попри відсутність серйозних злочинів на теренах громади серед її мешканців помітна тривога за власну безпеку. До того ж досить поширеними є дрібні крадіжки й інші незначні правопорушення, що створюють негативне інформацине тло. Певне занепокоєння викликає у мешканців та гостей безпека в громадських місцях. Тому завдання передбачає поступове, покрокове встановлення системи відео-спотереження, насамперед, у туристично привабливих місцях. Пілотний варіант буде випробувано в Любечі. Далі система поширюватиметься на села громади – після їхнього підключенням до швидкісного Інтернету. Зрештою ця інформація має надходити до майбутнього Центру безпеки громади.

Операційна ціль 2.3. Збереження та розвиток культурних традицій і локальної ідентичності мешканців громади

Завдання 2.3.1. Розвиток фестивального руху.

Виконання завдання передбачає підтриму селищної ради щорічного фестивалю «Київська Русь», а також започаткування та проведення на

теренах Любецької громади кількох різнопланових та різномасштабних періодичних фестивалів.

Завдання 2.3.2. Збереження історико-культурної спадщини та її залучення як чинника розвитку громади.

Виконання завдання передбачає облік всіх об'єктів історико-культурної спадщини незалежно від їх значення, що розташовані на теренах громади (спільно з історико-архітектурним музейним комплексом «Древній Любеч»), з'ясування питань власності й нинішнього стану, наступну розробку галузевої програми їхньої підтримки та збереження в туристично привабливій формі. Залучатимуться приватні підприємці, які можуть отримати додаткові вигоди за рахунок організації сервісу на засадах державно-приватного партнерства.

Завдання 2.3.3. Оптимізація мережі закладів сфери культури з частковою зміною функцій.

Нинішні будинки культури та бібліотеки потребують управлінського втручання зі сторони громади. Необхідно провести їх інвентаризацію (кадрове та фінансове забезпечення, майно) з точки зору інтенсивності та різноманіття діяльності, запровадження сучасних напрямів, а також наявних умов роботи. Закладам культури надаватиметься підтримка щодо матеріально-технічної бази, але лише з огляду на поставлені ними цілі та оцінку досягнутих результатів. Більша ефективність та більша кількість функцій що здійснюватиметься означатиме більшу підтримку. Водночас здійснюватимуться заходи зі збільшення комфортності перебування в закладах культури, особливо в зимовий період. Також планується підключити заклади культури до швидкісного Інтернету, створити біля них зони вільного wi-fi.

Завдання 2.3.4. Підтримка розвитку народної творчості та промислів.

Реалізація цього завдання передбачає підтримку організації та проведення виставок народної творчості та виробів народних майстрів, популяризацію та їх просування на теренах області та України (насамперед, виробів із дерева) шляхом виготовлення рекламно-інформаційної продукції та її розміщення в соціальних мережах, каналах You Toube, туристично-інформаційному суб-сайті громади. Також передбачається підтримка на конкурсних засадах окремих майстрів, які прагнуть свій промисел зробити об'єктом туризму та просувають бренд Любецької громади.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. ПОКРАЩЕННЯ УМОВ ЖИТТЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Реалізація зазначеної цілі має на меті створення на теренах громади комфортних умов проживання – не однакових, але рівноцінних із значними містами, тобто такими, що могли б скласти гідну конкуренцію з їхніми

принадами. До того ж на наших очах спостерігається підвищення рівня вимог до побуту, що необхідно враховувати новій громаді. Більшість мешканців громади відчують на собі вплив негативних факторів, притаманний сільській місцевості України: проблемний рівень охорони здоров'я, погана якість доріг, брак освітлення, погіршення якості води, проблеми з інформатизацією (особливо в селах), нестача банківського обслуговування, точковий характер сфери сервісу та ін. В Любецькій громаді додається відносна віддаленість від магістральних шляхів сполучення та пропагандистський тиск Росії (через Білорусь). Як наслідок, значна частина мешканців громади схильна залишати її межі, насамперед – активна молодь.

Тому для майбутнього громади вкрай важливими є завдання, спрямовані на підвищення якості життя. А це хороша освіта, надійна охорона здоров'я, розвинуті можливості для заняття спортом, прийнятної якості дороги, хороший зв'язок, впорядкованість території.

Водночас низка наявних у громаді переваг виглядає привабливо для проживання вже тепер – річка Дніпро та інші водоймища, гідрологічний заказник місцевого значення Нижній Болгач, ліси, чисте повітря, мальовнича місцевість, екологічно чисті продукти харчування, відносно швидке сполучення з Черніговом. Хороший екологічний стан – одна з головних переваг Любецької громади. Його збереження сприятиме реалізація низки проектів щодо комунальних послуг, чистоти навколишнього середовища, розвитку інфраструктури.

Все зазначене дозволяє за умови капіталовкладень та збільшення участі мешканців громади у її розвитку та благоустрій сподіватися на швидкі позитивні зміни – в часових рамках реалізації Стратегії. В разі успіху вдасться подолати негативні демографічні процеси та забезпечити громаді можливості для розвитку.

Досягнення стратегічної цілі пропонується через таку структуру операційних цілей та завдань.

Операційна ціль 3.1. Покращення комунальних послуг та благоустрій населених пунктів

Завдання 3.1.1. Сприяння розвитку суб'єктів, що здійснюють надання комунальних послуг, їхнє технічне оснащення, розширення переліку комунальних послуг.

На теренах громади діє комунальне підприємство, що створено в 2018 р. Воно покликано обслуговувати всі її населені пункти. Однак і географія, і перелік послуг вимагають розширення. Тому для комунального підприємства буде закуплена нова спеціальна техніка, що надасть можливість збільшити перелік послуг та підвищити їхню якість. Разом із тим передбачається можливість за результатами публічних закупівель залучення до надання комунальних послуг інших виконавців – приватних підприємств.

Завдання 3.1.2. Розробка системи збирання, сортування, вивезення та екологічно чистої утилізації твердих побутових відходів у всіх населених пунктах громади.

Йдеться про розв'язання типової проблеми громад, однак для Любецької громади її роль посилюється через націленість на розвиток туризму, в тому числі – екологічного. Для виконання цього завдання планується реалізувати кілька проектів:

- одноразова ліквідація всіх стихійних сміттєзвалищ у селах;
- запровадження централізованої системи роздільного збору та утилізації твердих побутових відходів у громаді;
- сертифікація одного сміттєзвалища на теренах громади.

Завдання 3.1.3. Сприяння поширенню енергозберігаючих технологій та просування альтернативних джерел енергії.

Комунальна сфера Любецької громади залишається неефективною з точки зору використання енергії. Це призводить до перевитрат як бюджетних коштів, так й особистих (через ціну послуг). Тому передбачається реалізація низки проектів, спрямованих на термосанацію приміщень майна комунальної власності та застосування альтернативних видів палива – насамперед, на основі місцевої сировини та відновлювальних джерел енергії.

Операційна ціль 3.2. Забезпечення якісних медичних та соціальних послуг

Завдання 3.2.1. Оптимізація та модернізація організацій, що надають послуги з охорони здоров'я (первинний рівень) на теренах громади.

В рамках реформи системи охорони здоров'я в громаді працюватиме одне комунальне неприбуткове підприємство, що надаватиме відповідні послуги, зі своїми структурними підрозділами. Для забезпечення виконання цього завдання критично важливим є наявність кваліфікованих лікарів, які користуються довірою мешканців громади. Тому передбачається:

- закупівля службового житла для лікарів необхідних для громади спеціальностей;
- розробка та ухвалення місцевої галузевої програми, що спрямовуватиметься на оновлення обладнання в закладах охорони здоров'я громади.

Завдання 3.2.2. Створення інфраструктури надання соціальних послуг.

Діюча система надання соціальних послуг викликає багато нарікань мешканців. Для виправлення ситуації та виконання завдання передбачається створення територіального Центру надання соціальних послуг та підтримка його роботи, насамперед збільшення інтенсивності роботи в сільських населених пунктах

Операційна ціль 3.3. Модернізація системи освіти.

Завдання 3.3.1. Забезпечення надання якісної дошкільної освіти на теренах громади.

Нині в Любецькій громаді існуючі потужності закладів дошкільної освіти, насамперед, в селах завантажені лише частково, що призводить до нераціонального використання бюджетних коштів. Для реалізації завдання передбачається провести інвентаризацію наявних ДНЗ, об'єднання існуючих закладів дошкільної освіти в мережу, її оптимізацію та визначення черговості проведення їх реконструкції й переоснащення.

Завдання 3.3.2. Розвиток опорної школи, її технічне та методично-дидактичне оснащення.

Згідно реформи галузі освіти передбачається, що в недалекому майбутньому середня освіта надаватиметься виключно в опорних школах. На теренах Любецької громади буде створена одна опорна школа, яка включатиме в якості філій всі нині середні навчальні заклади громади, отже – управлятиме ними. Для належного забезпечення освітнього процесу та якості підготовки учнів передбачається придбання кількох комплектів сучасного технічного обладнання та проведення термосанзації будівель школи.

Завдання 3.3.3. Запровадження навчальних курсів з основ підприємництва та проектної діяльності.

Нині в жодному навчальному закладі на теренах громади не вчать основам ведення власного бізнесу, що негативно впливає на його розвиток. Тому громада через відділ освіти виконкомом ради має намір ініціювати його започаткування та стимулювати вчителів до його ведення на засадах факультативу.

Завдання 3.3.4. Підтримка позашкільної освіти дітей та молоді.

Досі в адміністративному центрі громади, Любечі, знаходилися лише філії або ж відділення районних закладів позашкільної освіти. Нова ситуація вимагає утворення Центру позашкільної освіти (або ж – Молодіжного центру з розширенням функцій) – однієї юридичної особи, яка б могла поєднати кілька напрямів діяльності, спрямованих на розвиток особистості, починаючи від дитини шкільного віку та до межі, встановленої законодавством. Надалі зазначений центр має стати осередком дитячих та молодіжних ініціатив.

Операційна ціль 3.4. Розвиток інфраструктури

Завдання 3.4.1. Покращення якості мережі доріг

Для реалізації цього завдання планується реалізувати кілька проектів із ремонту доріг в населених пунктах. Водночас буде здійснено аналіз стану доріг за межами населених пунктів. Поетапний ремонт зазначених

магістралей здійснюватиметься після рішення держави про передачу їх в управління громаді, переважно – починаючи з 2021 р.

Завдання 3.4.2. Збільшення надання транспортних послуг населенню.

Реалізація цього завдання спрямована на створення регулярного транспортного зв'язку між населеними пунктами громади. Для цього передбачається придбання (або капітальний ремонт) двох комунальних автобусів, що здійснюватиме перевезення мешканців за плату в режимі кільцевого маршруту, та, одночасно, частково забезпечуватиме безкоштовний підвіз дітей до опорної школи, їхнє повернення додому. Окремим проектом передбачається встановлення нових зупинок для громадського транспорту або ж ремонт наявних (з елементами креативного дизайну).

Завдання 3.4.3. Реконструкція наявних мереж водопостачання та водовідведення.

Для реалізації цього завдання необхідно:

- провести інвентаризацію стану всіх існуючих водогонів;
- за необхідності та можливості – прийняти майно вищезазначених об'єктів на баланс громади;
- реалізувати принаймні один пілотний проект модернізації водогону зі встановленням лічильників та новими умовами оплати за послуги.
- реалізувати проект з упровадження станцій (установок) доочищення питної води для населення (насамперед навчальні та медичні заклади) у системах централізованого водопостачання населених пунктів.

Завдання 3.4.4. Модернізація вуличного освітлення населених пунктів громади.

Тепер вуличне освітлення в Любецькій громаді майже відсутнє (частоків є лише в адмінцентрі). Всі інші населені пункти громади не мають й такого вуличного освітлення. Особливо гострою ця проблема є в селах громади, де життя завмирає з настанням темного часу доби. До того ж існує питання безпеки місцевих мешканців та туристів. Для реалізації цього завдання передбачається низка взаємопов'язаних між собою проектів:

- точкове освітлення громадських місць ліхтарями на сонячними батареями в малих селах;
- встановлення окремих ліхтарів від мережевого живлення біля приватних будинків – з оплатою споживання електроенергії за рахунок відповідного домогосподарства (за згодою мешканців);
- встановлення мереж сучасного ледо-освітлення в більших населених пунктах.

Операційна ціль 3.5. Розвиток масового спорту

Завдання 3.5.1. Модернізація спортивної інфраструктури.

Реалізація завдання покликано розширити можливості для здорового способу життя, а разом із тим сприятиме інтеграції громади. Для цього передбачається реконструювати стадіон у Любечі. Також тут планується облаштувати поле зі штучним покриттям. В сільській місцевості пріоритетна підтримка надаватиметься тим населеним пунктам, де місцеві мешканці проявлятимуть власну ініціативу та готовність особисто долучитися до відповідних робіт й обслуговування.

Завдання 3.5.2. Підтримка створенню та діяльності спортивних клубів.

Для виконання цього завдання планується:

- виділити та облаштувати приміщення для діяльності спортивних клубів на базі майна комунальної власності селищної ради;
- надати юридичну та організаційну підтримку створенню самодіяльних спортивних клубів;
- реалізовувати серед спортивних клубів проект з мікро-грантів (на конкурсних засадах), спрямованих на підтримку діяльності цих громадських формувань.

Операційна ціль 3.6. Покращення безпеки життєдіяльності.

Завдання 3.6.1. Гарантування інформаційної безпеки на теренах громади.

Йдеться про розв'язання типової проблеми, що справляє помітний негативний вплив. Для реалізації цього завдання громада планує заснувати власний друкований «Вісник», започаткувати канал селищної ради на YouTube та розміщувати його сюжети також у соціальних мережах, в майбутньому – застувати власне FM-радіо. Як окремий проект розглядається побудова вишки, що має забезпечити поширення на теренах Любецької громади стійкого сигналу українських теле- та радіоканалів.

Завдання 3.6.2. Розвиток місцевої пожежної охорони та добровільних пожежних дружин.

Реформа місцевого самоврядування передбачає здійснення громадами функції цивільного захисту. Для реалізації цього завдання необхідно створити загін пожежної охорони. Нова структура потребуватиме:

- професійного навчання кадрів;
- модернізації існуючої техніки та закупівлі нової;
- ремонту та оснащення пожежних боксів;
- залучення волонтерів.

Передбачається, що Любецька МПО не буде суто професійним утворенням, а носитиме змішаний характер – разом із добровольцями. В майбутньому МПО стане частиною Центру безпеки громади.

3. Узгодження між стратегією розвитку громади та іншими стратегічними документами

Стратегія розвитку Любецької ОТГ до 2027 року враховує основні положення Стратегії сталого розвитку «Україна-2020» (затверджена Президентом України), узгоджується з Державною стратегією регіонального розвитку України на період до 2020 року (затверджена урядом України), Стратегією розвитку Чернігівської області на період до 2020 року (затверджена обласною радою), відповідає планам їх реалізації та економічним, соціальним, екологічним, інфраструктурним, територіальним й іншим аспектам розвитку громади.

Узгодженість із Державною стратегією регіонального розвитку

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року (ДСРР-2020) включає три Стратегічні цілі:

1. Підвищення конкурентоспроможності регіонів.
2. Територіальна соціально-економічна інтеграція і просторовий розвиток.
3. Ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку.

В усіх зазначених випадках спостерігається повне (понад 50% операційних цілей) або часткове (менше 50% операційних цілей) співпадіння зі змістом цілей Стратегії розвитку Любецької ОТГ до 2027 року.

Стратегічна ціль 1 «Створення сприятливих умов для розвитку економіки громади» Стратегії Любецької ОТГ прямо кореспондується з усіма Стратегічними цілями Державної стратегії регіонального розвитку України.

Стратегічна ціль 2 «Розвиток туризму та локальної ідентичності» прямо кореспондується зі Стратегічними цілями 1 та 2.

Стратегічна ціль 3 «Покращення умов життя та збереження навколишнього середовища» прямо кореспондується зі Стратегічними цілями 1 та 3.

Узгодженість зі Стратегією розвитку Чернігівської області

Стратегії розвитку Чернігівської області на період до 2020 року (зі змінами) включає три Стратегічні цілі:

1. Розвиток людського потенціалу: «Людина – понад усе».
2. Підвищення конкурентоспроможності області та забезпечення стійкого економічного зростання: «Конкурентоспроможний регіон»
3. Розвиток сільських територій: «Регіон рівних можливостей».

Стратегія розвитку Любецької ОТГ безпосередньо спирається на вимоги Стратегії розвитку Чернігівської області на період до 2020 року, вона містить відповідні зазначеному документу цілі – стратегічні та операційні, а також завдання, що передбачають спільні дії центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування. Водночас Стратегія розвитку Любецької ОТГ враховує унікальність громади та її

потреби в розвитку, отже містить власні цілі та завдання розвитку громади. Це наочно видно з наступної таблиці:

Таблиця № 2. Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку Любецької ОТГ із цілями Стратегії розвитку Чернігівської області на період до 2020 року

Стратегічні цілі (область)	Стратегічні цілі Любецької ОТГ		
	1. Створення сприятливих умов для розвитку економіки громади	2. Розвиток туризму та локальної ідентичності	3. Покращення умов життя та збереження навколишнього середовища
Розвиток людського потенціалу: «Людина – понад усе»	X	X	X
Підвищення конкурентоспроможності області та забезпечення стійкого економічного зростання: «Конкурентоспроможний регіон»	X	X	X
Розвиток сільських територій: «Регіон рівних можливостей»	X	X	x

Примітка: Велика літера “X” означає більшу узгодженість/зв’язок, аніж маленька “x”.

Таким чином стратегічна ціль 1 «Створення сприятливих умов для розвитку економіки громади» прямо кореспондується зі Стратегічними цілями Стратегії розвитку Чернігівської області 2 та 3, є близькою до цілі 1.

Стратегічна ціль 2 «Розвиток туризму та локальної ідентичності» прямо кореспондується з усіма Стратегічними цілями Стратегії розвитку Чернігівської області.

Стратегічна ціль 3 «Покращення умов життя та збереження навколишнього середовища» прямо кореспондується зі Стратегічними цілями 1 та 3, є близькою до цілі 2.

Щодо операційних цілей, то спостерігається співпадіння в понад 50% випадках між цілями Стратегії Любецької ОТГ та Чернігівської області. В цілому співвідношення між ними відображено у таблиці:

Стратегічні, операційні цілі та завдання

Операційні цілі Стратегії Чернігівської області	Операційні цілі Стратегії розвитку Любецької громади											
	1.1. Розвиток адміністративної спроможності громади, надання адміністративних послуг	1.2. Стимулювання розвитку виробничої діяльності та бізнесу на теренах громади	1.3. Ефективне використання лісових та водних ресурсів в інтересах громади	2.1. Ефективне використання наявних та створення нових туристичних можливостей громади	2.2. Розвиток туристичної інфраструктури	2.3. Збереження та розвиток культурних традицій і локальної ідентичності мешканців громади	3.1. Покращення комунальних послуг та благоустрій населених пунктів	3.2. Забезпечення якісних медичних та соціальних послуг	3.3. Модернізація системи освіти	3.4. Розвиток інфраструктури	3.5. Розвиток масового спорту	3.6. Покращення безпеки життєдіяльності
1.1. Комплексний розвиток територіальних громад	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
1.2. Захист і збереження територій	x		X						x			X
1.3. Створення умов до формування здорового населення та підтримка сімейних цінностей	X		X	x	x	X	X	x	X	X	X	X
1.4. Забезпечення умов для отримання якісної освіти	x			x		X	x	x	X	x	X	X
1.5. Розвиток культурного і духовного середовища, забезпечення патріотичного виховання населення			X	X	X	X	x		X	x	X	X
2.1. Підвищення рівня інвестиційної привабливості та інноваційної спроможності	X	X	X	X	X	x	x	x	X	x	X	x
2.2. Стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва	X	X	X	X	X	x	x	x	X	x	x	X
2.3. Розвиток туризму	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
3.1. Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу	X	X	X					X	x	x	x	x
3.2. Підвищення стандартів життя та рівня зайнятості в сільській місцевості	x	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X

Примітка: Велика літера "X" означає більшу узгодженість/зв'язок, аніж маленька "x"

З операційними цілями Стратегії Любецької громади абсолютно співпадає відразу кілька цілей Стратегії області, а саме:

- «1.1. Комплексний розвиток територіальних громад»;
- «2.1. Підвищення рівня інвестиційної привабливості та інноваційної спроможності»;
- «2.2. Стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва»;
- «2.3. Розвиток туризму»;
- «3.2. Підвищення стандартів життя та рівня зайнятості в сільській місцевості».

У всіх зазначених випадках цілі обох стратегій співпадають повністю, щоправда ступінь різний.

У 91,7% випадках є співпадіння з ціллю 1.3 «Створення умов до формування здорового населення та підтримка сімейних цінностей».

У 75% – з цілями 1.4. «Забезпечення умов для отримання якісної освіти» та 1.5. «Розвиток культурного і духовного середовища, забезпечення патріотичного виховання населення».

У 67% – з ціллю 3.1. Розвиток високопродуктивного агропромислового комплексу.

Виключення становить ціль «Захист і збереження територій». Тут співпадіння становить лише 33%, що пояснюється її специфічністю.

Таке співвідношення є дуже щільним. Разом із тим частина операційних цілей стратегії розвитку Любецької громади не має та не може мати свого повного відповідника у Стратегії області. Вони відображають унікальність Любецької громади.

З іншої сторони, деякі цілі Стратегії Чернігівської області сформульовані або дуже абстрактно, або надто вузько. В результаті у деяких випадках ми бачимо дуже багато співпадінь, або надто мало. Але, в цілому, важливим є те, що спостерігається узгодженість як стратегічних, так і операційних цілей Стратегії Любецької з ключовими секторами розвитку.

Узгодженість із іншими планами розвитку Любецької ОТГ

Основним короткостроковим документом громади є «Програма соціально-економічного розвитку Любецької об'єднаної територіальної громади на 2018 рік». Вона була схвалена рішенням 2 сесії Любецької міської ради 7 скликання від 19 лютого 2018 року. Ця Програма так само спирається на Державну стратегію регіонального розвитку та на План заходів із реалізації у 2018–2020 р.р. Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року. Втім, бачення є ширшим.

Так само близькими є стратегічні цілі Стратегії та пріоритетні напрями, визначні Програмою соціально-економічного розвитку Любецької об'єднаної територіальної громади на 2018 рік:

Таблиця № 3.

Узгодженість стратегічних цілей Любецької ОТГ з напрямками, визначеними Програмою соціально-економічного розвитку об'єднаної територіальної громади на 2018 рік

Цілі (напрями) Програми соціально-економічного розвитку Любецької селищної ради на 2018 рік	Створення сприятливих умов для розвитку економіки громади	Розвиток туризму та локальної ідентичності	Покращення умов життя та збереження навколишнього середовища
Розвиток ЖКГ та оптимізація інфраструктури, розвиток агропромислового виробництва як галузі спеціалізації, розвиток бізнесу та залучення інвестицій	X	x	x
Рекреаційний потенціал	X	x	X
Соціальні послуги	x		X

Відсутність співпадіння в кількох випадках пояснюється обмеженістю в часі періоду планування. Водночас є абсолютне співпадіння на рівні проектних ідей, викладених у плані (програмі) соціально-економічного розвитку, що засвідчує роль Стратегії для розвитку на довгострокову перспективу поточних планів громади.

Очевидно, що всі зазначені документи мають перехідний характер – відображають одночасно попередні та нові підходи до планування. Як такі вони є необхідною ланкою до запровадження в Любецькій громаді довгострокового планування її розвитку.

IV. ПЛАН ЗАХОДІВ ІЗ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

1. Часові рамки та засоби реалізації

В основі Плану заходів із реалізації Стратегії – проектні ідеї, що були запропоновані мешканцями Любецької громади та відібрані робочою групою. При цьому були внесені деякі зміни до запропонованих технічних завдань або ж кілька проектних ідей узагальнено через їхню однотипність. Кілька проектних ідей було відкладено для наступного плану заходів із реалізації стратегії.

Всього в переліку 41 технічне завдання на проекти місцевого та регіонального розвитку. Всі вони розраховані на період 2018–2020 рр. Впровадження проектів можливо через:

- внесення до плану (програми) соціально-економічного розвитку Любецької селищної ради на поточний період;
- внесення до галузевої програми, що ухвалена сесією селищної ради або ж державної чи обласної – в разі залучення до їхнього виконання Любецької громади.

2. Територія впливу проектів Плану заходів із реалізації Стратегії

Таблиця № 5. Територія впливу проектів

Завдання Стратегії	Номер і назва проекту	Територія впливу
1.1.1.	1.1.1.1. Створення та підтримка діяльності Центру надання адміністративних послуг Любецької громади	Любецька ОТГ
1.1.2.	1.1.2.1. Розроблення містобудівної документації селища Любеч та сільських населених пунктів Любецької ОТГ	Любецька ОТГ
1.1.3.	1.1.3.1. Інформатизація системи управління Любецької громади	Любецька ОТГ
1.1.4.	1.1.4.1. Міні-грантинг для місцевих ініціатив мешканців Любецької громади	селище Любеч
1.1.5.	1.1.5.1. Створення та підтримка діяльності Школи місцевого самоврядування Любецької громади	Любецька ОТГ
1.2.1.	1.2.1.1. Створення сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу зі збору та первинної переробки молока в Любецькій об'єднаній територіальній громаді	Любецька ОТГ
1.2.2.	1.2.2.1. Підтримка розвитку любительського та спортивного рибальства на території Любецької громади	Смт. Любеч
1.2.3.	1.2.3.1. Створення в Любецькій громаді системи «єдиного вікна» для потенційних інвесторів	Любецька ОТГ
1.2.4.	1.2.4.1. Створення та облаштування комунального	Любецька ОТГ

	сільськогосподарського ринку в селищі Любеч	
1.2.5.	1.2.5.1. Популяризація інвестиційних можливостей Любецької громади	Любецька ОТГ
1.3.1.	1.3.1.1. Санація русла річки Дніпро, укріплення берега біля кордону України та Білорусі (перша черга)	Любецька ОТГ
1.3.2.	1.3.2.1. Формування відповідального ставлення мешканців Любецької громади до збереження довкілля, використання лісових та водних ресурсів	Любецька ОТГ
1.3.3.	1.3.4.1. Інвентаризація та визначення спеціалізації лісового потенціалу, що знаходиться в управлінні Любецької селищної ради	Любецька ОТГ
2.1.1.	2.1.1.1 Інституалізація надання інформації про туристично-рекреаційні можливості Любецької громади	Любецька ОТГ
2.1.2.	2.1.2.1. Брендінг Любецької територіальної громади та її старостинських округів	Любецька ОТГ
2.1.3.	2.1.3.1. Розробка та встановлення системи туристичних вказівників на теренах громади	Любецька ОТГ
2.2.1.	2.2.1.1. Просування розвитку зеленого туризму в Любецькій громаді	Любецька ОТГ
2.2.2.	2.2.2.1.Ревіталізація центральної частини селища Любеч та впорядкування існуючих зон відпочинку на теренах Любецької об'єднаної територіальної громади	Любецька ОТГ
2.2.3.	2.2.3.1. Створення системи відео-спостереження біля об'єктів історико-культурної спадщини Любеча й в місцях соціальної комунікації мешканців селища та його гостей	Любецька ОТГ
2.3.1.	2.3.1.1. Проведення щорічного спортивно-розважального фестивалю історичної реконструкції «Київська Русь – Любеч фест» Збільшення впізнаваності Любецької громади через підтримку розвитку турніру з єдиноборств «Добриня Никитич»	Любецька ОТГ
2.3.2.	2.3.2.1. Реіновація та використання історико-культурної спадщини древнього Любача для розвитку територіальної громади	Любецька ОТГ
2.3.3.	2.3.3.1. Надання мешканцям Любецької громади мобільних мистецько-культурних послуг	Любецька ОТГ
2.3.4.	2.3.4.1. Підтримка розвитку народних промислів на теренах Любецької громади	Любецька ОТГ
3.1.1.	3.1.1.1. Придбання рециклера для комунального підприємства «Любецьке» Любецької селищної ради	Любецька ОТГ
3.1.2.	3.1.2.1. Забезпечення збору побутового сміття, його вивозу та переробки	Любецька ОТГ
3.1.3.	3.1.3.1. Енергоефективна реіновація Будинка культури Любецької громади	Любецька ОТГ
3.2.1.	3.2.1.1. Підтримка розвитку комунального	Любецька ОТГ

	некомерційного неприбуткового підприємства Любецької селищної ради, що надає послуги з охорони здоров'я (первинний рівень) на теренах громади	
3.2.2.	3.2.2.1. Створення та облаштування територіального центру соціального обслуговування Любецької селищної ради	Любецька ОТГ
3.3.1.	3.3.1.1. Реіновація дошкільної освіти в Любецькій громаді	Любецька ОТГ
3.3.2.	3.3.2.1. Інформатизація навчального процесу в Любецькій опорній школі	Любецька ОТГ
3.3.3.	3.3.3.1. Розробка та запровадження факультативних курсів основ підприємництва та учнів старших класів Любецької громади	Любецька ОТГ
3.3.4.	3.3.4.1. Запровадження концепції нового освітнього простору в позашкільній освіті та роботі з молоддю в Любецькій громаді	Любецька ОТГ
3.4.1.	3.4.1.1. Капітальний ремонт дорожнього покриття доріг селища Любеч та сільських населених пунктів Любецької ОТГ	Любецька ОТГ
3.4.2.	3.4.2.1. Налагодження регулярного транспортного сполучення між населеними пунктами Любецької громади	Любецька ОТГ
3.4.3.	3.4.3.1. Реконструкція та будівництво централізованих водогонів у Любецькій об'єднаній територіальній громаді	Любецька ОТГ
3.4.3.	3.4.3.2. Створення системи екологічно безпечного водовідведення у придніпровській смузі селища Любеч	Любецька ОТГ
3.4.4.	3.4.4.1. Реконструкція існуючих та будівництво нових мереж вуличного освітлення в населених пунктах Любецької об'єднаної територіальної громади	Любецька ОТГ
3.5.1.	3.5.1.1. Облаштування умов для заняття спортом у зимовий період для учнів та Любецької ЗЗСО І–ІІІ ст. та мешканців Любецької громади	Любецька ОТГ
3.5.1.	3.5.1.2. Поширення малої спортивної інфраструктури, спортивних майданчиків, на теренах Любецької громади	Любецька ОТГ
3.5.2.	3.5.2.1. Сприяння створенню громадських об'єднань у формі спортивних клубів в Любецькій громаді	Любецька ОТГ
3.6.1.	3.6.1.1. Забезпечення функціонування українського інформаційного простору на українсько-білоруському прикордонному Подніпров'ї	Любецька ОТГ
3.6.2.	3.6.2.1. Створення системи протипожежної охорони та реагування на надзвичайні ситуації Любецької ОТГ	Любецька ОТГ

3. Індикатори продуктів та результатів реалізації Стратегії

Таблиця № 6. Індикатори

Стратегічна ціль 1: Створення сприятливих умов для розвитку економіки громади

Результат (продукт)	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора
Операційна ціль 1.1. Посилення управлінського впливу громади на її розвиток			
1.1.1. Створено ЦНАП	30	Кількість адміністративних послуг, що надаються в громаді	100
1.1.2. Розроблені нові генеральні плани, зонінг населених пунктів	0	Кількість генеральних планів із зонінгом	5
1.1.3. У селищній раді діє електронне врядування	0	Відсоток документообігу (до загального) в електронному варіанті	75
	0	Відсоток наданих публічних послуг за допомогою системи електронного врядування	65%
1.1.4. Запроваджено розподіл частини бюджетних коштів на конкурсних засадах серед офіційно зареєстрованих громадських об'єднань	0	Кількість громадських організацій, органів самоорганізації населення, інших об'єднань громадян за інтересами, які проявили активність на теренах громади протягом календарного року	3
1.1.5. Рівень професійної компетентності управлінських кадрів дозволяє здійснювати всі функції, перебрані громадою	3	Чисельність управлінських кадрів, які пройшли спеціалізовані навчання протягом року	30
	невідомо	Показники задоволення мешканців громади, які зверталися до виконкому селищної ради, роботою службовців	70%
Операційна ціль 1.2. Стимулювання розвитку виробничої діяльності та бізнесу на теренах громади			
1.2.1. Дрібні товаровиробники отримали можливість для формування та збуту товарних партій продукції власного виробництва через кооператив	0	Кількість працюючих сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів	1
		Частка товарів СОКів у загальному обсязі виробництва селянських домогосподарств громади	25%
1.2.2. На території Любецької громади створено сприятливі умови для законного рибальства	1000	Чисельність рибалок, що відвідають Любецьку громаду протягом року	2000

Результат (продукт)	Початкова вартість індикатора	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора
1.2.3. В громаді працює система «єдиного вікна» для потенційних інвесторів	3	Кількість нових підприємств та сфер їхньої діяльності	30
1.2.4. В Любечі створено простір для оптової та дрібнооптової торгівлі сільськогосподарською продукцією	0	Кількість облаштованих торговельних майданчиків.	1
		Кількість торговельних днів протягом року	200
1.2.5. Розроблені, перекладені англійською мовою та оприлюднені для загального доступу інвестиційні пропозиції громади	9	Кількість оприлюднених інвестиційних пропозицій	3
Операційна ціль 1.3. Ефективне використання лісових та водних ресурсів в інтересах громади			
1.3.1. Розчищене русло річки Дніпро біля Любеча	0	Кількість кілометрів русла річки Дніпро, що розчищено	10
1.3.2. Проведені інформаційні кампанії щодо ставлення громадян до лісових водних ресурсів,	0	Чисельність охоплених мешканців	1500
1.3.3. Проведено інвентаризацію ділянок лісових насаджень селищної комунальної власності та зібрано інформацію про їх поточний стан й цінності	0	Частка лісових насаджень селищної комунальної власності, охоплена інвентаризацією	100%

Стратегічна ціль 2: Розвиток туризму та локальної ідентичності

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатор	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора
Операційна ціль 2.1. ефективне використання наявних та створення нових туристичних можливостей громади			
2.1.1. Створений Любецький туристичний інформаційний центр	0	Кількість туристів, як скористалися послугами туристичного інформаційного центру протягом календарного року	2000
2.1.2. Розроблено бренд громади, здійснено кампанію з його популяризації	0	Частка продукції (робіт, послуг), що реалізована з використанням бренду громади	50%
2.1.3. На території громади встановлено систему туристичних вказівників	0	Кількість туристичних вказівників, встановлених не теренах громади	30
		Відсоток туристичних об'єктів та закладів сфери сервісу, охоплених туристичними вказівниками	100%
Операційна ціль 2.2. Розвиток туристичної інфраструктури			
2.2.1. Зелені садиби	0	Кількість відкритих або ж	10

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатор	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора
		легалізованих зелених садиб	
	300	Кількість відвідувачі громади, які скористалися послугами зеленого туризму	1500
2.2.2. Проведено ревіталізацію центральної частини селища Любеч та впорядкування центрів найбільших сільських населених пунктах	0%	Відсоток виконання робіт із ревіталізації центральної частини селища Любеч	30%
	0	Кількість центрів старостинських округів, що облаштовано	5
2.2.3. В Любечі діє система відео-спостереження	0%	Відсоток правопорушень, виявлених за допомогою камер відео-спостереження	50%
	40%	Рівень відчуття безпеки мешканців громади	70%
Операційна ціль 2.3. Збереження та розвиток культурних цінностей і локальної ідентичності мешканців громади			
2.3.1. Щорічний фестиваль «Київська Русь» змінив свій формат	1	Кількість днів, що триває фестиваль	3
	5	Кількість охоплених культурно-мистецьких та розважальних напрямів	15
	3000	Чисельність учасників та відвідувачів	7000
2.3.2. Відреставровані та впорядковані об'єкти історико-культурної спадщини	0	Кількість впорядкованих об'єктів	2
	5000	Чисельність туристів	15000
2.3.3. На теренах Любецької громади надаються мобільні послуги в сфері культури та мистецтва	0	Кількість придбаних автобусів для підвезення артистів чи глядачів	1
	25%	Відсоток території громади, охоплений мобільними послугами у сфері культури та мистецтва	100%
2.3.4. Наявність на теренах громади ремесел різьби по дереву та гончарства	0	Чисельність бажаючих, що навчаються народним ремеслам різьби по дереву та гончарству	20
	0	Обсяги реалізованої сувенірної продукції з любецькою локалізацією в грошовому еквіваленті (грн.)	50000

Стратегічна ціль 3: Покращення умов життя та збереження навколишнього середовища

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатор	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора
---------------------	------------------------------	----------------------	-----------------------------

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатор	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора
Операційна ціль 3.1. Покращення комунальних послуг та благоустрій населених пунктів			
3.1.1. Нові комунальні послуги	0	Кількість нових комунальних послуг	5
3.1.2. Стихійні звалища ліквідовані, на теренах громади працює система сортування, збору та вивозу сміття	10	Кількість ліквідованих стихійних сміттєзвалищ	28
	20%	Відсоток сміття в громаді, що сортується, збирається та вивозиться централізовано	80%
3.1.3. Організації комунальної сфери запровадили енергозберігаючі технології та альтернативи види палива	0%	Частка організацій комунальної сфери, що використовують енергозберігаючі технології та альтернативи види палива	25%
Операційна ціль 3.2. забезпечення якісних медичних та соціальних послуг			
3.2.1. Любецьке комунальне некомерційне підприємство первинного рівня надання послуг забезпечено кваліфікованими технічним обладнанням для якісного надання визначених для неї обсягу медичних послуг	60%	Відсоток забезпечення медичною технікою відповідно до встановлених нормативів	100%
3.2.2. На теренах громади працює власний територіальний центр надання соціальних послуг	0	Кількість мешканців громади, які звернулися до селищного територіального Центру надання соціальних послуг	500
Операційна ціль 3.3. Модернізація системи освіти			
3.3.1. Оптимізована та модернізована мережа дошкільних навчальних закладів	10%	Відсоток дошкільних навчальних закладів, що були модернізовані	30%
3.3.2. Опорна школа оснащена сучасним ІТ-обладнанням	150	Середній бал випускників Любецької опорної школи на ЗНО з інформатики	180
3.3.3. В громаді діють початкові курси з навчання основ підприємництва факультативні	0	Чисельність учнів, які пройшли навчальний курс з основ підприємництва	50
3.3.4. Молодіжний центр перетворено на багатофункціональний заклад, а приміщення модернізовано	5	Кількість послуг у сфері культури та мистецтва для дітей та молоді, що надає молодіжний центр	20
	100	Кількість відвідувачів Молодіжного центру протягом календарного року	300
Операційна ціль 3.4. Розвиток інфраструктури			

Індикатори продукту	Початкова вартість індикатор	Індикатор результату	Цільова вартість індикатора
3.4.1. Здійснено ремонт запланованих для цього ділянок доріг	0%	Відсоток виконання запланованих робіт – відповідно до затверджених проектів	100%
3.4.2. Громадський комунальний транспорт здійснює перевезення між населеними пунктами громади	0	Кількість рейсових автобусів, що здійснюють внутрішні перевезення	2
		Обсяг пасажиро-перевезень у середньому за день	300
3.4.3. Наявні водогони обліковані та, за необхідності, модернізовані, забезпечено водовідведення стічних стоків	50%	Кількість кілометрів водогонів та водовідведення, що обліковано (у відсотках до фактичного стану).	100%
	0/0	Кількість кілометрів модернізованих водогонів та (окремо) водовідведення	20/5
3.4.4. Населені пункти громади освітлені	1	Кількість населених пунктів що освітлена	28
		Кількість встановлених освітлювальних приладів	500
Операційна ціль 3.5. Розвиток масового спорту			
3.5.1. Модернізована спортивна інфраструктура громади	500	Кількість бажаючих мешканців громади, які мають змогу займатися спортом у закритих приміщеннях у зимовий період	1000
	0	Кількість спортивних майданчиків що створено або модернізовано	5
3.5.2. Учасники масового спортивного руху організовані за допомогою спортивних клубів	0	Кількість діючих на теренах громади спортивних клубів	3
	0	Чисельність мешканців громади, які беруть участь у діяльності спортивних клубів	300
Операційна ціль 3.6. Покращення безпеки життєдіяльності			
3.6.1. На теренах громади здійснюється стійкий прийом сигналу українських операторів зв'язку та електронних ЗМІ	40%	Відсоток покриття території громади стійким сигналом зв'язку та електронних ЗМІ	100%
3.6.2. В громаді діє місцева пожежна охорона (МПО) та добровільні пожежні дружини	0%	Відсоток території громади, охоплення МОП та добровільними пожежними дружинами	100%

4. Орієнтовний фінансовий план реалізації Стратегії

Таблиця № 7. Орієнтовний фінансовий план на 2018–2020 рр.

Назва проекту	Вартість, тис. грн.			
	2018	2019	2020	Разом
1. Розвиток адміністративної спроможності громади, надання адміністративних послуг		1000,0	1000,0	2000,0
2. Розроблення містобудівної документації селища Любеч та сільських населених пунктів Любецької ОТГ		1500,0	800,0	2300,0
3. Інформатизація системи управління Любецької громади	10,0	250,0	150,0	410,0
4. Міні-грантінг для місцевих ініціатив мешканців Любецької громади		50,0	100,0	150,0
5. Створення та підтримка діяльності Школи місцевого самоврядування Любецької громади		100,0	120,0	220,0
6. Створення сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу зі збору та первинної переробки молока в Любецькій об'єднаній територіальній громаді		1000,0	1000,0	2000,0
7. Підтримка розвитку любительського та спортивного рибальства на території Любецької громади	20,0	100,0	120,0	240,0
8. Створення в Любецькій громаді системи «єдиного вікна» для потенційних інвесторів		100,0	200,0	300,0
9. Створення та облаштування комунального сільськогосподарського ринку в селищі Любеч		150,0	100,0	250,0
10. Популяризація інвестиційних можливостей Любецької громади	15,0	15,0	15,0	45,0
11. Санація русла річки Дніпро, укріплення берега біля кордону України та Білорусі (перша черга)	0	0	10000,0	10000,0
12. Формування відповідального ставлення мешканців Любецької громади до збереження довкілля, використання лісових та водних ресурсів	1,0	9,0	15,0	25,0
13. Інвентаризація та визначення спеціалізації лісового потенціалу, що знаходиться в управлінні Любецької селищної ради		100,0	120,0	240,0
14. Інституалізація надання інформації про туристично-рекреаційні можливості Любецької громади	0	400,0	400,0	800,0
15. Брендінг Любецької територіальної громади та її старостинських округів	20,0	200,0	150,0	370,0
16. Розробка та встановлення системи туристичних вказівників на теренах громади		40,0	40,0	80,0

17. Просування розвитку зеленого туризму в Любецькій громаді		20,0	20,0	40,0
18. Ревіталізація центральної частини селища Любеч та впорядкування існуючих зон відпочинку на теренах Любецької об'єднаної територіальної громади	0	1100,0	2200,0	3300,0
19. Створення системи відео-спостереження біля об'єктів історико-культурної спадщини Любеча й в місцях соціальної комунікації мешканців селища та його гостей		350,0	250,0	600,0
20. Проведення щорічного спортивно-розважального фестивалю історичної реконструкції «Київська Русь – Любеч фест» Збільшення впізнаваності Любецької громади через підтримку розвитку турніру з єдиноборств «Добрина Никитич»		530,0	150,0	680,0
21. Реіновація та використання історико-культурної спадщини древнього Любача для розвитку територіальної громади		1000,0	2000,0	3000,0
22. Надання мешканцям Любецької громади мобільних мистецько-культурних послуг		2600,0	0	2600,0
23. Підтримка розвитку народних промислів на теренах Любецької громади		200,0	100,0	300,0
24. Придбання рециклера для комунального підприємства «Любецьке» Любецької селищної ради		1500,0	1000,0	2500,0
25. Забезпечення збору побутового сміття, його вивозу та переробки		1000,0	1500,0	2500,0
26. Енергоефективна реіновація Будинка культури Любецької громади	50,0	1350,0	550,0	1950,0
27. Підтримка розвитку комунального некомерційного неприбуткового підприємства Любецької селищної ради, що надає послуги з охорони здоров'я (первинний рівень) на теренах громади		200,0	300,0	500,0
28. Створення та облаштування територіального центру соціального обслуговування Любецької селищної ради		150,0	200,0	350,0
29. Реіновація дошкільної освіти в Любецькій громаді		250,0	250,0	500,0
30. Інформатизація навчального процесу в Любецькій опорній школі	500,0	500,0	100,0	1100,0
31. Розробка та запровадження факультативних курсів основ підприємництва та учнів старших класів Любецької громади		100,0	115,0	215,0
32. Запровадження концепції нового освітнього простору в позашкільній освіті та роботі з молоддю в Любецькій громаді		300,0	500,0	800,0
33. Капітальний ремонт дорожнього покриття доріг селища Любеч та сільських	200,0	8000,0	10000,0	18200,0

населених пунктів Любецької ОТГ				
34. Налагодження регулярного транспортного сполучення між населеними пунктами Любецької громади	300,0	1000,0	1300,0	2600,0
35. Реконструкція та будівництво централізованих водогонів в Любецькій об'єднаній територіальній громаді	150,0	1500,0	2000,0	3650,0
Створення системи екологічно безпечного водовідведення у придніпровській смузі селища Любеч	0	3750,0	0	3750,0
36. Реконструкція існуючих та будівництво нових мереж вуличного освітлення в населених пунктах Любецької об'єднаної територіальної громади	200,0	1000,0	2000,0	3200,0
37. Облаштування умов для заняття спортом у зимовий період для учнів та Любецької ЗЗСО І–ІІІ ст. та мешканців Любецької громади		1900,0	1500,0	3400,0
38. Поширення малої спортивної інфраструктури, спортивних майданчиків, на теренах Любецької громади	0	2500,0	2500,0	5000,0
39. Сприяння створенню громадських об'єднань у формі спортивних клубів в Любецькій громаді		50,0	50,0	100,0
40. Забезпечення функціонування українського інформаційного простору на українсько-білоруському прикордонному Подніпров'ї		1000,0	2000,0	3000,0
41. Створення системи протипожежної охорони та реагування на надзвичайні ситуації Любецької ОТГ		300,0	500,0	800,0
Загальна вартість	1466,00	37144,00	45415,00	84025,00

5. Джерела фінансування реалізації завдань

Основними джерелам фінансування реалізації Стратегії Любеча є власні надходження до бюджету громади, а також зовнішні джерела (в тому числі цільові субвенції, кредити). Джерелом отримання цільової субвенції можуть бути урядові програми, що реалізують за посередництвом Міністерства регіонального розвитку (державна інфраструктурна субвенція, ДФРР) та обласні інституції, що підтримують відповідні сфери (обласний бюджет). Державний бюджет – це:

- кошти державної інфраструктурної субвенції;
- субвенція на соціально-економічний розвиток;
- кошти ДФРР;
- секторальна бюджетна підтримка;
- інші державні субвенції на виконання інвестиційних програм.

Щодо першого випадку – ці кошти надаватимуться обмежений період (оприлюднений термін – п'ять років), причому очікується, що обсяги

Державної інфраструктурної субвенції поступово зменшуватимуться – разом із збільшення чисельності ОТГ.

Також очікується, що через кілька років так само зникне субвенція на соціально-економічний розвиток території. Натомість зазначені кошти концентруватимуться в ДФРР для стимулювання регіонального розвитку. Найближчими роками ДФРР буде одним із основних джерел фінансування діяльності Любецької громади, спрямованої на її розвиток.

Також очікується, що триватиме секторальна бюджетна підтримка України зі сторони ЄС – в рамках реалізації Угоди про асоціацію. Ймовірно збільшення коштів, що виділятимуться із бюджету ЄС та розподілятимуться на конкурсних засадах в Україні.

Відповідно законодавства України та змісту Стратегії Любецької громади ці кошти переважно використовуватимуться для:

Таблиця № 8. Зовнішні джерела фінансування

Операційні цілі	Державна інфраструктурна субвенція та державна субвенція на соціально-економічний розвиток	ДФРР та секторальна бюджетна підтримка	Міжнародна технічна допомога	Інші джерела
1.1. Посилення управлінського впливу громади на її розвиток		X	X	X
1.2. Стимулювання розвитку виробничої діяльності та бізнесу на теренах громади		X	X	X
1.3. Ефективне використання лісових та водних ресурсів в інтересах громади		X	X	X
2.1. Ефективне використання наявних та створення нових туристичних можливостей громади		X	X	X
2.2. Розвиток туристичної інфраструктури	X	X	X	X
2.3. Збереження та розвиток культурних традицій і локальної ідентичності мешканців громади			X	X
3.1. Покращення комунальних послуг та благоустрій населених пунктів	X	X	X	X
3.2. Забезпечення якісних медичних та соціальних послуг	X	X	X	X
3.3. Модернізація системи освіти	X	X	X	X
3.4. Розвиток інфраструктури	X	X	X	X
3.5. Розвиток масового спорту		X	X	X
3.6. Покращення безпеки життєдіяльності		X	X	X

Можливості обласного бюджету значно менші. Фактично, громада може розраховувати на кошти спеціального (але не загального) фонду обласного бюджету за двома напрямками:

- так звані екологічні кошти обласного бюджету (в Любецькій громаді є екологічні проблеми, які можна розв'язати виключно за їх допомогою, найбільша – санація русла Дніпра та природніх джерел води); це природоохоронний фонд;
- кошти для співфінансування реконструкції доріг місцевого значення.

Обсяг коштів обласного бюджету, на які претендуватиме громада, можуть збільшитися в разі заснування обласного конкурсу проектів місцевого розвитку. В такому разі Любецька громада братиме в них участь за напрямками, що визначені в Стратегії для державної інфраструктурної субвенції та ДФРР.

Надалі діятимуть програми, які фінансуються міжнародними інституціями, в тому числі – Радою Європи, Європейським Союзом, США, окремими країнами ЄС, Швейцарією, Канадою, Ізраїлем, приватними міжнародними фондами, іншими суб'єктами. Причому їх обсяг для України залишатиметься безпрецедентно великим. У зв'язку з цим дуже бажаною є співпраця з громадами країн ЄС для реалізації трьохсторонніх проектів. При цьому селищна рада надаватиме всю необхідну підтримку громадським організаціям, які ініціюватимуть та реалізовуватимуть проекти на території громади, що відповідають цілям та завданням її стратегії (включно з можливістю співфінансування).

З огляду на зазначене можлива співпраця з такими донорами (вибірково):

1. Програма U-LEAD з Європою: Програма для України з розширення прав і можливостей на місцевому рівні, підзвітності та розвитку. <http://tsnap.ulead.org.ua/>
2. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH підтримує Україну за дорученням Федерального уряду Німеччини з 1993 року. Пріоритетними напрямками німецько-української співпраці є: <https://www.giz.de/en/worldwide/32413.html>
3. Гранти від Європейської Комісії для країн Східного партнерства: <https://eap-csf.eu/4th-call-for-project-proposals-under-the-eap-csf-re-granting-scheme/>
4. Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні» – DESPRO http://despro.org.ua/news/news/?ELEMENT_ID=1838
5. Міжнародний фонд “Відродження”: <http://www.irf.ua/>
6. Проект USAID “Підтримка аграрного та сільського розвитку» <https://www.facebook.com/usaaid.ards/>
7. Міністерство закордонних справ Польщі – Польська допомога http://kijow.msz.gov.pl/uk/wspolpraca_dwustronna/polska_pomoc/

8. Міністерство закордонних справ Нідерландів, програма «Matra» (трансформація суспільства) <https://www.netherlandsandyou.nl/your-country-and-the-netherlands/ukraine/and-the-netherlands/matra-programme>
9. Фонд сприяння демократії Посольства США – програма малих грантів <https://ua.usembassy.gov/uk/education-culture-uk/democracy-grants-uk/>
10. Національний Фонд підтримки демократії (NED): <https://www.ned.org/apply-for-grant/ru/>

6. Припущення та ризики, рекомендації

Рамковими припущеннями для реалізації Стратегії розвитку Любецької ОТГ є:

- успішне запровадження в Україні низки реформ – як найбільш комплексної, тобто місцевого самоврядування, так і галузевих – освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення (зокрема – пенсійної), земельних відносин, публічних закупівель та інших;
- неухильне дотримання державою своїх зобов'язань, задекларованих на початку реформ, насамперед, уникнення спокуси нового перерозподілу бюджетних коштів, цього разу на користь державного бюджету, або ж передача ОТГ нових повноважень не забезпечених фінансовими ресурсами;
- не надання існуючим місцевим державним адміністраціям нових функцій стосовно ОТГ; надання майбутній префектурам виключно контрольних функцій щодо реформованих громад та розв'язання суперечок що виникатимуть виключно в судовому порядку;
- поборювання відвертого та брутального втручання великого бізнесу та не обумовленого законодавством адміністративного ресурсу в діяльність ОТГ, блокування подібних намірів;
- щонайменше уникнення загострення військових дій на сході України та збереження відносного спокою на контрольованій українською владою території держави та на державному україно-російському кордоні;
- результати президентських та парламентських виборів будуть сприятливими для продовження реформи місцевого самоврядування;
- масована підтримка реформ в Україні зі сторони її союзників триватиме, її обсяги та доступність коштів міжнародних донорів залишатимуться великими;
- доступність та прозорість отримання (в тому числі, на конкурсних засадах) обіцяних державою коштів на розвиток ОТГ.

Любецька громада може брати участь розробці міжнародних проектів, особливо щодо збереження та використання історико-культурної спадщини. Робимо припущення, що вже перший вдалий досвід дуже суттєво вплине на пріоритети діяльності громади та її наступні рішення щодо концентрації сил та ресурсів.

Разом із тим варто врахувати попередній (вдалий та не дуже) досвід розробки та реалізації програм соціально-економічного розвитку Любецької громади. Вони склалися значною мірою формально, більше для звітності, ніж як дієвий інструмент розвитку. Ступінь виконання зазначених документів залишав бажати кращого. Певне виключення становила програма 2018 р., що містила низку завдань, зорієнтованих на отримання державної інфраструктурної субвенції. На нашу думку так ставалося тому що:

- кожного разу йшлося про документ, що складався фахівцями селищної ради без участі громадськості, обговорення фактично не проводилося, результат, переважно, лише доводився до відома мешканців громади;
- ступінь виконання програми соціально-економічного в жодному разі не був критерієм успішності діяльності його розробників та виконавців, що не сприяло якості їхньої розробки;
- програма соціально-економічного розвитку як документ розглядалася доволі утилітарно – скоріше як елемент процедури, ніж реального планування;
- в країні відбулися драматичні революційні події, що змінили стратегічний вектор розвитку країни та суттєво вплинуло на пріоритети розвитку місцевого самоврядування.

Тому тепер для реалізації нової Стратегії дуже важливо залучити старост, бізнес, громадськість. Серед останньої – як формалізовані та зареєстровані організації, так і неформальні, але впливові групи та, засоби масової інформації, блогери. Це дозволить створити навколо Стратегії приязну суспільну атмосферу, а в ідеалі – об'єднати навколо неї найбільш активних мешканців громади незалежно від їхніх переконань, партійної, релігійної чи будь-якої іншої приналежності, які щиро прагнуть її розвитку та успіху та готові докладати власних зусиль, вести за собою земляків. Тобто Стратегія має стати для нової громади інтегруючим чинником, а також – провідником. Саме тому важливий не лише її текст, а спосіб розробки й реалізації. Вони рівноцінні.

Такий підхід означає, що це не може бути документ, який існує у первісному варіанті весь відведений йому час – Стратегії не уникнути щорічних змін саме через плинність інтересів місцевих мешканців та виникнення нових проектних ідей (які мають відповідати цілям документу). Вочевидь, їх треба розглядати відповідно до схваленої процедури та вносити до Плану заходів із реалізації нові проектні ідеї та технічні завдання до них. Але робити таке не часто – не більше, ніж двічі на рік.

Також важливо, аби Стратегія стала об'єднуючим чинником для суб'єктів господарювання всіх форм власності – державної, комунальної, приватної (в тому числі місцевих підприємців та фермерів), адже вона спрямована на забезпечення сприятливих умов для їхньої діяльності. Власне, реалізація стратегії передбачає об'єднання всіх зацікавлених сторін в їхніх же інтересах.

Основні ризики, пов'язані з реалізацією Стратегії, включають:

- переважна більшість мешканців громади вперше мають справу з документом, до створення та реалізації якого їм було запропоновано долучитися; відповідно бракує досвіду та розуміння яким чином можна реалізовувати стратегії, самим долучатися до цього, контролювати дії місцевої влади, здобувати додаткові кошти, подавати пропозиції щодо внесення змін та ін.;
- серед мешканців громади відчутна нестача звички правового просування своїх інтересів та громадянської активності, організованої волонтерської праці на користь громади, зокрема, участі в реалізації місцевих ініціатив;
- збереження перетинання повноважень між райдержадміністрацією та виконкомом ради громади, що веде до дублювання функцій та непорозумінь із районною ланкою влади;
- мала чисельність громади на тлі значної території ускладнюватиме її управління та можливості для маневрування ресурсами;
- формування території громади не є завершеним, відповідно всі фактори впливу та проблеми не можуть бути враховані;
- брак галузевих фахівців та попереднього досвіду адміністрування територією, а також небаченими досі ресурсами;
- очікування значної частини мешканців нової громади надшвидких ефектів від самого факту;
- брак відчуття спільності інтересів серед мешканців громади, недовіра та взаємне поборювання місцевих груп впливів;
- внутрішній дисонанс мешканців громади між умовами що швидко змінюються та їхнім попереднім досвідом, прагнення розв'язувати проблеми у звичний (застарілий та неефективний) спосіб;
- постійне балансування на межі дозволеного та необхідність ухвалення рішень, що не завжди однозначно врегульовані в законодавстві України;
- безпрецедентні можливості зовнішніх контактів на тлі браку досвіду спілкування з потенційними донорами та інвесторами;
- тенденція до замулення русла Дніпра та підмивання її берега.

У зв'язку з зазначеним рекомендуємо:

- докласти значних зусиль для формування локальної ідентичності, створення територіальної спільноти та збільшення її громадянської активності;
- використовувати всі наявні можливості для збільшення власних надходжень до бюджету, для чого працювати із платниками податків, створювати преференції для потенційних зовнішніх інвесторів та гарарунтувати безпеку їхнього бізнесу;
- докласти зусиль для розвитку туристичної складової економіки Любецької громади, а саме: зеленого, рекреаційного, родієвого, культурного, активного, зокрема:

- заключити угоду з Чернігівською обласною радою щодо розвитку ІАМК «Древній Любеч»;
- створити централізовану мережу вело-маршрутів на теренах громади з пунктом прокату, СТО та благоустроєм місць паркування;
- започаткувати щорічні фестивалі ягід, фруктів, грибів, рибальства, використовуючи для цього традиційні заняття мешканців громади, але в туристичній площині;
- надати мешканцям громади консультативно-методичну допомогу для розвитку зеленого туризму;
- створити (або надати сприяння) екологічний готель (готелі), бажано – біля Дніпра;
- розвивати подієвий туризм – можливо, як відгалуження щорічного фестивалю «Київська Русь»;
- оформляти громадські місця (в тому числі – транспортні зупинки) креативно, вони мають пропагувати місцеві особливості;
- розробити та просувати бренд громади, забезпечити його візуалізацію в єдиному стилі;
- розгорнути систему туристичних вказівників (включно з об'єктами відпочинку) на теренах громади;
- під час надання туристичних послуг зробити наголос на їхній високій якості, виключній надійності та оригінальності (а не на ціні, яка не обов'язково має бути малою);
- докласти зусиль, аби створити на теренах громади відчуття безпеки як для її мешканців, так і гостей;
- працювати з міжнародними донорами професійно, що передбачає створення профільного структурного підрозділу (сектору) та залучення (підготовку) фахівців із проектного менеджменту;
- докласти зусиль для збереження привабливого для проживання природного середовища, насамперед, довколишніх лісів, річок та озер;
- звернути зусилля на розвиток сфери відпочинку та спорту, створюючи для цього необхідну сучасну інфраструктуру;
- разом із громадами-сусідами, містом обласного значення Славутич ініціювати та брати участь у проектах міжмуніципального співробітництва;
- максимально скористатися досвідом громад з інших регіонів та закордонним, для чого розширяти зовнішні контакти, навчати працівників апарату новим методам управління.

V. СИСТЕМА ВПРОВАДЖЕННЯ ТА МОНІТОРИНГУ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ, АКТУАЛІЗАЦІЇ ЇЇ ЗМІСТУ

Ефективність впровадження Стратегії значною мірою залежатиме від наступної відповідальності та послідовності Любецької селищної ради, її виконкому, наполегливості представників робочої групи та зацікавлених сторін, усіх небайдужих, хто матиме нагоду та бажання взяти участь у досягненні сформульованого бачення майбутнього територіальної громади. При цьому роль ініціатора, координатора впровадження, моніторингу та оцінки бере на себе сама громада – через власні виборні органи.

Селищний голова особисто та через призначених фахівців відповідає за формальну організацію, підготовку стратегії та її реалізацію. Мета його дій:

- створення сприятливого клімату навколо стратегії та пошук прихильників її реалізації;
- переказ настроїв та думок мешканців, різноманітних соціальних середовищ та груп інтересів, втручання в ситуаціях, коли необхідно внести зміни до стратегії.

Для забезпечення відповідальності за впровадження стратегії створюється система моніторингу його впровадження. Вона включає:

- Комітет із управління впровадження Стратегії (із застосуванням гендерного підходу та з врахуванням представництва людей із особливими потребами; він включає представників органів місцевого самоврядування, бізнесу та громадськості, зокрема, фермерів, молоді, журналістів, пенсіонерів – так, аби були відображені інтереси різних соціальних груп; за окремим рішенням сесії міської ради ці функції можна покласти на одну з її комісій – із залученням представників вище зазначених зацікавлених сторін); Комітет відповідає за забезпечення актуальності та реалістичності стратегічних і операційних цілей та за їх досягнення, його засідання проводяться не рідше двох разів на рік, частіше – за потребою;
- Положення про систему моніторингу виконання Стратегії;
- систему індикаторів (результатів) виконання Стратегії (зміни «ландшафту»); індикатори відображають ефективність виконання конкретних завдань та засвідчують їх відповідність цілям Стратегії.

Моніторинг Стратегії здійснюється протягом усього періоду її впровадження. Рух за стратегічними напрямками забезпечується виконанням завдань (проектів) за таким алгоритмом:

Моніторинг та оцінка здійснюються на основі систематичного збору інформації про стан реалізації запланованих завдань та цілей у ситуації що змінюється. Збирання даних та систематичний їх аналіз має на меті оцінити:

- відповідність до визначеного часу реалізації;
- ступінь реалізації закладених у документі продуктів та, водночас, досягнутих таким чином результатів;
- запровадження змін до завдань у зв'язку зі змінами соціально-економічних умов.

Базову інформацію, що необхідна для визначення результатів виконання завдань, містить План заходів із реалізації Стратегії (ПЗР). Він приймається тричі:

- на два з половиною роки (2018–2020);
- на три роки (2021–2023);
- на чотири роки (2023 – 2027)

Система індикаторів відображена у тексті Стратегії. Її зміст, зокрема, передбачає визначення очікуваних результатів, що мають якісний характер. Останні оцінюються за доступними джерелами інформації та шляхом соціологічних і експертних досліджень. Для цього в громаді запроваджується щорічне соціологічне дослідження якості життя на її теренах (орієнтовний час проведення – листопад). Експертні дослідження (певні впливові цільові групи – підприємці, вчителі, фермери, молодь, пенсіонери та ін.) проводяться за потребою, як правило, в разі виникнення потреби внесення тих чи інших змін до тексту Стратегії.

Кількість індикаторів для оцінки досягнення цілей становить від 1 до 3. Для кожного показника визначені такі характеристики: показники результатів, значення індикатора, показники продукту, поточне значення індикатора.

Цикл зустрічей Комітету з управління впровадженням Стратегії – це робота принаймні двічі на рік:

- у березні або квітні під час оцінки реалізації Стратегії за попередній рік;
- у серпні або вересні під час збирання нових пропозицій щодо проектів реалізації Стратегії.

В результаті роботи Комітету напрацьовується аналітичний документ, що спирається на звітні матеріали, підготовлені відповідальними структурними підрозділами міськвиконкому (через визначеного рішенням міського голови координатора). Для цього використовуватиметься стандартна форма звіту.

Основний принцип оновлення Стратегії – діяльність відповідно до процесів першої редакції документу, що підготовлена на основі широкої участі мешканців громади. Скажімо, жоден із видів діяльності, що має здійснюватися відповідно до зазначеної редакції, не може бути виключений з наступної.

Іншим важливим принципом є акцент на аналізі змін і стану реалізації Стратегії розвитку громади, також уміння робити висновки та вносити корективи. Це робить можливим впевненість у встановлених пріоритетах або в добре продуманих рішеннях, що спрямовані на зміни. Крім того, це тягне за собою усунення випадковості проєктів.

В роботі з підготовки Стратегії особлива увага зверталася на усвідомленні того, що щорічне узгодження з соціальними партнерами пріоритетів дозволяє представити пропозиції щодо проєктів від усіх бажаючих взяти участь у реалізації Стратегії. Участь соціальних партнерів дозволить враховувати під час внесення змін до Стратегії волю, ідеї та інтереси груп, які є представницькими для територіальної спільноти.

Кількість показників у Стратегії оптимізована – аби не зменшувати можливості управління, але водночас мати можливості для об'єктивного оцінювання. Причому вони спираються на переважно місцеві джерела: дані досліджень, звіти виконкому, інформацію місцевих органів державної влади, територіальних органів центральних органів державної влади (насамперед, казначейської служби, податкової, Пенсійного фонду), звіти суб'єктів господарювання, матеріали в ЗМІ, Інтернет-ресурсах, зокрема – соціальних мережах. За можливості отримана інформація співставлятиметься з даними державної статистики. Це дає можливість порівнювати локальні показники громади із загальнодержавними та міжнародними. Разом із тим Стратегія передбачає появу власної, муніципальної статистики, яка за своєю методикою спиратиметься на кращі зразки земської статистики Чернігівщини.

Важливим індикатором є врахування в процесі розробки щорічного бюджету технічних завдань проєктів Стратегії, а також формування на основі Стратегії інвестиційних програм та проєктів регіонального й місцевого розвитку, зокрема – планів (програм) соціально-економічного розвитку та галузевих програм. Проєкти, включені до Стратегії відповідно до визначених завдань, користуватимуться пріоритетним правом на фінансування за рахунок бюджетних коштів. Зміни до Стратегії вноситимуться за результатами моніторингу її впровадження на основі запропонованих індикаторів. Процедура внесення змін сесією міської ради аналогічна процедурі ухвалення Стратегії. Моніторинг здійснюватиметься публічно – щорічно його результати оприлюднюватимуться на громадських слуханнях мешканців громади, висвітлюватимуться у медіа-ресурсах.

Засади оновлення Стратегії за щорічним циклом виглядатимуть так:

<i>Засади оновлення Стратегії за щорічним циклом</i>			
ФАЗА I	ФАЗА II	ФАЗА III	ФАЗА IV
Оцінка стану соціально-економічного розвитку громади та реалізації Стратегії розвитку	Ідентифікація ключових проблем та ідентифікація пріоритетів	Збирання нових проектних пропозицій, їх відбір та кваліфікація	Підготовка та ухвалення проекту Плану заходів із реалізації Стратегії розвитку громади (2020 та 2023 рр.)
Доповідь, що описує актуальну ситуацію в економіці та соціальній сфері – за всіма напрямками життя громади. Зазначення змін відносно попередньої редакції доповіді (попереднього року). Інформація про стан реалізації Стратегії та про зміни до переліку проектних ідей, які необхідно внести	Оцінка реалізації Стратегії за попередній рік Оцінка даних, що впливають із доповіді: зазначення тенденцій та відхилень, SWOT-аналіз. Ідентифікація ключових проблем. Внесення змін до індикаторів реалізації Стратегії	Збирання нових проектних пропозицій з реалізації Стратегії – за спеціальними формулярами, що застосовуються в Стратегії Оцінка, відбір і кваліфікація відповідності проектів цілям Стратегії Відбір проектних пропозицій, що можуть бути внесені у вигляді технічних завдань до Стратегії Оголошення списку зазначених проектів	Опрацювання проекту програми (плану) соціально-економічного розвитку (або змін до нього) на предмет внесення до нього заходів із реалізації Стратегії громади, представлення його для оцінки вибраним спільнотам. Презентація нового плану (програми) соціально-економічного розвитку для прийняття рішення селищною радою
Березень	квітень	серпень – вересень	Листопад

VI. КАТАЛОГ ТЕХНІЧНИХ ЗАВДАНЬ ТА ПРОЕКТІВ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ НА 2018–2020 РОКИ

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.1.1. Розвиток адміністративної спроможності громади, надання адміністративних послуг			
Назва проекту:	Створення та підтримка діяльності Центру надання адміністративних послуг Любецької громади			
Цілі проекту:	Створення умов, необхідних для якісного надання адміністративних послуг Розширення переліку адміністративних послуг, що надаються на теренах Любецької громади			
Територія впливу проекту:	Любецька територіальна громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 4 тис. мешканців Любецької громади			
Стислий опис проекту:	Нині адміністративні послуги на теренах Любецької громади надаються безпосередньо її виконкомом. Це ускладнює процедури, погіршує якість, обмежує кількість послуг, призводить до перевитрат часу та зусиль. Для того, аби змінити ситуацію, в проекті пропонується створити у складі виконкому ради громади окремий відділ – Центр надання адміністративних послуг та облаштувати для його роботи окреме адміністративне приміщення – на базі існуючого. Для цього громада має намір переобладнати його за принципом відкритого простору, а також поділу на фрон-офіс та бек-офіс. Передбачається, що ЦНАП надаватиме адміністративні послуги як відповідно до власних повноважень, так і територіальних органів міністерств та відомств – відповідно до укладених угод.			
Очікувані результати:	Буде здано в експлуатацію та оснащено сучасне приміщення ЦНАПу. В повному обсязі буде забезпечено забезпечити виконання основних вимог Закону України «Про адміністративні послуги», підзаконних нормативно-правових актів			
Ключові заходи проекту:	Розробка проекту реконструкції існуючого приміщення для розміщення там ЦНАПу, його ПКД, проходження експертизи. Проведення процедур публічних закупівель. Здійснення будівельних робіт. Утворення структурного підрозділу виконкому – ЦНАПу. Навчання, стажування персоналу ЦНАПу. Проведення роз'яснювальної кампанії серед мешканців громади щодо нових можливостей надання адміністративних послуг, висвітлення в ЗМІ. Закупка та монтаж необхідного обладнання. Тестування послуг ЦНАПу. Публічне відкриття ЦНАПу.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	1000,00	1000,00	2000,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, ДФРР, МТД.			
Ключові потенційні учасники проекту:	Селищна рада, територіальні органи міністерств та інших центральних органів виконавчої влади (суб'єкти надання адміністративних послуг), причетні установи та організації.			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.1.2. Розробка генеральних планів, зонінгу населених пунктів, просторового планування громади
Назва проекту:	Розроблення містобудівної документації селища Любеч та сільських населених пунктів Любецької ОТГ
Цілі проекту:	Збільшення кількості забудовників та інвестицій на теренах Любецької громади Забезпечення ефективного перспективного планування розвитку громади, раціонального використання земельних ресурсів, створення повноцінного життєвого середовища для громадян та умов для сталого економічного та соціального розвитку об'єднаної громади.
Територія впливу проекту:	Селище міського типу Любеч та 21 сільських населених пункта Любецької ОТГ: с. Мокрі Велічки, с.Кукарі, с.Гірки, с.Млинівка, с.Павлівка, с.Маньки, с.Довгуни, с.Коробки, с.Пищики, с.Голубівка, с.Шумани, с.Духанки, с.Т.Шевченка, с.Корольча, с.Вертеча, с. Смолигівка, с.Скитьки, с.Березівка, с.Розсудів, с. Клонів, н.п.Тулія
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	3850 мешканців громади
Стислий опис проекту:	Діючий генеральний план селища Любеч відсутній. Для повноцінного функціонування громади має бути проведено значні інфраструктурні зміни, які неможливі без наявної містобудівної документації. Водночас власні ресурсні можливості Любецької ОТГ недостатні для її реалізації в осяжному майбутньому. Тому передбачається поетапна реалізація проекту із розробка нових генеральних планів громади, починаючи від найбільших та тих, де виявлений інтерес потенційних інвесторів.
Очікувані результати:	Будуть розроблені генеральні плани для всіх населених пунктів громади Буде впорядкована система землекористування в населених пунктах об'єднаної територіальної громади:
Ключові заходи проекту:	- Оприлюднення рішення про розроблення містобудівної документації або внесення змін до неї. - Визначення в установленому законом порядку розробника містобудівної документації або внесення змін до неї та укладання договору з урахуванням положень законодавства про здійснення публічних закупівель. - Складання разом із розробником та затвердження проекту завдання на розроблення містобудівної документації або внесення змін до неї. - Надання розробнику вихідних даних, а також вимог щодо розміщення об'єктів державного й регіонального значення або доручення щодо їх збирання. - Фінансування розроблення містобудівної документації або внесення змін до неї відповідно до укладеного договору. - Проведення топографічної зйомки території населених пунктів; - Надання розробнику оновленої картографічної основи, складеної відповідно до вимог законодавства. - Виконання робіт з врахуванням набору профільних геопросторових даних в єдиній системі класифікації та кодування об'єктів будівництва для формування бази даних містобудівного кадастру. - Здійснення контролю за розробленням або внесенням змін до

	містобудівної документації. - Узгодження проекту містобудівної документації з органами місцевого самоврядування, що представляють інтереси суміжних територіальних громад, в частині врегулювання питань щодо територій спільних інтересів. - Проведення громадських слухань щодо погодження проекту генерального плану села і плану зонування території. - Розгляд проекту містобудівної документації архітектурно-містобудівною радою. - Подання проекту містобудівної документації з планування територій на регіональному рівні експертній організації для проведення експертизи. - Подання на затвердження завершеного проекту містобудівної документації на сесійному засіданні Любецької міської ради.			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	1500,0	800,0	2300,0
Джерела фінансування:	Кошти ДФРР; державний бюджет.			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецької селищна рада			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.1.3. Розвиток електронного врядування			
Назва проекту:	Інформатизація системи управління Любецької громади			
Цілі проекту:	Підвищення якості надання адміністративних послуг Любецькою селищною радою Створення системи електронного управління в Любецькій громаді			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 4 тис. мешканців громади та сусідніх сільських рад			
Стислий опис проекту:	Управління Любецькою громадою здійснюється на основі переважно традиційних засобів із використанням елементів інформаційних технологій. Це постійно породжує дисонанси, що негативно впливають на ефективність управління, якість управлінських послуг що надаються, на комунікацію влади та громадськості, особливо – у випадку спілкування зі старостинськими округами. Проект спрямований на розв'язання зазначеної проблеми. Він передбачає закупівлю обладнання, необхідного для швидкого Інтернету та встановлення програмного забезпечення, відповідне облаштування робочих місць, а також навчання працівників виконкому ради. Проводитиметься інформаційна кампанія з роз'ясненнями можливостей електронної системи, а також поширенням точок безкоштовного wi-fi доступу в місцях соціальної комунікації			
Очікувані результати:	Створення нового зручного та оперативного каналу комунікації селищної ради та громадськості, бізнесу Автоматизація та оптимізація управлінських процесів, прискорення прийняття рішень Частина адміністративних послуг надаватиметься через Інтернет – у відповідь на електронні звернення громадян			
Ключові заходи проекту:	Створення робочої групи проекту, повідомлення про початок його реалізації та проведення консультацій із громадськості на предмет вивчення її побажань до майбутньої системи Проведення публічних закупівель, придбання серверу та іншого електронного обладнання та програмного забезпечення для міської ради та старостинських округів Облаштування робочих місць штатних працівників виконкому (включно із ЦНАПом, старостами та діловодами) обладнанням, необхідним для здійснення електронного документообігу Навчання штатного персоналу Створення нового сайту селищної ради з розширеним переліком функцій Обладнання місць соціальної комунікації точками вільного доступу до Інтернету Проведення інформаційної кампанії серед мешканців громади щодо нових можливостей отримати адміністративні послуги дистанційно			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	10,00	250,00	150,00	410,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, МТД			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, громадські організації			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.1.4. Підтримка місцевих ініціатив та діяльності громадських організацій мешканців громади			
Назва проекту:	Міні-грантінг для місцевих ініціатив мешканців Любецької громади			
Цілі проекту:	Залучення мешканців громади до її розвитку Розв'язання низки локальних проблем на теренах громади за допомогою підвищення рівня громадської активності			
Територія впливу проекту:	Вся територія Любецької громади			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	3850 мешканця громади			
Стислий опис проекту:	Багато проблем, що створюють негативне відношення людей у громаді до життя створене їхньою ж бездіяльністю або ж споживацькими настроями. При цьому кожен вважає когось іншого винуватим в ситуації що склалося. Розв'язати цю проблему можна за допомогою поміркованих ресурсів та громадської активності. Для цього пропонується застосувати випробуваний спосіб – підтримка селищною радою місцевих ініціатив із обов'язковим проходженням конкурсної процедури та наступним власним внеском. Це допоможе виявити неформальних лідерів, насамперед, серед молоді та пенсіонерів, та додасть аргументів для їхньої активності та авторитету серед земляків. Зрештою, така практика сприятиме формуванню громадської відповідальності, стане механізмом саморегуляції суспільства та сприятиме розвитку громади в цілому.			
Очікувані результати:	Збільшення відсотку мешканців, безпосередньо залучених до громадських справ та розв'язання нагальних проблем Самоорганізація населення в групи за інтересами – кластеризація громади (пенсіонери, школярі, молодь, власники корів, пасічники та ін.) Виникнення нових громадських організацій та органів самоорганізації населення Розв'язання низки локальних проблем, насамперед – на теренах старостинських округів			
Ключові заходи проекту:	Підготовка положення про міні-грантінг (конкурс) громади, його громадське обговорення Внесення змін до сайту Любецької селищної ради, що передбачатимуть можливість голосування її мешканців Формування експертної комісії з оцінки наданих пропозицій Розробка апікаційних форм для міні-грантіngu Оголошення конкурсу місцевих ініціатив, його роз'яснення Відбір проектів-переможців Реалізація проектів-переможців Узагальнення отриманого досвіду, проведення публічного звіту			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	50,0	100,0	150,0
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, приватні кошти			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада; громадські об'єднання. Локальні ініціативні групи			

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.1.5. Підготовка кадрів для громади			
Назва проекту:	Створення та підтримка діяльності Школи місцевого самоврядування Любецької громади			
Цілі проекту:	Підвищення ефективності управління Любецької громадою Набуття штатними працівниками виконкому ради Любецької селищної ради та її депутатами знань та вмінь, необхідних для розвитку території громади			
Територія впливу проекту:	Любецька територіальна громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 4 тис. мешканців громади			
Стислий опис проекту:	Після ліквідації Любецького району на теренах нинішньої ОТГ не існувало управління більшими адміністративно-територіальними одиницями. Це призвело до вимивання кадрів, а ті, що залишалися, не отримували необхідних управлінських знань, навиків та вмінь. В результаті виникли значні проблеми під час формування штату нового виконкому – необхідних фахівців або не було, або рівень їх знань був недостатнім для виконання нових функцій. Це серйозний виклик для громади, адже йдеться про її спроможність виконувати визначені законодавством функції та забезпечувати розвиток території. Для його подолання пропонується створити Школу місцевого самоврядування Любецької громади як систему постійного підвищення рівня професійної компетентності штатних працівників виконкому ради громади, навчання депутатів, а також громадських активістів.			
Очікувані результати:	Підвищиться ефективність впливу селищної ради та її виконкому на розвиток території громади Три чверті депутатів Любецької селищної ради та всі штатні працівники виконкому ради громади пройдуть отримують знання, мінімально необхідні їм для здійснення своїх повноважень			
Ключові заходи проекту:	Вивчення потреб потенційних учасників Школи місцевого самоврядування Любецької громади Розробка програми її діяльності Добір фахівців-практиків для викладання в Школі Підготовка методичних та дидактичних матеріалів для Школи Формування навчальної групи Реалізація низки навчальних заходів, включно з виїзними – для ознайомлення з управлінським досвідом інших громад Проведення щорічної ярмарки ідей – за результатами роботи школи			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	100	120	220
Джерела фінансування:	селищний бюджет, МТД			
Ключові потенційні учасники проекту:	Громадські об'єднання.			

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.2.1. Підтримка розвитку сільськогосподарської кооперації.			
Назва проекту:	Створення сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу зі збору та первинної переробки молока в Любецькій об'єднаній територіальній громаді			
Цілі проекту:	- Підвищення конкурентоздатності на ринку молочної продукції дрібних селянських домогосподарств - Об'єднання селянських господарств Любецької громади для формування товарних партій молочної продукції			
Територія впливу проекту:	Сільські території Любецької об'єднаній територіальній громаді			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Понад 3000 жителів сільських територій громади			
Стислий опис проекту:	Для власників особистих селянських господарств сільських населених пунктів громади молоко є одним із головних джерел доходів. Проте, селяни зустрічаються з труднощами під час збуту своєї продукції: вони отримують низьку ціну, або – не маючи каналу збуту, використовують значну частину молока для годівлі домашньої худоби. Тобто відсутня система, яка б дозволяла місцевим жителям збувати продукцію на справедливих умовах, чи навіть переробляти. Тому проектом пропонується створення молочарських обслуговуючих кооперативів, встановлення обладнання для зберігання молока, налагодження збуту молока. Така ж сама ситуація з вирощуванням грибів, малини, полуниці, горіхів.			
Очікувані результати:	- Утворення на теренах Любецької громади одного (пілотного) сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу із збору та первинної переробки молочної продукції. - Збільшення доходів дрібних селянських домогосподарств. - Збільшення поголів'я ВРХ. - Покращення стану пасовищ.			
Ключові заходи проекту:	- Проведення інформаційної кампанії із роз'ясненнями переваг сільськогосподарського обслуговуючого кооперативу. - Створення ініціативної групи зі створення СОКу, визначення умов участі. - Державна реєстрація кооперативу. - Придбання обладнання для СОКу. - Сертифікація молочної продукції. - Укладання договорів на постачання молочних товарів.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	1000,00	1000,00	2000,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, ДФРР, кошти членів кооперативів.			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька ОТГ, члени кооперативів.			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.2.2. Сприяння розвитку рибальства			
Назва проекту:	Підтримка розвитку любительського та спортивного рибальства на території Любецької громади			
Цілі проекту:	Легалізація рибальства в Любецькій громаді, що супроводжуватиметься збільшенням його обсягів Забезпеченості сприятливих умов для законного рибальства в Любецькій громаді, просування його популярності			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	3 тис. рибалок – мешканців Любецької громади та її гостей			
Стислий опис проекту:	Любеч та його округа – популярне місце для одноосібного рибальства. Воно не має промислового значення, але доволі масове, є додатковою можливістю заробітку, а також помітною складовою іміджу громади. Значна частина рибалок – приїзджі. Вони зупиняються або в наметах, або в приватних садибах. З огляду на брак сфери сервісу та легалізованих «зелених садиб» ця частина економіки розвивається стихійно, в «сірій» зоні. Це консервує можливості рибальства на території громади. Аби змінити ситуацію, реалізовуватиметься проект, спрямований на підтримку одноосібного рибальства. Він передбачатиме оцінку наявних водних ресурсів та існуючих загроз, проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії щодо використання рибних ресурсів, сприяння їх збільшенню, облаштування комфортного для рибалок середовища, низку контрольних заходів, а також промоційний – організацію фестивалю.			
Очікувані результати:	Збільшення чисельності рибалок, що відвідають Любецьку громаду. Легалізація сфери рибальства, зменшення фактів браконьєрства. Збільшення доходів до селищного бюджету від пов'язаних із рибальством послуг.			
Ключові заходи проекту:	- Оцінка наявних рибних ресурсів та існуючих загроз. - Проведення інформаційної роботи серед населення громади та її гостей із роз'ясненнями вимог до цивілізованого природокористування (зокрема, проти використання сіток) та попередженням про наслідки в разі порушення. - Заключення договорів щодо штучного розселення водної фауни. - Облаштування громадських зон відпочинку для рибалок та інших природокористувачів, вивезення з них сміття. - Заснування та облаштування комунальної рибальської бази «Малуша» – включно з пунктом прокату рибальського спорядження (насамперед, човнів), а також закупівлі риби. - Організація перевірки сертифікатів походження риби (в разі її продажу на теренах громади). - Проведення на Дніпрі фестивалю рибалок – 27 червня, на Всесвітній день рибальства.			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	20,00	100,00	120,00	240,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, ДФРР, МТД, кошти членів кооперативів.			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, Державне агентство рибного господарства, Державна прикордонна служба, громадські організації рибалок			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.2.3. Підтримка розвитку малого та середнього бізнесу			
Назва проекту	Створення в Любецькій громаді системи «єдиного вікна» для потенційних інвесторів			
Цілі проекту	Збільшення інвестицій до Любецької громади Зменшення часу, необхідного для проходження дозвільних процедур для інвестора			
Територія впливу проекту	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигоди	3850 мешканців Любецької громади			
Стислий опис проекту	Проблемою для інвесторів є довготривала процедура отримання дозволів, погоджень для підготовки і реалізації інвестиційних проектів. Існуючий в Україні порядок потребує суттєвого покращення. Частково це можна зробити на місцевому рівні за допомогою оптимізації управлінських процесів. Для цього необхідно провести належний аналіз існуючої ситуації, виробити пропозиції щодо її покращення, погодити з зацікавленими установами і затвердити на місцевому рівні (погодивши на обласному) порядок підготовки інвестиційних проектів за принципом «єдиного інвестиційного вікна»			
Очікувані результати	Створено зручну для інвестора систему «єдине інвестиційне вікно» Між державними установами узгоджено порядок проходження дозвільних процедур інвесторами Поліпшено інвестиційний клімат			
Ключові заходи проекту	Вивчення існуючої ситуації щодо інвесторами дозвільних процедур Збір і аналіз пропозицій від органів, які здійснюють дозвільно-погоджувальні функції Підготовка пропозицій щодо оптимізації проходження інвестором дозвільних процедур Розроблення, погодження і затвердження порядку підготовки інвестиційних проектів за принципом «єдиного інвестиційного вікна» Створення умов для належного забезпечення роботи установи, відповідальної за надання послуг за принципом «єдиного інвестиційного вікна» Проведення інформаційної кампанії з просування можливостей «інвестиційного вікна»			
Період здійснення	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Всього
	0	100	200	300
Джерела фінансування	Селищний різних рівнів, кошти МТД, інші джерела фінансування не заборонені законодавством			
Ключові потенційні учасники проекту	Любецька селищна рада, Чернігівська обласна рада, Чернігівська облдержадміністрація, територіальні органи центральних органів державної влади, громадські організації та Асоціації підприємців			
Інше				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.2.4. Створення умов для дрібнооптової торгівлі на теренах громади			
Назва проекту	Створення та облаштування комунального сільськогосподарського ринку в селищі Любеч			
Цілі проекту	Збільшення обсягів продажу сільгосптоварів на теренах Любецької громади Надати мешканцям Любецької громади можливість легально та з дотриманням санітарних норм тогували вianoю продукцією в її адміністративному центрі			
Територія впливу проекту	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигоди	3850 мешканців Любецької громади			
Стислий опис проекту	Нині в адміністративному центрі Любецької громади немає облаштованого та легального ринку, де б можна було продавати вирощену власноруч сільгосппродукцію. Є стихійний базар, який не забезпечує потреб мешканців в торгівлі, до того ж там відсутній санітарний контроль, що становить потенційну небезпеку здоров'ю любеччан. Аби усунути зазначену проблему передбачається відвести під майбутній ринок ділянку та облаштувати її відповідно до вимог, що висуваються до такого роду об'єктів. До цієї роботи планується залучити також місцевих підприємців. Обслуговувати комунальний ринок буде комунальне підприємство «Любецьке»			
Очікувані результати	Працюючий комунальний ринок, який задовольняє потреби в торгівлі сільгосптоварами та гарантує їхню безпечність Збільшення обсягів продажу сільгосптоварів та урізноманітнення їх асортименту на теренах Любецької громади			
Ключові заходи проекту	Проведення громадських консультацій щодо відведення ділянки землі під майбутній ринок. Здійснення землевідведення, планування території. Облаштування території ринку, створення умов для торгівлі (торгівельні місця, огорожа, підведення води, встановлення смітників та ін.). Публічне відкриття комунального ринку, підготовка та розміщення матеріалів про події в інформаційних ресурсах.			
Період здійснення	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Всього
	0	150,00	100,00	250,00
Джерела фінансування	Селищний бюджет, приватні кошти			
Ключові потенційні учасники проекту	Селищна рада, комунальне підприємство «Любецьке», приватні підприємці			
Інше				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.2.5. Розробка та просування інвестиційних пропозицій			
Назва проекту:	Популяризація інвестиційних можливостей Любецької громади			
Цілі проекту:	Збільшення обсягів інвестицій до Любецької громади Розробка та просування інформаційних матеріалів про інвестиційні можливості Любецької громади			
Територія впливу проекту:	Любецька об'єднана територіальна громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 4 тис. мешканців громади			
Стислий опис проекту:	Досі немає жодної інвестиційної пропозиції, розробленою та поширеною Любецькою ОТГ. Це означає, що такого роду інформація абсолютно невідома потенційним інвесторам, як наслідок – вони мало цікавляться зазначеними можливостями вести бізнес на теренах Любецької громади, нові робочі місця майже не створюються, що зменшує привабливість ОТГ для проживання. Для подолання проблеми пропонується пілотний проект із розробки щонайменше трьох інвестиційних пропозицій від Любецької громади (українською та англійською мовами) з їхнім наступним поширенням за допомогою проведення комунікаційних заходів та розміщення цієї інформації на кількох інформаційних ресурсах у мережі Інтернет.			
Очікувані результати:	Щонайменше три розроблені інвестиційні пропозиції Любецької громади українською та англійською мовами; Суб-сайт ради громади (українською та англійською мовами) для промоції інвестиційних можливостей громади. Внесення інвестиційних пропозицій громади наявні до бази даних інвестиційних об'єктів InvestUkraine. Створення відео- та MS PowerPoint презентації інвестиційних можливостей громади.			
Ключові заходи проекту:	- Відбір трьох ідей для розробки інвестиційних пропозицій Любецької громади. - Підготовка трьох двомовних (українська та англійська) маркетингових матеріалів для інвесторів: папка, маркетингова брошура з загальним описом громади та детальні інформаційні листки з описом інвестиційних ділянок. - Розробка презентацій інвестиційних можливостей громади, підготовлених в програмі MS PowerPoint. - Включення інвестиційних пропозицій громади в базу даних інвестиційних об'єктів InvestUkraine (Українського центру сприяння іноземному інвестуванню). - Розробка суб-сайту ради громади (англійською та українською мовами) для промоції громади як вигідного місця для ведення бізнесу та інвестування.			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	15,0	15,0	15,0	45,0
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, кошти МТД та суб'єктів підприємницької діяльності.			
Ключові потенційні учасники проекту:	Селищна рада, представники малого та середнього бізнесу, громадські організації.			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.3.1. Запобігання замуленню та розчистки річок, інших водоймищ та джерел води			
Назва проекту	Санація русла річки Дніпро, укріплення берега біля кордону України та Білорусі (перша черга)			
Цілі проекту	Відновлення традиційного водного середовища Дніпра біля Любецької громади Ліквідація небезпечних тенденцій захаращення русла та зміни берегової лінії річки Дніпро українсько-білоруського кордону			
Територія впливу проекту	Любецька ОТГ			
Орієнтовна кількість отримувачів вигоди	3850 мешканців громади, рибалки, відпочивальники			
Стислий опис проекту	Через вплив низки факторів, природних та штучних, спостерігається інтенсивне замулення русла річки Дніпро біля Любецької громади. Водночас виникла загроза підмиву берега, що призведе не лише до негативних екологічних наслідків, а й до зміни державного кордону з Республікою Білорусь. Зупинити негативні тенденції можна за допомогою проекту, спрямованого на розчищення русла Дніпра, його поглиблення, укріплення берегової лінії. Реалізація проекту передбачає налагодження активного діалогу між державними структурами управління водними ресурсами, прикордонниками, представниками бізнесу та органами місцевого самоврядування. Це лише перший етап. На другому етапі передбачається залучити до цієї роботи інші громади та проводити її на умовах міжмуніципального співробітництва – громад басейну річки Дніпро			
Очікувані результати	Відновлення русла річки Дніпро для судноплавства Локальне покращення екологічного стану Дніпра Зменшення меандру річки (за рахунок поглиблення русла) та, відповідно – зменшення руйнації берегів Забезпечення сталості державного кордону з Білорусью			
Ключові заходи проекту	Проведення вступної інформаційно-роз'яснювальної кампанії Виготовлення ПКД проекту, отримання необхідних дозволів Формування груп волонтерів, які виявлять бажання взяти участь в реалізації проекту Проведення робіт із розчищення та поглиблення русла річки Дніпро, укріплення берегової лінії Організація та проведення підсумкової прес-конференції за результатами проекту			
Період здійснення	2020–2027 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Всього
	0	0	10000,00	10000,00
Джерела фінансування	Селищний бюджет, ДФРР, кошти, що виділяються ЄС для секторального співробітництва з Україною, а також транскордонного співробітництва з Республікою Білорусь – в рамках політики Східне партнерства			
Ключові потенційні учасники проекту	Любецька селищна рада, Чернігівська облдержадміністрації, Чернігівська обласна рада, Державне агентство водних ресурсів України, Мінекології, Європейська комісія			
Інше	Проект реалізовуватиметься поетапно, в межах ПЗР			

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.3.2. Формування свідомості мешканців громади у бережному ставленні до лісових та водних ресурсів, протидія браконьєрству			
Назва проекту:	Формування відповідального ставлення мешканців Любецької громади до збереження довкілля, використання лісових та водних ресурсів			
Цілі проекту:	Покращення показників стану навколишнього природного середовища на теренах Любецької громади Зменшення чисельності випадків нанесення шкоди природному середовищу мешканцями Любецької громади			
Територія впливу проекту:	Любецька об'єднана територіальна громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Понад 3 000 мешканців громади			
Стислий опис проекту:	Значна шкоду природному середовищу Любецької громади наносять її мешканці – через брак базових знань та нерозуміння наслідків своїх дій. В результаті погіршується їхня якість життя та привабливість громади як території відпочинку мешканців значних міст. Тому пропонується реалізувати проект, спрямований на підвищення рівня екологічної освіти мешканців громади та формування відповідального ставлення до природного середовища. Для цього розроблятиметься та поширюватиметься інфографіка з поясненням причинно-наслідкових зв'язків впливу людини на навколишнє середовище, проводитимуться конкурси та вікторини та інші конкурси з відповідної тематики серед підлітків, організовуватимуться Дні довкілля (прибирання території), пропагуватиметься успішний досвід інших громад, в тому числі – закордонний, роз'яснюватиметься відповідальність громадян в разі нанесення шкоди довкілля порушень.			
Очікувані результати:	Буде розроблена та поширена серед мешканців громади тематично спрямована інфографіка Половина мешканців громади віх вікових груп та вся молодь буде охоплена зазначеною інформаційною кампанією Зменшення чисельності випадків нанесення шкоди довкіллю мешканцями Любецької громади			
Ключові заходи проекту:	- Формування громадського комітету «Чисте довкілля» Любецької громади - Запрошення фахівців-екологів, розробка та поширення інфографіки, фласрів, іншої друкованої продукції - Розробка та проведення екологічних вікторин та конкурсів для підлітків - Проведення низки інформаційно-роз'яснювальних зустрічей із мешканцями громади - Проведення Дня довкілля в населених пунктах Любецької громади			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	1,0	9,0	15,0	25,0
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, МТД			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, громадські організації, мешканці громади			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	1.3.3. Розвиток інституційної спроможності щодо контролю використання лісних та водних ресурсів			
Назва проекту:	Інвентаризація та визначення спеціалізації лісового потенціалу, що знаходиться в управлінні Любецької селищної ради			
Цілі проекту:	Оздоровлення лісу та ефективне використання його ресурсів Обліку земель лісогосподарського призначення, що передаються в комунальну власність Любецької селищної ради, та створення ефективної системи управління ними			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	3850 мешканців громади її гості			
Стислий опис проекту:	Більшість лісів, розташованих на території Любецької громади, знаходиться в управлінні ДП «Чернівський лісгосп» (Любецьке лісництво). Водночас виникає нове явище – комунальні ліси громади (передаються від дочірніх підприємств агролісгосподарського спеціалізованого підприємства КП «Чернігівоблагроліс»). Їхній облік відсутній, що унеможливує ефективне управління, зокрема, охорону та використання. Для розв'язання цієї проблеми передбачається провести інвентаризацію лісових ресурсів що передаються, за її результатами: визначення стану ділянок, санітарна очистка, висадка нових насаджень. Будуть виділені ділянки або групи лісового масиву. Кожній надано спеціалізацію та план розвитку (туризм, ягода, гриби, трави, пасіка, деревина). Реалізація проекту супроводжуватиметься вивченням досвіду інших областей України та інших держав, які розв'язували подібні проблеми.			
Очікувані результати:	Відбувається щорічний приріст території під лісовими насадженнями, оздоровлення лісу в цілому. Отримано вичерпну інформацію про поточний стан й цінності всіх ділянок лісових насаджень селищної комунальної власності. Ліс розділений на сектори спеціалізації та має свій план розвитку. Встановлені правила й підтримується належний порядок в зоні лісових насаджень			
Ключові заходи проекту:	Передача лісів від райагролісництва до Любецької селищної ради та їх інвентаризація. Оцінка вражених ділянок й визначення можливості їх знешкодження. Укладання договору на обслуговування з ДП «Чернівський лісгосп». Виокремлення особливостей кожної ділянки й визначити його основну назву: туризм, ягода, гриби, трави, пасіка, деревина, т.і. Розробка та ухвалення селищною радою Правил поведінки серед лісових угідь, проведення інформаційної кампанії щодо їх поширення			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	100,0	120,0	220,0
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, МТД, державні цільові програми			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, ДП «Чернівський лісгосп»; КП «Чернігівоблагроліс»;			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	2.1.1. Інформаційна підтримка розвитку туризму			
Назва проекту	Інституалізація надання інформації про туристично-рекреаційні можливості Любецької громади			
Цілі проекту	Збільшення доступності туристично-інформаційних послуг про можливості Любецької громади Створення та оснащення Любецького туристично-інформаційного центру			
Територія впливу проекту	Любецька ОТГ			
Орієнтовна кількість отримувачів вигоди	3850 мешканців громади та до 20 тис. туристів щорічно			
Стислий опис проекту	Любецька громада відома своєю історико-культурною спадщиною та легендами, які можуть бути цікавими для українських та закордонних туристів. Водночас ця відомість нині обмежується, переважно, колом фахівців-істориків, чого замало для розвитку туризму. Для розв'язання цієї проблеми пропонується створити та оснастити комунальний Любецький туристично-інформаційний центр. Причому існуватиме він одночасно як реальна структурна одиниця, відділення Любецької публічної бібліотеки, та як суб-сайт веб-сторінки селищної ради. Для цього будуть зібрані та систематизовані дані про об'єкти туризму та послуг – в тому числі – рекреації. Надалі буде виготовлена друкована та електронна продукція, необхідна для поширення цієї інформації, працюватиме також професійний консультант до якого можна буде звернутися безпосередньо, або через Інтернет.			
Очікувані результати	• Створено сприятливий клімат для розвитку туристичної діяльності на території Любецької громади. • Збільшено потік туристів. • Створено умови для проведення фестивалів, ярмарок тощо. • Збільшено доходи від туристичної галузі. • Підвищено рівень зайнятості населення Любецької громади та створення нових робочих місць. • Підтримано існуючі та створено нові види туризму.			
Ключові заходи проекту	Збір та систематизація інформації, необхідної для роботи Любецького туристично-інформаційного центру. Виділення частини для розміщення зазначеного центру. Підготовка низки інформаційних продуктів про туристичні та рекреаційні можливості Любецької громади, сферу сервісу. Розробка суб-сайту Любецького туристично-інформаційного центру та наповнення його змістом. Ремонт та оснащення приміщення зазначеного Центру. Проведення конкурсу на посаду його консультанта. Організація прес-туру до Любецької громади.			
Період здійснення	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Всього
	-	400,00	400,00	800,00
Джерела фінансування	Селищний бюджет, ДФРР, МТД, приватні кошти			
Ключові потенційні учасники проекту	Селищна рада, громадські організації, підприємці, мешканці громади			
Інше				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	2.1.2. Розробка бренду громади та його просування			
Назва проекту:	Брендинг Любецької територіальної громади та її старостинських округів			
Цілі проекту:	Збільшення впізнаваності Любецької громади, її старостинських округів та населених пунктів за допомогою їх брендування Розробка та просування логотипу Любецької громади, гербів її старостинських округів			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	3850 мешканця громади			
Стислий опис проекту:	Нині існує герб селища Любеч та деяких населених пунктів громади. Однак загальної об'єднуючої символіки немає, що не сприяє її інтеграції. Водночас до створення ОТГ сільські ради не надавали великого значення розробці символіки, а тепер їхні мешканці виявляють таке прагнення для локальної самоідентифікації. Отже, маємо дві тенденції, які необхідно поєднати. Тому в рамках проекту планується розробити технічне завдання для брендингу громади, в результаті чого буде відібрано експертів та створено робочу групу, які напрацюватимуть варіант для Любецької ОТГ (із залученням мешканців, громадських організацій, бізнесу). На основі проведеної роботи (із врахуванням опитувань, конкурсів) буде розроблено і прийнято варіант логотипу, слогану та бренд-буку для Любецької ОТГ. Одночасно в розроблятимуться герби старостинських округів та низки населених пунктів – з дотриманням одного стилю. Результат поширюватиметься за допомогою інформаційної кампанії.			
Очікувані результати:	Формування нового іміджу громади в зовнішньому світі Збільшення інтересу мешканців Любецької громади до її історичного минулого Розроблений і прийнятий логотип, слоган громади, герби старостинських округів та населених пунктів Затверджено бренд-бук громад			
Ключові заходи проекту:	- Розробка концепції брендування громади та технічного завдання; - пошук фахівців; - створення робочої групи; - проведення інформаційної кампанії; - опитування мешканців; - проведення конкурсу ідей в школах, на підприємствах, серед жителів - розробка логотипу, слогану, бренд-буку, гербів; - затвердження остаточного варіанту бренду громади; - розроблення плану промо-акцій з популяризації брендингу громади - просування нового бренду громади			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	20	200	150	370
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, МТД			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада; ІАМК «Древній Любеч» Чернігівської обласної ради; громадські організації			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	2.1.3. Розробка та встановлення системи туристичних вказівників на теренах громади			
Назва проекту:	Розробка та встановлення системи туристичних вказівників на теренах Любецької громади			
Цілі проекту:	Збільшення та урізноманітнення туристичних маршрутів у Любецькій громаді Сформувати систему туристичних показників, що основою для туристичних маршрутів			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 10 тис. туристів			
Стислий опис проекту:	На території Любецької громади є лише кілька стандартних дорожніх вказівників до найвідоміших туристичних об'єктів. Але й вони не містять жодної інформації, крім попередження про факт існування. Також немає жодної інформації про місця відпочинку, можливості сфери сервісу, що негативно впливає на враження туристів, отже сприяє зменшенню їхньої чисельності. Для того, аби змінити ситуацію треба промоніторити наявний стан справ з огляду на існуючі туристичні маршрути, ті, що плануються, а також можливості їх сполучення з організаціями сфери сервісу. Все це стане основою для розробки комплексних інформаційних показників, які до того ж супроводжуватимуться куар-кодами. Для останніх також будуть підготовлені, записані та розміщені необхідні інформації.			
Очікувані результати:	Для туристів буде створена інформаційна візуалізована інформаційна система. Нові вказівники стануть основою для розробки та запровадження нових туристичних маршрутів. Збільшиться чисельність відвідувачів закладів сфери сервісу.			
Ключові заходи проекту:	Моніторинг наявних та потенційних туристичних об'єктів та сфери сервісу на предмет їх включення до візуалізованої туристичної системи. Розробка дизайну, структури та змісту інформаційних повідомлень для наступного розміщення на куар-кодах. Підготовка плану-схеми розміщення майбутніх туристичних показників. Встановлення інформаційних показників Проведення інформаційної кампанії з популяризації нової можливості.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	40,00	40,00	80,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, МТД, кошти підприємців			
Ключові потенційні учасники проекту:	Селищна рада рада; ІАМК «Древній Любеч» Чернігівської обласної ради, громадські організації			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	2.2.1. Сприяння розвитку сільського та зеленого туризму			
Назва проекту:	Просування розвитку зеленого туризму в Любецькій громаді			
Цілі проекту:	Збільшення чисельності садиб, що легально надають послуги зеленого туризму на теренах Любецької громади Підвищити рівень поінформованості населення Любецької громади щодо переваг зеленого туризму та їхньої організаційно-правової спроможності надавати відповідні послуги			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 5 тис. відпочивальників щорічно			
Стислий опис проекту:	Любецька громада має хороші природні умови для розвитку зеленого туризму – Дніпро, малі річки, озера, великі площі лісів. Водночас через пасивність та необізнаність місцевих мешканців зелений туризм майже не розвивається, а той що існує здійснюється нелегально. Тому передбачається провести інформаційно-роз'яснювальну з елементами навчання для щодо переваг організації відпочинку зеленого туризму, його легалізації та процедури сертифікації садиб з метою подальшої організації послуг в особистих «зелених садибах» та розвитку самозайнятості населення.			
Очікувані результати:	Облаштування нових та легалізація діяльності вже існуючих зелених садиб Збільшення чисельності туристів, які відвідують Любецьку громаду протягом року			
Ключові заходи проекту:	Відбір фахівці для проведення інформаційно-освітньої кампанії з розвитку зеленого туризму. Розробка та виготовлення інформаційної продукції. Проведення інформаційних зустрічей в кожному населеному пункті, а за їх результатами – одного семінару для бажаючих у Любечі. Надання матеріального заохочення тим, хто розпочне надавати послуги з зеленого туризму. Узагальнення та оприлюднення результатів проекту.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	20,00	20,00	40,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, МТД			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, Спілка сприяння розвитку сільського зеленого туризму в Україні			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	2.2.2. Модернізація та благоустрій історичної частини селища Любеч та центрів сільських населених пунктів
Назва проекту:	Ревіталізація центральної частини селища Любеч та впорядкування існуючих зон відпочинку на теренах Любецької об'єднаної територіальної громади
Цілі проекту:	Збільшення чисельності відпочивальників – мешканців громади та гостей Створення комфортних умов для відпочинку на теренах Любецької громади для її мешканців та гостей, покращення її естетичного сприйняття
Територія впливу проекту:	Любецька об'єднана територіальна громада
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	3850 мешканців громади
Стислий опис проекту:	Впродовж останніх років у селищі Любеч та у сільських населених пунктах громади проводилася незначна робота у сфері благоустрою та впорядкування місць відпочинку. В результаті більшість їх занедбана, культурний розвиток зупинився, так само – бізнесу, технічна інфраструктура застріла, відчуття комфорту нема, більше того – естетичний вигляд відлякує як місцевих мешканців, так і туристів, в деяких випадках становить небезпеку життю та здоров'ю. З огляду на це передбачається поетапно реалізувати комплексний проект, спрямований на впорядкування паркових та відпочинкових зон у населених пунктах Любецької громади, їх часткового перепланування, оснащення ігровими майданчиками, облаштування нових місць відпочинку біля водойм. Наймастштабніші зміни мають відбутися в Любечі – ревіталізація центральної частини селища (насамперед, площі), її перепланування, стилізація зі збереження традиційного образу середмістя як простору культурної спадщини історичного міста. Також передбачається її «залюднення» образами відових історичних персонажів, пов'язаних із Любечем: князями Аскольдом та Діром, варяжськими вікінгами, Малушею, князем Малим, Добринею Никитичем, Володимиром Великим, Антонієм Печерським, Володимиром Мономахом, іншими учасниками двох Любецьких з'їздів князів, Павлом Полуботком, Григорієм Милорадовичем...
Очікувані результати:	- Якісні зміни в просторі центральної частини селища Любеч та впорядкуванні центрів старостинських округів. - Облаштування нових зон відпочинку біля водойм - Покращення естетичного вигляду та підвищення рівня привабливості та зручності населених пунктів Любецької громади
Ключові заходи проекту:	- Інформаційна кампанія з метою залучення мешканців Любецької громади до участі в реалізації проекту, утворення за її результатами ініціативної групи для координації діяльності. - Впорядкування скверу та бульвару в центрі Любеча (розчищення, відсіпка доріжок, розбивка клумб, встановлення лавочок, урн...). - Ревіталізація Красної площі Любеча; - Проведення тренінгів для мешканців Любеча та інших населених пунктів громади щодо їх зовнішнього вигляду та благоустрою. - Благоустрій центральних частин центрів старостинських округів, найбільших сіл, прибирання, їхнє озеленення - Облаштування місць для паркування автотранспорту в населених

	пунктах громади - Закупка та встановлення дитячих ігрових майданчиків у громадських місцях - Закупка та встановлення обладнання для відпочинкових зон біля водойм, планування території. - Проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії щодо дотримання правил благоустрою та збереження власності громади			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	1100,00	2200,00	3300,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, приватні кошти, «екологічні кошти» обласного бюджету, МТД.			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, комунальне підприємство «Любецьке», органи самоорганізації населення, громадські організації, мешканці громади.			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	2.2.3. Розвиток відео-спостереження в туристично-привабливих місцях			
Назва проекту:	Створення системи відео-спостереження біля об'єктів історико-культурної спадщини Любеча й в місцях соціальної комунікації мешканців селища та його гостей			
Цілі проекту:	Покращення криміногенної ситуації в Любечі Створення технічних та організаційних умов для цілодобового моніторингу ситуації біля об'єктів історико-культурної спадщини Любеча та місць соціальної комунікації			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Понад 3000 чоловік			
Стислий опис проекту:	В Любецькій громаді майже не здійснюється важких злочинів, але дрібні та адміністративні (в тому числі – зі сторони автомобілістів) – то звичайне явище. Значною мірою це відбувається через впевненість правопорушників – їх не побачать. Тому проектом передбачається встановлення в найпопулярніших місцях історичного селища Любеч семи камер відео-спостереження та обладнання центру спостереження, що позитивно вплине на стан безпеки в його межах.			
Очікувані результати:	Забезпечення ефективного моніторингу ситуації на туристичних та інших соціально-важливих об'єктах Любецької громади, Підвищення рівня громадської безпеки та громадського порядку мешканців громади та відвідувачів Підвищення рівня громадянської відповідальності населення. Зменшення числа порушень автомобільного руху, краща безпека на вулицях Любеча			
Ключові заходи проекту:	Проведення консультацій із громадськістю та визначення місць для встановлення елементів системи відео-спостереження. Створення системи відео спостереження в кількості 7 відеокamer в місцях, які потребують посиленого захисту та контролю над ситуацією, обладнання пульта управління зазначеною системою. Проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії щодо можливостей системи спостереження.			
Період здійснення:	2019–2020 pp.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0,00	350,00	250,00	600,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, МТД			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	2.3.1. Розвиток фестивального руху			
Назва проекту:	Проведення щорічного спортивно-розважального фестивалю історичної реконструкції «Київська Русь – Любеч фест» Збільшення впізнаваності Любецької громади через підтримку розвитку турніру з єдиноборств «Добриня Никитич»			
Цілі проекту:	Збільшення чисельності туристів на теренах Любецької громади Зміна формату та інформаційне просування фестивалю «Київська Русь – Любеч фест»			
Територія впливу проекту:	Вся територія громади Любецької громади			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	3850 мешканців громади та біля 2000 гостей фестивалю			
Стислий опис проекту:	Кілька років поспіль у Любечі проводиться фестиваль «Київська Русь». Він став відомим у Чернігівській області та м. Славутич, але проводиться, головним чином, у форматі ярмарку з елементами історичної реконструкції та спортивних змагань. В результаті спостерігається його стагнація щодо чисельності та розширення географії учасників. Це шкодить популяризації Любеча як туристичного центру. Аби змінити ситуацію пропонуються розширити формат фестивалю, перетворивши його на кількаденний, змінити бренд – на «Київська Русь – Любеч фест» (територіальна локація), а також: розширити програму за рахунок насичення спортивної складової, насамперед, проведення турніру єдиноборств «Добриня Никитич», показових боїв із історичної реконструкції, концертів відповідної музики (доба середньовіччя), часткового відтворення історичної забудови та побуту.			
Очікувані результати:	Зміна формату «Київська Русь» та його частковий ребрендинг. Збільшення тривалості фестивалю, чисельності учасників та їх географії. Більша впізнаваність Любеча як туристичного центру			
Ключові заходи проекту:	Збір інформації про учасників. Запрошення потенційних учасників Облаштування території фестивалю, підготовка місць для розміщення гостей Проведення інформаційної кампанії фестивалю. Організація та проведення фестивалю Обробка відеозаписів розміщення на каналі YouToube та поширення через соціальні мережі після проведення фестивалю Проведення презентації результатів проекту			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	530	150	680
Джерела фінансування:	селищний бюджет, МТД, кошти приватних підприємців			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, громадські організації			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	2.3.2. Збереження історико-культурної спадщини та її залучення як чинника розвитку громади
Назва проекту:	Реіновація та використання історико-культурної спадщини древнього Любача для розвитку територіальної громади
Цілі проекту:	Перетворити туризм на другу за значенням галузь економіки Любецької громади. Створити в Любецькій громаді сучасний та популярний туристичний комплекс на основі використання історико-культурної спадщини та естетики місцевості.
Територія впливу проекту:	Любецька громада
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 4 тисяч мешканців громади та 40 тис. туристів щорічно
Стислий опис проекту:	Любеч – знакове місце для України, одне з тих, де започатковувалась українська державність. На території громади збереглося кілька історичних пам'яток із різних періодів, більшість із яких перебуває в управлінні історико-археологічного музейного комплексу «Древній Любеч» Чернігівської обласної ради. У 2011 р. тут розпочалися роботи з їх відновлення, згорнуті вже за три роки. В результаті об'єкти не завершені, привабливого для туристів комплексу не створено, сфери сервісу навколо нього – так само. Аби змінити ситуацію треба збільшити потік туристів, що вимагає впорядкування існуючих туристичних принад та облаштування нових (причому з елементами атракцій), прилеглих територій, також елементарних зручностей, створення нових туристичних продуктів, їх рекламування. Він передбачає низку реконструкцій, відновлювальних робіт, стилізацій – починаючи від доби Київської Русі, вікінгів. Впорядковуватиметься прилегла територія, розроблятимуться, прокладатимуться та облаштовуватимуться нові туристичні маршрути, встановлюватимуться пам'ятні знаки, проводитимуться навчальні та інформаційні заходи.
Очікувані результати:	- В Любечі з'явиться сучасний туристичний комплекс, який кожного року відвідуватимуть кілька десят тисяч туристів. - Навколо туристичних об'єктів буде впорядкована територія Любеча, таким чином покращено благоустрій селища в цілому. - В Любецькій громаді будуть створені нові робочі місця в кількості, що підвищить її привабливість як місця проживання.
Ключові заходи проекту:	Створення громадського комітету реалізації проекту, залучення волонтерів. Сегментарне відтворення оборонних споруд на Замковій горі. Сегментарне відтворення споруд колишнього монастиря та облаштування території. Відбудова однієї з дерев'яних церков – П'ятницької, Покровської чи Троїцької. Створення експозиції козацької доби в кам'яниці та облаштування прилеглої території. Створення інтерактивних тематичних музейних експозицій в ІАМК «Древній Любеч»: «Вікінгі», «Любецький замок», «Любецький з'їзд князів», «Любеч – прикордонне місто Речі Посполитої», «Мілорадовичі»...

	Облаштування ближньої та дальньої печер, навколишньої території та дороги між ними. Встановлення пам'ятного знаку на місці, де розташовувалася садиба Милорадовичів. Часткова реконструкція дерев'яних фасадів приватних будинків та різьби по дереву. Збереження та відновлення побутової атрибутики дорядянського періоду, в тому числі – в зовнішній рекламі. Розробка туристичних маршрутів. Проведення навчальних семінарів для місцевих мешканців: із брендування території (для підприємців), з історії Любеча (для бажаючих стати туристичними гідами). Облаштування зон для торгівлі сувенірною продукцією. Рекламна компанія з висвітлення перебігу проекту в інформаційних ресурсах та нових туристичних принад Любеча.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	1000,00	2000,00	3000,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, обласний бюджет, МТД, ДФРР, кошти приватних підприємців			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, ІАМК «Древній Любеч» Чернігівської обласної ради, громадські організації			
Інше:	Проект здійснюватиметься в кілька самостійних етапів протягом всього періоду реалізації стратегії.			

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	2.3.3. Оптимізація мережі закладів сфери культури, з частковою зміною функцій			
Назва проекту:	Надання мешканцям Любецької громади мобільних мистецько-культурних послуг			
Цілі проекту:	Розвиток пісенної та музичної спадщини Любецької громади Створення ефективних механізмів підтримки культурно-мистецької сфери, творчих колективів, об'єднань Любецької громади			
Територія впливу проекту:	Любецька об'єднана територіальна громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Понад 2000 чол.			
Стислий опис проекту:	Центром розвитку аматорського мистецтва Любецької громади є селищний Будинок культури, де протягом року проводиться понад 60 заходів з залученням більше 5000 відвідувачів. Його творчий колектив та Любецької мистецької школи виступають із концертними програмами не лише в селищі Любеч, а і в селах ОТГ, району та Чернігівській області. Проте, через відсутність регулярного транспортного сполучення між населеними пунктами громади, важко забезпечити рівний доступ до культурних та мистецьких заходів, матеріальних та духовних надбань всім жителям громади. Крім того, через відсутність власного транспорту не можливо організувати регулярні виступи аматорських колективів Любецького БК та викладачів і учнів Любецької мистецької школи в селах громади, їхні обміни, а також демонстрацію пересувних виставок музейних експонатів тощо. Для розв'язання цієї проблеми передбачається придбання автобусу. Його буде передано на баланс відділу культури і туризму Любецької селищної ради. Також, придбаний транспорт використовуватиметься для надання платних послуг із перевезення жителів під час організації екскурсій, поїздок в періоди святкових масових заходів в селах району, до інших громад тощо.			
Очікувані результати:	- Культурно-мистецькі послуги надаватимуться у найвіддаленіших населених пунктах громади - Гастролі аматорських колективів стануть регулярними - Здійснюватиметься підвіз мешканців до Любеча в разі організації там загальних для громади культурно-мистецьких заходів - Збільшення обсяг надання платних послуг населенню громади. - Підвищиться економічної самостійності закладу, зменшаться бюджетні витрати на його утримання. - Більша соціальна інтегрованість громади			
Ключові заходи проекту:	- Створення ініціативної групи з реалізації проекту - Підготовка плану гастролей та загальних для громади свят - Проведення публічних закупівель автотранспорту – автобуса з підйомником для закладів культури Любецької ОТГ. - Передача автобуса в розпорядження Відділу культури і туризму Любецької селищної ради. - Проведення виїзних пілотних культурно-мистецьких вистав			
Період здійснення:	2019 р.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	2600,0	0	2600,0
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, ДФРР, субвенція на соціально-економічний розвиток			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, Любецької будинок культури			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	2.3.4. Підтримка розвитку народної творчості та промислів			
Назва проекту:	Підтримка розвитку народних промислів на теренах Любецької громади			
Цілі проекту:	Збільшення чисельності виробів, що демонструють оригінальність Любецької громади, та їх продажі Створити умови народним майстрам для їхньої творчості			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 4 тис. мешканців громади			
Стислий опис проекту:	В минулому Любецька громада славилася своїми вирбами з популярних місцевих матеріалів – насамперед, з глини та дерева, а також оригінальною вишивкою зі змішаними українсько-білоруськими мотивами (поліськими). Однак цей напрямок діяльності тепер є занедбаний, що негативно впливає на впізнаваність громади та можливості додаткових заробітків для її мешканців. Тому пропонується проект, спрямований на навчання молоді майстерності різьби по дереву, а також гончарству. В рамках проекту будуть обладнані відповідні творчі майстерні, а кращим учням надані стимулюючі стипендії. Будуть також проповідитися виставки народних умільців та фінансуватимуться їх поїздки для участі в експозиціях за межами громади.			
Очікувані результати:	Будуть працювати гуртки різьби по дереву та гончарства На теренах Любецької громади відродяться ремесла різьби по дереву та гончарства Частина молоді знайде собі нове соціально корисне захоплення На ринку сувенірної продукції з'являться оригінальні вироби з любецькою локалізацією			
Ключові заходи проекту:	Відбір фахівців із різьби та дереву та гончарства для майстер-класів. Облаштування в Любецькому будинку двох творчих майстерень – різьби по дереву та гончарства. Набір двох груп бажаючих навчитися відповідним ремеслам. Заснування двох стипендій селищної ради – за кращі досягнення в народних ремеслах (різьбі по дереву та гончарству) Проведення виставок народних майстрів. Облаштування на комунальному ринку куточку народної творчості.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	200,00	100,00	300,00
Джерела фінансування:	селищний бюджет, МТД, приватні кошти			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, громадські організації, підприємці			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.1.1. Сприяння розвитку суб'єктів, що здійснюють надання комунальних послуг, їхнє технічне переоснащення			
Назва проекту:	Придбання рециклера для комунального підприємства «Любецьке» Любецької селищної ради			
Цілі проекту:	Збільшення якісних послуг в сфері благоустрою та дорожньо-транспортного господарства, що надаються на теренах Любецької громади Оснащення комунального підприємства «Любецьке» новою спеціалізованою технікою для санації території громади			
Територія впливу проекту:	Сільська територія Любецької об'єднаної територіальної громади			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Понад 3000 жителів сільських територій громади			
Стислий опис проекту:	Традиційне асфальтування доріг є досить коштовним. Незадовільний стан доріг та під'їзних шляхів до місць проживання громадян унеможливує надання медичної, пожежної допомоги, підвищує рівень аварійності на дорогах. Водночас здійснення капітальних ремонтів доріг – справа дороговартісна та тривала. Тому пропонується реалізувати проект, який передбачає придбання дорожньої техніки, рециклера, для поточного ремонту доріг віддалених сіл громади силами комунального підприємства Любецької селищної ради. Ця техніка перероблятиме старий асфальт для повторного використання, що дозволить здешевити та прискорити необхідні ремонтні роботи за кошти селищного бюджету. Реалізація проекту позитивно вплине на розвиток комунальної інфраструктури, покращення стану доріг сприятиме підвищенню якості послуг із перевезення (в тому числі – школярів), відновленню сполучень між населеними пунктами громади, сприятиме розвитку малого та середнього бізнесу, інвестиційної привабливості, розвитку зеленого туризму, буде поштовхом для розвитку соціально-економічної самодостатності громади, сприятиме задоволенню поточних потреб жителів у наданні їм своєчасних та якісних медичних, пожежних та інших послуг, забезпечить додаткові надходження до бюджету громади, створення додаткових робочих місць.			
Очікувані результати:	- Придбання рециклера в кількості однієї одиниці. - Розширення переліку сфер діяльності та послуг що надаються КП «Любецьке». - Створення нових робочих місць.			
Ключові заходи проекту:	- Проведення процедури публічних закупівель техніки - Придбання техніки для самостійного обслуговування доріг, з метою збереження дорожнього полотна - Передача техніки на баланс КП «Любецьке» - Публічна демонстрація нових можливостей із ремонту доріг			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	1500,0	1000,00	2500,0
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, кошти державної інфраструктурної субвенції			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, комунальне підприємство «Любецьке».			

Інше:				
Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.1.2. Розробка системи збирання, сортування та екологічно чистої утилізації твердих побутових відходів у всіх населених пунктах громади			
Назва проекту:	Забезпечення збору побутового сміття, його вивозу та переробки			
Цілі проекту:	Покращити стан довколишнього середовища на теренах Любецької громади Налагодити систему сортування, збору та утилізації ТПВ			
Територія впливу проекту:	Любецька об'єднана територіальна громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	3850 мешканців громади			
Стислий опис проекту:	Роздільного збирання сміття в Любецькій громаді не існує. Проблемним також є його вивіз. Особливо з сільських населених пунктів, що призводить до утворення численних стихійних сміттєзвалищ та суттєво шкодить навколишньому середовищу. На першому етапі проект передбачає їх ліквідацію з одночасним налагодженням вивозу на паспортизоване любецьке сміттєзвалище. На другому будуть встановлені контейнери для роздільного збирання сміття та встановлена диференційована плата – в залежності від того, чи здійснюється господарством роздільне збирання, чи ні. Одночасно буде налагоджена здача ТВП, придатних для переробки.			
Очікувані результати:	- Зменшення екологічного навантаження на навколишнє середовище. - Забезпечення збору та утилізації твердих побутових відходів.			
Ключові заходи проекту:	- Ліквідація стихійних сміттєзвалищ; - Паспортизація одного сміттєзвалища; - придбання сміттевоза; - закупівля металевих євро-контейнерів для роздільного збору твердих побутових відходів; - будівництво майданчика для розміщення контейнерів для збору твердих побутових відходів; - закупівля пластикових євро-контейнерів для роздільного збору твердих побутових відходів; - придбання та встановлення вуличних урн; - проведення інформаційно-роз'яснювальної кампанії серед мешканців громади			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
		1000,0	1500,0	2500,0
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, «екологічні кошти» обласного бюджету, субвенція на соціально-економічний розвиток, МТД			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, комунальне підприємство «Любецьке».			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.1.3. Сприяння поширенню енергозберігаючих технологій та просування альтернативних джерел енергії			
Назва проекту:	Енергоефективна реіновація Будинка культури Любецької громади			
Цілі проекту:	Соціальна інтеграція мешканців Любецької громади Створення комфортного середовища для комунікації, задоволення потреби у галузі культури різних соціальних та вікових груп мешканців Любецької громади			
Територія впливу проекту:	Любецька об'єднана територіальна громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	3850 мешканців громади			
Стислий опис проекту:	Працівники культури Любецької громади разом зі своїми вихованцями є постійними учасниками різноманітних заходів районного, обласного рівнів. Однак умови надання відповідних послуг насамперед, у зимовий період, є незадовільними що джерелом соціального незадоволення та гальмує формування нової національної спільноти. Тому пропонується реалізувати проект із комплексної енергоефективної реновації приміщення Будинку культури з одночасним переплануванням їх внутрішнього простору, що дозволить розмістити тут також підприємства сфери сервісу.			
Очікувані результати:	- Розширення функцій, що здійснюються Будинком культури - Створення комфортного простору для соціальної комунікації мешканців Любецької громади - Покращення умов для виховання дітей та умов роботи для працівників закладу. - Створення умов для роботи низки підприємств сфери сервісу. - Економія бюджетних коштів на опалення та освітлення приміщень			
Ключові заходи проекту:	- Створення тимчасового наглядового органу для реалізації проекту – громадського комітету - Проведення процедури публічних закупівель - Проведення комплексних робіт із енергоефективної реновації утеплення фундаменту, стін, даху, заміна електропроводку та освітлювальних заходів, перепланування внутрішнього простору приміщень - Громадська презентація досягнутих результатів та нових можливостей			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	50,00	1350,00	550,00	800,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, кошти державної субвенції на соціально-економічний розвиток, державної інфраструктурної субвенції, МТД			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, Будинки культури			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.2.1. Оптимізація та модернізація організацій, що надають послуги з охорони здоров'я (первинний рівень) на теренах громади			
Назва проекту:	Підтримка розвитку комунального некомерційного неприбуткового підприємства Любецької селищної ради, що надає послуги з охорони здоров'я (первинний рівень) на теренах громади			
Цілі проекту:	Покращення рівня послуг з охорони здоров'я (первинний рівень), що надаються мешканцям Любецької громади Забезпечення новим медичним обладнанням підприємства з охорони здоров'я Любецької селищної ради			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 4 тис. мешканців			
Стислий опис проекту:	Реформа сфери охорони здоров'я в Україні передбачає можливість створення комунальних некомерційних неприбуткових підприємств, відповідної ради, що надаватимуть послуги з охорони здоров'я (первинний рівень) на теренах громади. Таким шляхом пішла й Любецька селищна рада. Водночас наявне обладнання та стан приміщення не дозволяють надавати якісні медичні послуги навіть після зміни організаційно-правової форми. Для того, аби так сталося, не вистачає ще одного компонента – переоснащення матеріально-технічної бази. Проект спрямований на поетапне розв'язання цієї проблеми шляхом закупівлі та встановлення необхідного обладнання, а також облаштування спеціалізованих приміщень відповідно до сучасних вимог та уявлень про рівень комфорту пацієнтів.			
Очікувані результати:	Підприємство, що надає послуги з охорони здоров'я (первинний рівень) на теренах Любецької громади, матиме необхідне обладнання для надання послуг її мешканцям. Пацієнтам будуть створені комфортні умови в приміщенні зазначеного підприємства			
Ключові заходи проекту:	Вивчення потреб щодо закупівлі медичного обладнання для надання первинної медичної допомоги на теренах Любецької ОТГ, визначення послідовності його придбання. Проведення реконструкції приміщення зазначеного неприбуткового некомерційного підприємства. Облаштування кабінетів та службових приміщень. Висвітлення перебігу проекту в інформаційних ресурсах.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	200,00	300,00	500,00
Джерела фінансування:	селищний бюджет, МТД, кошти державної субвенції на соціально-економічний розвиток, кошти приватних підприємців			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, комунальне некомерційне неприбуткове підприємства Любецької селищної ради, що надає послуги з охорони здоров'я (первинний рівень) на теренах громади			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.2.2. Створення інфраструктури надання соціальних послуг			
Назва проекту:	Створення та облаштування територіального центру соціального обслуговування Любецької селищної ради			
Цілі проекту:	Створення умов для надання соціальних послуг мешканцям Селищної громади, які їх потребують, та її сусідів			
Територія впливу проекту:	Любецька громада та громади-сусіди			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	500 отримувачів послуг протягом року			
Стислий опис проекту:	На початку 2018 р. в Любечі було закрито відділення Ріпкинської районної лікарні, що виконувало функції паліативного. Це зроблено в рамках медичної реформи, яка не передбачає виконання організаціями сфери охорони здоров'я соціальних функцій. Водночас досі в Любецькій громаді немає інституції, яка б їх надавала. Тому передбачається утворення територіального центру соціального обслуговування та його облаштування. Передбачається, що цей центр зможе надавати соціальні послуги не лише мешканцям Любецької громади, але також її сусідам – із відповідним відшкодуванням			
Очікувані результати:	Буде створено Любецький територіальний центр соціального обслуговування Мешканці Любецької територіальної громади отримують соціальні послуги відповідно до своїх потреб			
Ключові заходи проекту:	Підготовка проектів рішень щодо створення територіального центру соціального обслуговування Любецької селищної ради та винесення їх на громадське обговорення Проведення громадського обговорення проектів рішень щодо створення територіального центру соціального обслуговування Любецької селищної ради, внесення до них змін Розгляд зазначених вище документів виконком ради та сесією ради, ухвалення рішення про створення Реєстрація статуту територіального центру соціального обслуговування Любецької ради, інші організаційно-розпорядчі дії, необхідні для початку його роботи Проведення конкурсу на посаду директора центру, набір його штатних парцівників Проведення необхідних реконструкцій та закупівля обладнання Проведення інформаційної кампанії щодо можливостей центру, його публічне відкриття			
Період здійснення:	2019–2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	150,00	200,00	350,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, МТД, субвенція на соціально-економічний розвиток			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада; громадські організації, що діють на теренах Любецької громади			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.3.1. Забезпечення надання якісної дошкільної освіти на теренах громади			
Назва проекту:	Реіновація дошкільної освіти в Любецькій громаді			
Цілі проекту:	Збільшити чисельність родин, які бажають навчати дошкільників у дитячих садочках Любецької громади Забезпечити якісні послуги з дошкільної освіти для всіх дітей Любецької громади.			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 1 тис. чоловік – діти та їх батьки			
Стислий опис проекту:	Послуги з дошкільної освіти на території Любецької громади надаються нерівномірно – в деяких випадках місць у дитячих садочках не вистачає, що негативно впливає на якість, в інших – їх надлишок, що призводить до перевитрат бюджетних коштів. Тому передбачається провести моніторинг діючих закладів дошкільної освіти. На підставі зробленого аналізу мережа буде оптимізована – або збільшена кількість місць, або запропоновано альтернативний варіант. За результатами цього обстеження будуть визначені дошкільні заклади, які вимагають першочергової комплексної реконструкції. Надалі ця робота проводитиметься поетапно, відповідно до складеного графіку. До її проведення будуть залучені батьківські комітети.			
Очікувані результати:	Всі діти громади забезпечені послугами з дошкільної освіти. Оптимізована мережа дошкільних навчальних закладів. Проведені реконструкції у визначених дошкільних навчальних закладах.			
Ключові заходи проекту:	Моніторинг стану послуг та мережі закладів дошкільної освіти. Визначення мережі закладів дошкільної освіти, оптимальної для надання якісних відповідних послуг у громаді, послідовності проведення реконструкцій. Організація залучення батьківських комітетів до проведення майбутніх реконструкцій. Проведення реконструкцій визначених закладів дошкільної освіти за погодженим графіком. Висвітлення перебігу проекту в інформаційних ресурсах.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	250,00	250,00	500,00
Джерела фінансування:	селищний бюджет, державна інфраструктурна субвенції, субвенція на соціально-економічний розвиток, МТД, кошти підприємців			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, дошкільні навчальні заклади			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.3.2. Розвиток опорної школи, її технічне та методично-дидактичне оснащення			
Назва проекту:	Інформатизація навчального процесу в Любецькій опорній школі			
Цілі проекту:	Підвищення рівня конкурентоздатності випускників Любецької опорної школи Забезпечити в Любецькій опорній школі умови, необхідні для використання інформаційних технологій у навчальному процесі			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	2100 мешканців громади			
Стислий опис проекту:	На теренах Любецької громади утворюється одна опорна школа, відповідно всі інші стають її філіями. Тобто модернізація її роботи матиме вирішальний вплив на рівень освіти юних мешканців громади в цілому. Станом на тепер якість обладнання середніх навчальних закладів та рівень володіння педагогічним персоналом сучасними інформаційними технологіями негативно впливає на рівень освіти школярів. Аби змінити ситуацію передбачається закупити необхідне обладнання та програмне забезпечення, об'єднати опорну школу та її філії в одну корпоративну мережу з рівним доступом до неї всіх учасників, провести підвищення кваліфікації вчителів на предмет їхнього володіння новим обладнанням та програмним забезпеченням			
Очікувані результати:	Любецька опорна школа матиме обладнання та програмне забезпечення, яке дозволяє інформатизувати навчальний процес Буде підвищено рівень професійної компетентності вчителів, що дозволить їм використовувати в навчальному процесі нове обладнання та програмне забезпечення			
Ключові заходи проекту:	Створення робочої групи проекту, залучення до їх складу представників педагогічних колективів шкіл та батьківських комітетів Проведення публічних закупівель, придбання та встановлення необхідного обладнання й програмного забезпечення Розробка освітнього порталу опорної школи та наповнення його змістом Проведення низки навчань педагогів для підвищення рівня їх професійної компетентності щодо володіння інформаційними технологіями Оновлення навчальних програм із врахуванням інформаційної складової Презентація нових можливостей Любецької опорної школи			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	500,0	500,00	100,00	1100,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, державні субвенції, приватні кошти, МТД			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька громада. Опорна школа Батьківські комітети			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.3.3. Запровадження навчальних курсів із основ підприємництва та проектної діяльності			
Назва проекту:	Розробка та запровадження факультативних курсів основ підприємництва та учнів старших класів Любецької громади			
Цілі проекту:	Збільшення чисельності підприємців серед молоді Любецької громади Надання учням старших класів Любецької громад знань із основ підприємництва, необхідні для започаткування власного малого бізнесу			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 3,8 тис. мешканців громади			
Стислий опис проекту:	Діюча на теренах Любецької громади мережа середніх шкіл дає загальну підготовку, але майже не проводить профорієнтаційної роботи, а навчання основам підприємництва взагалі відсутньо. Це суттєво гальмує його розвиток на теренах громади, адже потенційні генератори ідей та енергії, молоді люди, не знають із чого почати та як його вести. Для подолання цієї проблеми пропонується започаткувати постійно діючий позашкільний факультатив, де бажаючі учні старших класів зможуть отримати базові знання та навички, необхідні для започаткування власного малого бізнесу. Для цього селищна рада виділить та обладнає спеціалізоване приміщення для проведення тренінгів, підтримує розробку відповідної навчальної програми та роботу викладачів, а також сприятиме залученню фахівців-практиків.			
Очікувані результати:	Буде розроблено спеціалізовану навчальну програму із основ підприємництва, зорієнтовану на практику Діятиме факультатив із вивчення основ підприємництва, кожного навчального року факультатив його проходитимуть не менше 15 учнів старших класів (або випускників попередніх років)			
Ключові заходи проекту:	Розробка спеціалізованої навчальної програми з основ підприємництва Виділення та облаштування спеціалізованого приміщення для проведення навчань в інтерактивних формах Проведення інформаційної кампанії серед молоді з метою її залучення до роботи факультативу Визначення графіку та проведення регулярних занять для навчальної групи молоді			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	100,00	115,00	215,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, МТД			
Ключові потенційні учасники проекту:	Селищна рада, опорна школа, батьківські комітети, молодіжна рада Любеча			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.3.4. Підтримка позашкільної освіти дітей та молоді			
Назва проекту:	Запровадження концепції нового освітнього простору в позашкільній освіті та роботі з молоддю в Любецькій громаді			
Цілі проекту:	Виховання у молоді громадської відповідальності, патріотизму та високого рівня художньо-естетично культури. Створення простору для культурно-мистецької освіти дітей та молоді, проявів їхньої громадянської активності			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 1,5 тис. чоловік – молодь громади, в тому числі – шкільна			
Стислий опис проекту:	Досі в адміністративному центрі громади, Любечі, знаходилися лише філії районних закладів позашкільної освіти. В результаті їхні послуги були доволі фрагментарні, так само – охоплення дітей. Водночас розміри громади та її ресурси унеможливають утворення подібних окремих закладів. Для розв'язання цієї проблеми пропонується, аби всі зазначені функції перебрав на себе існуючий нині Молодіжний центр. Переглядатиметься його організаційно-правові документи та розширятимуться функції, буде змінено структуру та штатний розпис. В управлінні новим Центром запроваджуватиметься наставництво старших учнів над молодшими, відповідного переглядатиметься роль дорослих – вони виконуватимуть, насамперед, організаційні функції. Тут діятимуть молодіжні об'єднання за інтересами та організації, в тому числі – філії загальноукраїнських громадських організацій. Тобто, Центр перетвориться на вільний простір для дітей та молоді, їхнього культурно-есетичного, патріотичного виховання. Приміщення Молодіжного центру буде реконструйовано відповідно до нових потреб, а його внутрішній дизайн змінено – за концепцію нового освітнього простору.			
Очікувані результати:	Молодіжний центр перетвориться на багатофункціональний дитячо-молодіжний осередок. Будуть створені умови для культурно-мистецького розвитку дітей та молоді Любецької громади. Діти та молодь отримують учасний вільний простір для самореалізації, в тому числі – своїх громадянських ініціатив.			
Ключові заходи проекту:	Громадське обговорення проекту концепції реорганізації Молодіжного центру, внесення до неї змін за результатами дискусій. Внесення змін до організаційно-правових документів Молодіжного центру, розширення його функцій, розробка та ухвалення нової структури, штатного розпису, добір персоналу. Розробка ПКД реконструкції приміщення Молодіжного центру та його нового дизайну – відповідно до концепції нового освітнього простору. Проведення процедури публічних закупівель. Проведення робіт із реконструкції та оздоблення. Інформаційна кампанія щодо нових можливостей Молодіжного центру. Публічне відкриття оновленого Молодіжного центру.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	300,00	500,00	800,00
Джерела фінансування:	селищний бюджет, МТД, кошти приватних підприємців			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, Молодіжний центр, молодіжні об'єднання			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.4.1. Покращення якості мережі доріг			
Назва проекту:	Капітальний ремонт дорожнього покриття доріг селища Любеч та сільських населених пунктів Любецької ОТГ			
Цілі проекту:	Створення умов для швидкого та безпечного автомобільного сполучення між населеними пунктами Любецької громади та іншими громадами, а також безпосередньо на території її адміністративного центру та сіл. Капітальний ремонт доріг та вулиць Любецької громади, що його потребують			
Територія впливу проекту:	Любецька об'єднана територіальна громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Понад 3800 мешканців громади			
Стислий опис проекту:	Без надійно працюючої, розвинутої, орієнтованої на потреби економіки та громадян, мережі автомобільних доріг, неможливий розвиток економіки й досягнення комфорту проживання. Через збільшення кількості транспорту та його вантажопідйомності дороги районного та обласного значення, що не були розраховані на такого гатунку навантаження, швидко руйнуються, створюючи небезпеку для учасників дорожнього руху, екології, складнощі для роботи підприємств та надання послуг мешканцям громади, підвищуючи транспортні видатки, руйнуючи естетику території, отже наноситься шкода туристичній галузі. Тому пропонується комплексний проект, спрямований на поетапний капітальний ремонт доріг та вулиць Любецької громади – відповідно виявлених потреб її мешканців.			
Очікувані результати:	- На теренах Любецької громади будуть відремонтовані всі дороги та вулиці, що цього потребують. - Зменшиться час, необхідний для поїздок між населеними пунктами громади. - Для водіїв будуть створені безперечні та економічно виправдані умови руху їх транспортних засобів, зменшиться кількість ДТП. - Збільшиться кількість відвідувачі громади.			
Ключові заходи проекту:	- Громадське обговорення плану ремонту доріг на теренах громади - Виготовлення проектно-кошторисної документації щодо реконструкції та капітального ремонту доріг Любецької об'єднаної територіальної громади; - Проведення процедури публічних закупівель - Проведення реконструкції та капітального ремонту проїзної частини доріг селища Любеч та сільських населених пунктів ОТГ. - Висвітлення перебігу проекту в ЗМІ та Інтернет-ресурсах			
Період здійснення:	2018–2020 рр:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	200,00	8000,00	10000,00	18200,0
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, державна субвенція на соціально-економічний розвиток, державна інфраструктурна субвенція, обласний бюджет			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька громада			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект:	3.4.2. Збільшення надання транспортних послуг населенню			
Назва проекту:	Налагодження регулярного транспортного сполучення між населеними пунктами Любецької громади			
Цілі проекту:	Більша інтеграції громади. Забезпечення внутрішніх потреб громади в пасажирських перевезеннях.			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 3,8 тис. мешканців громади			
Стислий опис проекту:	Існуюча система транспортного сполучення мало враховує інтереси громади – вона зорієнтована на райцентр Ріпки та обласний центр – Чернігів. Між тим регулярне транспортне сполучення адміністративного центру громади та старостинських округів фактично відсутньою. Це ускладнює надання адміністративних послуг їх мешканцям, є одним із джерел соціального невдоволення. Для приватних підприємців ці внутрішні перевезення малоцікаві – вони мають переважно соціальний, а не комерційний характер. Зазначено справою може зайнятися комунальне підприємство Любецької селищної ради – в разі розширення його функцій, придбання необхідної техніки, отримання дозволу на перевезення за маршрутом (в межах району). Що й передбачається зробити в рамках проекту.			
Очікувані результати:	Будуть відкриті «човникові» внутрішні рейси у громаді (два автобуси рухатимуться назустріч один одному за визначеним графіком), що повністю задовольнять потреби мешканців громади у внутрішніх перевезеннях та сприятиме інтеграції громади. Розширяться сфера діяльності існуючого комунального підприємства, збільшаться обсяги наданих ним платних послуг.			
Ключові заходи проекту:	Внесення зміни до статуту комунального підприємства, що передбачатимуть право надання послуг із автобусних перевезень. Проведення процедур публічних закупівель та придбання двох мікро-автобусів, призначених для здійснення внутрішніх перевезень, їх передача на баланс комунального підприємства «Любецьке». Розробка майбутнього маршруту перевезень. Набір нового персоналу комунального підприємства для здійснення перевезень, підписання відповідних контрактів про нагляд із медичними закладами Отримання комунальним підприємством дозволу на здійснення перевезень за визначеним маршрутом. Облаштування зупинок за маршрутом перевезень. Постійне висвітлення заходів проекту в ЗМІ та Інтернет-ресурсах, проведення промо-акції для журналістів			
Період здійснення:	2018–2020 рр.			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	300,00	1000,00	1300,00	1600,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, кошти субвенції на соціально-економічний розвиток, ДФРР, приватні кошти			
Ключові потенційні учасники проекту:	Селищна рада, підприємці			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.4.3. Реконструкція наявних мереж водопостачання та водовідведення
Назва проекту:	Реконструкція та будівництво централізованих водогонів у Любецькій об'єднаній територіальній громаді
Цілі проекту:	Зменшення рівня захворюваності мешканців Любецької громади, що пов'язані з використанням поганої води Забезпечення мешканців Любецької громади якісною питною водою відповідно до встановлених нормативів
Територія впливу проекту:	Любецька громада
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 3,8 тис. мешканців Любецької громади та туристи
Стислий опис проекту:	Існуюча система водогонів у населених пунктах Любецької громади формувалась, головним чином, в 60–80 рр. минулого століття. Нині вона фізично та морально застаріла, її експлуатація супроводжується перевитратами енергії, деякі водогони не обліковані – отже, формально не існують, так само немає жодної відповідальності за якість води. Так, вміст домішок заліза в питній воді досить великий, а це шкодить здоров'ю населення, насамперед дітей. Крім того, у водогонях досі використовують асбестові труби, що є канцерогеном та сприяє росту захворюваності мешканців громади. Для поладання зазначеної проблеми поетапно реалізовуватиметься комплексний проект. Він розпочнеться з інвентаризації наявних водогонів, з'ясування питань власності, формування алгоритму майбутніх реконструкцій. Надалі за узгодженням із громадськістю графіком будуть ремонтуватися окремі гілки водогонів у населених пунктах. Обов'язкова умова – дольова участь мешканців громади та встановлення облікових приладів для сплати за надані послуги з водопостачання. Реалізація проекту супроводжуватиметься залученням громадськості, насамперед, вуличкою мів, та висвітленням у ЗМІ та на Інтернет-сторінках. З метою контролю та внесення необхідних коректив якості води в реконструйованих та нових водогонях буде постійно моніторитися селищної радою та громадським комітетом із реалізації проекту.
Очікувані результати:	Всі водогони в Любецькій громаді обліковані, обслуговуються, здійснюється оплата за надані послуги. Збудовані нові водогони або реконструйовані старі – відповідно виявлених потреб. Збільшилася чисельність абонентів централізованого водопостачання в Любецькій громаді. Всі населені пункти громади забезпечені якісною питною водою. Покращення показників здоров'я мешканців громади.
Ключові заходи проекту:	Інвентаризація фактично існуючих у Любецькій громаді водогонів. Взяття всіх водогонів, де господар не виявлений, на баланс комунального підприємства «Любецьке». Проведення консультацій із громадськістю, за їх результатами – розробка етапності ремонту водогонів та встановлення лічильників води.

	Виготовлення ПКД по кожному водогону, що ремонтуватиметься. Проведення процедур публічних закупівель, укладання договорів на проведення робіт, про авторський та технічний нагляд. Проведення робіт із модернізації водогонів зі встановленням лічильників та новими умовами оплати послуг водопостачання. Встановлення станцій доочищення питної води для населення (насамперед для навчальних закладів та медицини) у системах централізованого водопостачання населених пунктів (за потреби). Висвітлення перебігу проекту в інформаційних ресурсах. Моніторинг рівня задоволення питною водою населення.			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	150,00	1500,0	2000,00	3650,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, державна інфраструктурна субвенція, субвенція на соціально-економічний розвиток, кошти загальнодержавної цільової програми «Питна вода України», ДФРР, МТД, приватні кошти			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, комунальне підприємство «Любецьке», органи самоорганізації населення			
Інше:	Проект комплексний, реалізовуватиметься поетапно протягом всього періоду дії стратегії			

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.4.3. Розвиток та реконструкція наявних мереж водопостачання та водовідведення
Назва проекту:	Створення системи екологічно безпечного водовідведення у придніпровській смузі селища Любеч
Цілі проекту:	- Ліквідація екологічних ризиків від потрапляння господарчо-фекальних стоків до підземних, ґрунтових вод і Дніпра та покращення санітарно-епідеміологічної ситуації в його басейні біля Любеча - Забезпечення безперебійного відведення каналізаційних стоків багатопверхових будинків, будинків садибного типу до очисних споруд селища Любеч..
Територія впливу проекту:	Селище Любеч та території, що розташовані вниз по Дніпру
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Понад 1950 чоловік
Стислий опис проекту:	Селище Любеч почало переходити на централізоване водовідведення у 1960 році. Загальна протяжність каналізаційних мереж складає 4,5 км (загальна потреба в заміні каналізаційної гілки – 4,5 км з проектною потужністю 9,7 м ³ /рік). Однак вона застаріла, знаходиться в аварійному стані та становить екологічну небезпеку як для мешканців Любеча, так і для всіх, хто споживає воду Дніпра нижче за течією. До того ж постійні пориви, що призводять до витікання рідких нечистот викликає значну суспільно-соціальну напругу, яка з кожним роком зростає. Нині для санітарної очистки використовуються переважно вигрібні ями, з яких рідкі нечистоти вивозяться асенізаційними автомобілями на поля фільтрації. Однак такий нерегулярний вид очистки колодязів призводить до того, що часом рідкі нечистоти витікають прямо у двір та на проїзну частину, влітку це набуває масштабів екологічного лиха, загрожуює хворобами та відлякує туристів. Тому пропонується проект, спрямований на замінену системи централізованого водовідведення. Крім того, в подальшому відкриється можливість розширення кількості споживачів послуг із за рахунок приватних садиб. Обслуговування каналізаційної мережі здійснюватиметься кваліфікованими працівниками КП «Любецьке».
Очікувані результати:	- Існуючі каналізаційні мережі багатопверхових житлових будинків будуть замінені; - До централізованої мережі будуть підключені нові віддалені райони Любеча – садибного типу - Екологічної небезпека від потрапляння стічних вод до підземних, ґрунтових вод і ґрунту буде усунута, а санітарно-епідеміологічна ситуація на території впровадження Проекту покращена. - Будуть створені більш комфортні умови проживання насамперед мешканців багатоквартирних житлових будинків, та загалом – Любеча.
Ключові заходи проекту:	- Заміна та встановлення комплектної каналізаційної насосної станції підземного типу з автоматичним управлінням та обладнання приміщення для встановлення дизельної електростанції; - обладнання самопливного каналізаційного колектора загальною

	протяжністю 4500 м за для прийняття господарсько-побутових стічних вод від житлових будинків та будівель різного призначення (адміністративних будівель, лікарні, дитячого садку, музичної школи та ін.); - будівництво напірного каналізаційного колектора у дві нитки загальною протяжністю 791 м з камерами переключення від каналізаційної насосної станції до врізання в існуючий безнапірний колектор, з встановлення колодязя-гасителя напору; - встановлення каналізаційних колодязів, камер переключення, приладів обліку стоків на напірних трубопроводах, які виходять з каналізаційної насосної станції; заслінок, спускових кранів, повітряних клапанів для каналізації; - проведення робіт із підключення до електричних мереж.			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	3570,0	0	3570,0
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, ДФРР, МТД, субвенція на соціально-економічний розвиток.			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, КП «Любецьке».			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.4.4. Модернізація вуличного освітлення населених пунктів громади			
Назва проекту:	Реконструкція існуючих та будівництво нових мереж вуличного освітлення в населених пунктах Любецької об'єднаної територіальної громади			
Цілі проекту:	Підвищення відчуття рівня безпеки та комфорту перебування на вулицях мешканцями Любецької громади та гостями Забезпечення вуличним освітленням із застосуванням енергоощадних технологій всіх населених пунктів Любецької громади			
Територія впливу проекту:	Любецька об'єднана територіальна громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	3850 мешканців громади			
Стислий опис проекту:	Нині більша частину селища Любеч (крім центральних вулиць) та більшість сіл вночі не освітлюється. Це негативно впливає на рівень безпеки громадян, особливо на вулицях з інтенсивним рухом автомобільного транспорту і спеціальної техніки до сільськогосподарських товариств. Також, відсутність нічного освітлення негативно впливає на рівень комфорту під час вечірньої та нічної подорожі до роботи, магазинів, закладів культури чи дозвілля, сприяє погіршенню криміногенної ситуації, що відбивається як на фізичному, так і на психологічному стані громадян.			
Очікувані результати:	- Вуличним освітленням зможуть користуватися всі мешканці Любецької громади. - Підвищиться рівень відчуття безпеки та комфорту життя мешканців громади й гостей. - Зменшиться кількість хуліганських витівок, ДТП та випадків та травматизму			
Ключові заходи проекту:	- Роз'яснення послідовності реалізації проекту та особливостей нового вуличного освітленням. - Підготовка проектно-кошторисної документації. - Встановлення LED-ліхтарів та заміна щитових. - Проведення свята світла.			
Період здійснення:	2018–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	200,00	1000,00	2000,00	3200,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, ДФРР, державна інфраструктурна субвенція			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.5.1. Модернізація спортивної інфраструктури			
Назва проекту:	Облаштування умов для заняття спортом у зимовий період для учнів та Любецької ЗЗСО І–ІІІ ст. та мешканців Любецької громади			
Цілі проекту:	Збільшення числа учнівської молоді Любецької громади та їх батьків, які регулярно займаються спортом Облаштування багатопрофільного спортзалу в Любецької ЗЗСО І–ІІІ ст.			
Територія впливу проекту:	Любецька об'єднана територіальна громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 2190 осіб – мешканці селища Любеч та, як мінімум, п'яти сільських населених пунктів Любецької ОТГ, діти з яких навчаються в школах Любеча, (в т. ч. до 350 дітей шкільного віку та понад 500 чоловік – батьки учнів).			
Стислий опис проекту:	Любецька ЗЗСО І–ІІІ ст. – опорний навчальний заклад Любецького освітнього округу. У 2017–2018 навчальному році тут навчалося 250 учнів із семи населених пунктів Любецької ОТГ, яких підвозять шкільним автобусом. В школи – 30 педагогічних працівників. Водночас цей ключовий для громади навчальний заклад не обладнаний спортзалом для занять за несприятливих погодних умов, насамперед – зимою. Це погано впливає на здоров'я учнів, отже – їх успішність, а також збільшує їх неорганізований соціальний час, що сприяє розвитку негативних звичок. Батьки учнів також позбавлені зазначених можливостей із очікуваними наслідками. Проект направлений на створення належних умов для занять фізичною культурою та спортом у відповідності із діючими санітарними вимогами та нормами безпеки, визначеними законодавством України, а також на популяризацію здорового способу життя серед покоління громади що зростає.			
Очікувані результати:	- Формування у дітей позитивного сприйняття здорового способу життя та негативного ставлення до шкідливих звичок; - зниження рівня захворюваності учнів; - збільшення часу для організованого дозвілля учнів та їх батьків; - зниження рівня криміногенної ситуації; - розвиток в громаді масового спорту			
Ключові заходи проекту:	- Створення громадського Комітету сприяння реалізації проекту, залучення до нього батьків. - Проведення процедур публічних закупівель. - Будівництво спортивного залу з облаштуванням опалення, вентиляції, водопроводу, каналізації, системи зв'язку та сигналізації, пандусу для забезпечення доступу маломобільних груп населення до закладу. - Придбання та устаткування меблів і спортивного інвентарю. - Благоустрій території. - Проведення спортивного свята з нагоди відкриття спортзалу.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	1900	1500	3400,0
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, кошти державної субвенції на соціально-економічний розвиток			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, Любецької ЗЗСО І–ІІІ ст.			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.5.1. Розвиток спортивної інфраструктури та рекреації			
Назва проекту:	Поширення малої спортивної інфраструктури, спортивних майданчиків, на теренах Любецької громади			
Цілі проекту:	Збільшення чисельності мешканців Любецької громади, які регулярно займаються спортом Створення мережі спортивних майданчиків у населених пунктах Любецької громади для організації дозвілля, розвитку фізичної культури та спорту, зміцнення здоров'я та задоволення потреб у руховій активності.			
Територія впливу проекту:	Любецька об'єднана територіальна громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	3850 мешканців громади			
Стислий опис проекту:	Нині на теренах Любецької громади є один спортивний майданчик – у селищі Любеч. Облаштований він біля навчального закладу та потребує ремонту, адже збудований у 90-х роках минулого століття, має ґрунтове чи асфальтове покриття та не відповідає сучасним стандартам і вимогам безпеки, не задовольняє потребу мешканців громади, у тому числі дітей шкільного віку та молоді у заняттях фізичною культурою та спортом на свіжому повітрі. В інших населених пунктах громади немає навіть подібного майданчику. Як наслідок, ні дітям, ні дорослим немає де займатися спортом – чи організовано, чи індивідуально, що сприяє поширенню антисоціальних явищ, в тому числі – криміногенних. Тому проектом передбачається спорудження кількох спортивних майданчиків із вуличними тренажерами при середніх навчальних закладах громади.			
Очікувані результати:	- В громаді буде створено мережу сучасних спортивних майданчиків, обладнаних вуличними тренажерами, що створить умови для розвитку масового спорту – ігровими та індивідуальними його видами - Будуть створені умови для організації дозвілля школярів та їхніх батьків.			
Ключові заходи проекту:	- Створення громадського комітету сприяння реалізації проекту, залучення волонтерів - Планування території під спортивні майданчики - Проведення публічних закупівель - Проведення будівельно-монтажних робіт - Благоустрій спортивних майданчиків - Публічні відкриття майданчиків			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	2500,00	2500,00	5000,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, субвенція на соціально-економічний розвиток, державна інфраструктурна субвенція, ДФРР, МТД			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада Загальноосвітні середні навчальні заклади громади			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.5.2. Підтримка створенню та діяльності спортивних клубів			
Назва проекту:	Сприяння створенню громадських об'єднань у формі спортивних клубів в Любецькій громаді			
Цілі проекту:	Збільшити чисельність мешканців громади, залучених до масового спорту, та їхню громадську активність. Створити на базі стихійних спортивних гуртків стійкі громадські спортивні об'єднання.			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Бліз 1,5 тис. мешканців громади			
Стислий опис проекту:	Нині на території Любецької громади організованих спортивних об'єднань не існує. Масовий спорт розвивається через школи серед, насамперед, учнів та (частково) їх батьків або ж через стихійні об'єднання мешканців у спортивні команди. Така організація не сприяє громадянській активності, негативно впливає на стан об'єктів спортивної інфраструктури (утримується переважно школами за бюджетні кошти), та стримує можливості розвитку масового спорту. Для її зміни надаватиметься допомога у створенні та підтримці діяльності нових громадських об'єднань – спортивних клубів. Таким чином виникнуть формальні об'єднання (юридичні особи), які, разом із селищною радою, стануть відповідальною стороною для організації розвитку масового спорту. Селищна рада роз'яснить у чому перевага таких інституцій, як їх створювати, забезпечити юридичний супровід, зрештою – частково профінансує діяльність (через конкурси). Надалі частина комунальної спортивної інфраструктури буде передана спортивним клубам у користування, вони стануть співорганізаторами спортивних змагань.			
Очікувані результати:	Виникнуть та працюватимуть щонайменше три спортивні клуби Спортивні клуби об'єднують більшість нинішніх неорганізованих прихильників спорту Працюватиме система підтримки спортивних клубів селищною радою Спортивні клуби будуть організовувати спортивні змагання в Любецькій громаді			
Ключові заходи проекту:	Проведення серед мешканців громади роз'яснювальної кампанії щодо переваг спортивних клубів, особливостей їхнього функціонування Створення ініціативних груп майбутніх спортивних клубів, проведення організаційних зібрань. Розробка та реєстрація статутів, інших організаційно-правових документів спортивних клубів. Запровадження в громаді системи міні-грантіну для підтримки діяльності спортивних клубів. Передеча в управління (пільгова оренда) спортивним клубам необхідного для їхньої роботи майна комунальної власності. Проведення спортивних змагань, організованих спільними зусиллями селищної ради та спортивних клубів.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	50,00	50,00	100,00
Джерела фінансування:	селищний бюджет, МТД, кошти приватних підприємців			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.6.1. Гарантування інформаційної безпеки на теренах громади			
Назва проекту:	Забезпечення функціонування українського інформаційного простору на українсько-білоруському прикордонному Подніпров'ї			
Цілі проекту:	Створити умови для домінування українського інформаційного поля в Любецькій громаді Забезпечити для мешканців прикордонної Любецької громади безперешкодного доступу до українських інформаційних джерел та зв'язку			
Територія впливу проекту:	Любецька громада та сусідня територія українсько-білоруського прикордоння			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 15 тис. чоловік – мешканців Любецької громади та навколишніх територій			
Стислий опис проекту:	На значній частині території Любецької громади, в тому числі в її адміністративному центрі, бракує стійкого сигналу для прийому Інтернету, мобільного зв'язку (українських операторів перебивають білоруські), що створює значні незручності та викликає постійні нарікання. Та сама ситуація з радіо та телебаченням. В результаті більшість мешканців Любецької громади дивляться переважно білоруські та російські канали з відповідними наслідками для суспільних настроїв. Для зміни ситуації реалізовуватиметься проект, що передбачає встановлення ретрансляційних вишок на прикордонній території та монтаж необхідного обладнання..			
Очікувані результати:	Змонтовані ретрансляційні вишки та відповідне обладнання. Українські оператори зможуть використовувати нові можливості для стійкої подачі свого сигналу на територію Любецької громади та навколишню територію.			
Ключові заходи проекту:	Узгодження технічних параметрів із операторами цифрового сигналу, мобільного зв'язку. Виготовлення проектно-кошторисної документації. Проведення процедур публічних закупівель. Будвельно-монтажні роботи. Заклучення договорів щодо використання нових технічних можливостей. Проведення публічного відкриття нової мережі ретрансляційних вишок.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	-	1000,00	2000,00	3000,00
Джерела фінансування:	селищний бюджет, МТД, ДФРР, кошти приватних підприємців			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, Міністрство інформаційної політики.			
Інше:				

Завдання Стратегії, якому відповідає проект	3.6.2. Розвиток місцевої пожежної охорони та добровільних пожежних дружин			
Назва проекту:	Створення системи протипожежної охорони та реагування на надзвичайні ситуації Любецької ОТГ			
Цілі проекту:	Гарантування захисту мешканців Любецької громади та її гостей на випадок пожеж, інших надзвичайних ситуацій Створення місцевої пожежної охорони Любецької громади та залучення до неї добровольців			
Територія впливу проекту:	Любецька громада			
Орієнтовна кількість отримувачів вигод	Біля 3,8 тис. мешканців громади та її гостей			
Стислий опис проекту:	З огляду на значну площу Любецької громади та її видовженість державна служба надзвичайних ситуацій не може вчасно та ефективно надавати допомогу у випадку пожеж чи інших надзвичайних ситуацій, що загрожує життю людей, приватним господарствам, навколишнім лісам. Для вирішення проблеми передбачається створення місцевої пожежної охорони, сполученої із добровольцями із числа місцевих мешканців, які пройшли відповідне навчання.			
Очікувані результати:	- Діючі місцева пожежна охорона Любецької громади що базується в адміністративному центрі громади та мережа кушових добровільних пожежних команд в селах громади; єдиний центр управління захистом від пожеж та надзвичайних ситуацій. - Забезпечено можливість: прибуття протипожежного загону на місце надзвичайної події протягом не більше 15 хв.; своєчасного та якісного проведення невідкладних відновлювальних робіт. - Підвищено рівень безпеки території та захищеності населення.			
Ключові заходи проекту:	- Облаштування приміщень пожежних депо та придбання обладнання. - Створення загону місцевої протипожежної охорони та мережі кушових добровільних загонів у селах. - Навчання членів МПО та добровольців. - Проведення фестивалю пожежників.			
Період здійснення:	2019–2020 рр.:			
Орієнтовна вартість проекту, тис. грн.	2018	2019	2020	Разом
	0	300,00	500,00	800,00
Джерела фінансування:	Селищний бюджет, МТД, приватні кошти			
Ключові потенційні учасники проекту:	Любецька селищна рада, органи самоорганізації населення, приватні підприємства			
Інше:				